

Κ. ΤΟΠΧΑΡΑ ΚΕ Α. ΚΑΝΟΝΙΔΙ

ΤΙΜΗ 60 ΚΑΠ.
ЦЕНΑ 60 ΚΟΠ.

ΒΟΙΘΗΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΓΙΑ ΤΙ ΣΠΥΔΙ
ΤΙΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

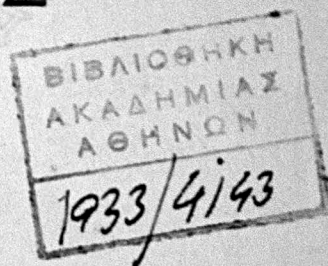
4-ΟΣ ΧΡΟΝΟΣ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

ΡΟΣΤΟΒ-ΝΤΟΝ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΝ „ΚΟΜΥΝΙΣΤΙΣ“
1932

Κ. ΤΟΠΧΑΡΑ καὶ Δ. ΚΑΝΟΝΙΔΙ

ΒΟΙΘΗΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΓΙΑ ΤΙ ΣΠΥΔΙ ΤΙΣ
Γ Λ Ο Σ Α Σ

ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

К. ТОПХАРЯ и Д. КАНОНИДИ

ВСПОМОГАТЕЛЬНАЯ КНИГА
ПО ИЗУЧЕНИЮ ЯЗЫКА

4-й год обучения

Отв. редактор
Х.КАЧАЛОВ

ΑΝΑΝΚΕΕΣ ΕΠΕΚΣΙΓΙΣΕΣ:

Ι ερότιδες πυ δίνοντε μπροστα σε κάθε κίμενο ίνε για τος δασκάλυς κε όχι για τος μαθίτες. Ο δάσκαλος αφυ προκαταρχτικά μελετίσι όλο το βιβλίό μόνος-τυ κε καταλάβει το ερίτιμά-τυ, μπορι τιν εργασία αφτι να τιν κάνι προφορικά, δίνοντας ο ίδιος τις ερότιδες.

Αφτο όμος δεν αποκλίει κε τότοι: τα πεδία να διαβάσουν όχι μόνο το κίμενο, αλα κε τις ερότιδες τυ γίμναζματος μαζί με το δάσκαλο.

Μετα τιν εκάσκικισι πάνω στο γίμναζμα τα εμπεράζματα τον παρατιρίσεόν-τις (τος νόμος) καλο θ'άνε ι μαθίτες να γράψουνε σε πλακάτες κε να τις τιχοκολίσουν. Ι πλακάτες πρέπει να τιχοκολιόντε με τι εικά-τους ι καθεμια.

Μολονότι γράφοντε εδο ίστερα απο καθε γίμναζμα τα εμπεραζματα τον παρατιρίσειον, πρέπει ναποτρέψουν ι δάσκαλι τος μαθίτες απο το να προτρέχουν κε να διαβάζουν πρότα τος νόμος κε ίστερα να μελετίσουν το γίμναζμα. Στα εμπεράζματα πρέπει να επιστίσουν ι μαθίτες τιν προσοχί-τους ίστερα απο επισταμένοι παρατίρισι πυ θα κάνουν.

Ι δασκάλι θα δυν πο: τα γίμναζματα ίνε ολίγα. Πρέπει ι ίδι να εκιματίσουν άλα παρόμια για τιν τελιοτικι κατοχίροσι το γνώσειον τον πεδιον.

Στο βιβλίό αφτο αποφέβουμε τον τιφλο προσανατολιζμο στι φτονκολογία κε το λεχτικο τις διμοτικισ. Ιπολογίζομε τα ιδιέτερα χαρακτηριστικα γνωρίζματα τις φτονκολογίας κε τυ λεχτικου τις γλώσσας-μας κε δεν περιφρονόμε τιν επίδρασι τυ περιβάλλοντος.

Ι εινγραφιάδες

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΟΤΑΣΙ

ΕΠΑΝΑΛΗΨΙ ΚΕ ΣΙΝΕΧΙΑ

Συμπτιγμένι κε αναπτιγμένι πρότασι.

ΓΙΜΝ. 1. Σινκρίνατε τις πρότασες τις αριστερις επίτις με τις πρότασες τις δεξιαις. Έχουνε διαφορά στο νόημα; Έχουνε τον ίδιο αριθμό λέκων; Πιά λέκει τις αριστερις επίτις λέμε με διο τις δεξιαις;

Ο κάμπος πρασινίζι.	Ο κάμπος ίνε πράσινος.
Ο ήλιος λάμπι.	Ο ήλιος ίνε λαμπρος.
Ο κερως καθαρίζι.	Ο κερως γίνεται καθαρος.
Ο Κόστας φρονιμέβι.	Ο Κόστας γίνεται φρόνιμος.
Ι Ινδι κλαδοθήκανε.	Ι Ινδι γενίκανε κλάδι.

Πολες φορές το ρίμα τις πρότασις μπορούμε νάντικαταστήσωμε με κάποιο όνομα (επίθετο ή υσιαστικο) κε μένα απτα ρίματα (με, γίνουμε, φένομε.

Σε τέτια περίπτωσι το ρίμα λέγεται **ριθευτικο** κε το όνομα **κατιγορούμενο**.

Κε αφτες ι πρότασες (πυ έχουν υποκίμενο, ρίμα, κατιγορούμενο) λέγοντε **απλες**. Για να διακριθουν όμως απτις άλλες, πυ έχουν μόνο υποκίμενο κε ρίμα, τις λέμε **αναπτιγμένες**, ενο εκίνες **ριμπτιγμένες**.

Πλατια πρότασι.

ΓΙΜΝ. 1. Μαγαλόστε τις παρακάτω πρότασες, προστένοντας λέκτες επεκτιγματικες στις ερώτισες; πύ, πός, πότε, με τί, τί.

ΤΙ Ο ΚΑΘΕΝΑΣ ΚΑΝΙ

- Ο γεωργος εκάφτι.
- Ο κιπουρος ποτίζι.
- Ο εργάτις εργάζετε
- Ο δάσκαλος διδάκει
- Ο μαθητις γράφι
- Ο φίλακας φιλάγι.
- Το ρολόγι χτιπα
- Τα φίλα κιτρινίζουν.
- Τα σπαρτα ορίμασαν
- Το σκολιο ανίγι.
- Το ριάκι κελαρίζι

ΓΙΜΝ. 2. Βρέστε τα κίρια μέλι τις πρότασις (υποκίμενο κε ρίμα) στα παρακάτω παραδείγματα:

Ολι ι μαθητες τις τέταρτις τάκσις χωριστίκαμε σε τέσερες μπριγάτες. Καθεμια μπριγάτα υποχρεώθηκε: να επιστρατέπει πέντε νέους μαθητες για το σκολιο κε να μαζέπει βιβλία γιάφτος. Πρότι ι μπριγάτα-μας εκτέλεσε τις υποχρεώσε-τις. Ι μπριγάτα-μας βραβέφτηκε.

ΓΙΜΝ. 3. Μετατρέψτε τις ακόλουθες απλές πρότασες σε πλατίες.

Ίρθε το χινόπορο
Το σκολιο άνικσε
Ι μαθιτες εργάζυντε
Τα φρότα ορίμασαν
Ο μαχιτις βραδέφτικε
Ο ρίτορας ομιλι
Ι χορικι ακόνε
Το δάνιο διαδίνετε

ΓΙΜΝ. 4. Κάντε απλές, τις ακόλουθες πλατίες πρότασες:

Στο κολχόζι „Εμπρος“ τις Μπακάνκας εργάζετε ο Χαπαρας. Το χινόπορο ο ίλιος δεν κεί. Το δέντρον τα φίλα μαραθίκανε. Ι ομολογία τυ Κόστα κέρδισε. Το δέντρο έπεσε ετι γι με μεγάλο κρότο. Ι κολχοζίτες κερδίσανε πολι περισσότερα απτυς μονονι-κοκίριδες.

ΓΙΜΝ. 5. Κάντε μόνι-σας διο απλές πρότασες για τι μιχανι κε το τράχτορο. Τις ίδιες πρότασες κάντε-τις κατόπιν πλατίες.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΖΜΙ

α) Επειριματικι.

ΓΙΜΝ. 1. Πιες πρότασες ονομάσαμε απλές κε τιες πλατίες; Τις παρακάτο απλές πρότασες κάντε-τις πλατίες.

Ο χτίετις χτίζι (τί, πύ, πότε, πό:).
Ο δάσκαλος διδάκει
Το τράχτορο οργόνι
Το αεροπλάνο πετα.

ΓΙΜΝ. 2. Πός ονομάσαμε τις λέκκες πυ επεκκιγυν (προσδιορίζυν τα κίρια μέλε τις πρότασις (ιποκίμενο κε ρίμα); Πιο απτα κίρια μέλι τις πρότασις προσδιορίζυν ι επεκκιγματικες λέκκες τον ακόλυθον παραδιγμάτον:

Ο δάσκαλις μίλις χτες.
Ο δάσκαλος μίλις πολι.
Ο δάσκαλος μίλις εδο.
Ο δάσκαλος μίλις αλα.

Ι επεκκιγματικες λέκκες λέγυντε **προσδιορίζμι**.

Ι επεκκιγματικες λέκκες πυ προσδιορίζυν τα ρίματα κατα χρόνο, τρόπο, τόπο κε ποσο, λέγυντε **επειριματικι προσδιορίζμι** (τοπικι, τροπικι, χρονικι κε ποσοτικι).

ΓΙΜΝ. 3. Γράψτε επειριματικυς προσδιορίζμυς ετις πρότασες: διαβάζο, έλα, έπλεκες, θα φίγο, αγωνίςυ, περιμένο.

ΣΙΜΙΟΣΙ.—Επειρίματα έχυμε τροπικα, τοπικα, χρονικα κε ποσοτικα.

Τροπικα: Οπος-όπος, έτσι, κάπος, καθος, ίσος, ίσα-ίσα, μάλιστα, διλαδι, πός, όχι, μί, τάχα, καλα, κσέχορα, κσέχιλα, χορατα, παλικαρίσια κ.τ.λ.

Τοπικα: Εδο, εκι, πέρα, δόθε, παραπέρα, παρακάτο, παραπάνο, παραδόθε, μακρια, κοντα, σιμα, ομπρος, μπροστα, πίσο, δεκσια, αριστερα, πλάγιά, απάνο, κάτω, άνο-κάτο, χάμο, γίρο, τριγίρο, παντυ, ανάμεσα, αντίκρι, όκσο, μετακει, μέσα κτλ.

Χρονικα: Σίμερα, άδριο, μεθάδριο, χτες, προχτες, παραπροχτες, προι, βράδι, μεσιμέρι, ολιμερις, ολονιχτις, φέτο, πέρις, προπέρις, άλοτες, τόρα, έπιτα, ίστερα, κάποτε, όσκυ, τότε, πότε-πότε, πάντα κτλ.

β) Επιθετικι προσδιοριζμι.

ΓΙΜΝ. 1. Πιο απτα χίρια μέλι τις πρότασις προσδιορίζουν ι προσδιοριζμι τον ακόλουθον παραδιγμάτον;

Ο καλύτερος μαχιτις επενιέτε.

Το γέριχο δέντρο έπεσε.

Ι γαλινεμένη θάλασα κιμάτε.

Τα χρισα στάχια κιματίζον.

Ι λέκxες πυ προσδιορίζουν τα υσιαστικα στην πρότασι, λέγουντε *επιθετικι προσδιοριζμι*.

ΓΙΜΝ. 2. Γράψτε επιθετικος προσδιοριζμος στις πρότασες:

Ο αέρας έσπασε τα κλαδια.

Ο στρατιότηις φρυρι την ΕΣΣΔ.

Ο υρανος αστραπι δε φοβάτε.

Τα είγηεφα εκέπασαν τον υρανο.

γ) Προσδιοριζμι με γενικι.

ΓΙΜΝ. 1. Πιο απτα χίρια μέλι τις πρότασις προσδιορίζουν ι υπογραμιζμένοι προσδιοριζμι τον παρακάτο προτάσεων.

Ι σιμερινι Ελλάδα ίνε τριπλίκι τον *καπιταλιστον*.

Στιν ΕΣΣΔ ι εκουζία ίνε στα χέρια των *εργατοχορικον*.

Ι ΕΣΣΔ ίνε πατρίδα όλον τον *προλετάριον*.

Ι δεκxι οπορτουνιστες ίνε πράχτορες τις *κυλακιας*.

Σιχνα προσδιορίζουτε τα υσιαστικα κε λέκxες στι γενικι πτόσι.

Τυς προσδιοριζμος αφτυς λέμε, *προσδιοριζμυς με γενικι*.

ΓΙΑΝ. 2. Γράψτε τέσereς πρότασες, πυ νάχυν προσδιοριζμος με γενικι.

δ) Προθετικι προσδιοριζμι.

ΓΙΜΝ. 1. Πιεσ λέκxες βρίσκουντε μπροστα απτα ονόματα τον παρακάτο προτάσεων; Απαντιέντε ποτες μόνες-τυς ι λέκxες αφτες; Τί παρατιρίτε στις λέκxες *απο* κε *σε*;

Ιμυνα με τον πατέρα-μυ στο χοράφι

Χορις δυλια μιν κάθεσε.

Θα φίγο στι Μόσχα.

Πριν τις ομιλίαις-σαις άλος μίλισε.

Απτο καχο στο χειρότερο.

Ορφανος απο μάνα κε πατέρα.

Σε πέντε πεδια μιράκxανε δόρα.

Ι λέκxες πυ μπένον μπροστα απτα ονόματα, λέγουντε *πρόθεσες*.

Τα ονόματα πυ εκφέρουντε με πρόθεσες, λέγουντε *προθετικι προσδιοριζμι*.

Ι πρόθεσες *σε* κε *απο* με τα άρθρα γράφουντε πάντοτε *μαζι*.

ΓΙΜΝ. 2. Γράψτε 5 πρότασες πυ νάχυν προθετικος προσδιοριζμος.

ΣΙΜ. Πρόθεσες έχυμε: χοριστες, αχόριστες κε μιχτες.

Πρόθεσες χοριστες: χορις, ός.

Πρόθεσες μιχτες: Απο, κατα, προς, αντι(ς), με, σε, για.

Πρόθεσες αχόριστες; *σι(ν)*, *προ*, *ανα*, *δια*, *μετα*, *παρα*, *επι*, *περι* κτλ.

ε) Αντιχίμενο

ΓΙΜΝ. 1. Πια απτα χίρια μέλι τις πρότασις προσδιορίζουν ι προσδιοριζμι τον ακόλουθον παραδιγμάτον; Τί λέκxες ίνε;

Το αεροπλάνο διασχίζει τον αέρα.

Ο ήλιος φωτίζει τη γη.

Η γιατρί θεραπεύουν τους αρρώστους.

Η εργάτες κίρκεσαν απεργία.

Όταν τα υσιαστικά προσδιορίζουν τα ρίματα κε δέχυντε τιν ενέργια τυ υποκιμένυ (μεταθένη διλ. ζάφτα ι ενέργια τυ υποκιμένυ), λέγοντε **αντικίμενα**.

ΓΙΜΝ. 2. Γράψτε 5 πρότασες με αντικίμενα.

Σίνθετες πρότασες.

ΓΙΜΝ. 1. Πόσα υποκιμένα έχυμε στο πρότο κε στο δέφτερο παράδιγμα; Πόσα ρίματα έχυμε στο τρίτο κε στο τέταρτο; Πόσους προσδιορίζυμος έχυμε στο πέμτο κε έχτο;

α) Ο Νίκος, η Ελένη, ο Χάρης κε ο Αλκίς ίνε η καλύτερη μαχίτες.

β) Το Ντνεπροστρόι, το Σελμας κε το τραχτορστρόι τυ Σταλινγκρατ ίνε γίγαντες τις σοσιαλιστικίς ικοδόμικίς.

γ) Η μαχίτες μες στίν τάκκι γράφυνε, διαβάζυν κε ιχνογραφυν.

δ) Ο ράφτικ κόβι, ράβι κε σιδερόνι τα ρύχα.

ε) Ιμυνα στι Μόσχα, στο Χάρκοβο, στο Ροστοβ κε στο Νοβοροσκ.

στ) Ο Σοκράτικ διαβάζι καθαρά, μεγαλόφωνα κε εκφραστικα.

Μια πρότασι μπορι νάχι πολα υποκιμένα, ρίματα κε προσδιορίζυμος.

Τέτικες πρότασες λέγοντε **σίνθετες**.

Τα πολα υποκιμένα, τα ρίματα κε η προσδιορίζυμι χορίζυντε στι γραφι με κόμα.

ΓΙΜΝ. 2. Προστέστε κε άλα υποκιμένα στις πρότασες:

Η κότες ίνε πολια.

Τα καραβια τακσιδέθυνε στι θάλασα.

Ο καρχαρίας ζύνε στι θάλασα.

Η μεσεί χορικι μπίχανε στο κολχόζι.

Ο Τάκκι πέζυνε στίν αβλι.

ΓΙΜΝ. 3. Προστέστε κε άλα ρίματα στις προτασες:

Ο γεοργος σπέρνι } .

Ο χτικτικ σπάνι τις πέτρες.

Η πλίστρα πλένι τα ρύχα.

Ο κικυρος σκάβι τον κίπο.

Ο ήλιος φωτίζι τι γη.

ΓΙΜΝ. 4. Προστέστε κε άλυς προσδιορίζυμος στις πρότασες:

Η κόκικνι στρατικότες πολεμύνε γενέα τυς εχτρυς.

Φέτο έκανα εκδρομι στο Βατυμ

Σίμερα ίμυνα στον κίπο

Στον κίπο μαζέψαμε απίδια

Η μαχίτες έχυνε βιβλία

Παράλιπςι τυ υποκιμένυ.

ΓΙΜΝ. 1. Βρέστε το πρόσοπο ή το πράμα για το οπίο γίνετε ο λόγος στις παρακάτο πρότασες. Ίνε γραμένο το υποκιμένο; Γιατί δεν το γράφυμε;

Μίλικα χτες στι σινεδρίακι τον κολχοζικον για τίν αποκοπι.

Εχτέλεσες όλες τις υποχρέοσες πυ ανέλαβες στο σιδόλεο τις σοσιαλιστικίς άμικας Δικβιτάραμε τίν αγραματοσίνι στίν Ενοσί-μας.

Ενισχίζατε ίλικα κε ίθικα τυ: εχμάλοτυς απτο καπιταλ αγωνιστες τις εργατικίς τάκκις.

|| Στι διμοτικι ειχνα παραλίπετε το υποκίμενο. Σε τέτια περίπτωσι ε
ριματικες κατάλιχες διλόνον τό πρόσωπο για το οπίο γίνετε ο λόγος.

ΓΙΜΝ. 2. Σινκρίνατε τα παραδύγματα τις αριστερις ετίλις με τα παραδύγματα τις δεκσις. Γιατί στα παραδύγματα τις δεκσις ετίλις γράφουμε το υποκίμενο;

Νίχισα ετι ροσιαλιςτικι άμιλα.

Έσπασε το ποτίρι.

Σιμπτίχασατε τις γραμές-εας!

Ιποστιρίχασατε τιν κυνελοτροφία!

Πολεμούμε αδιάλαχτα τυς εχτυρς

|| Εγιο νίχισα ετι ροσιαλιςτικι άμιλα.

Ο Νίχιος έσπασε το ποτίρι.

Προλετάρι, σιμπτίχασατε τις γραμές-εας!

Πιονέρι, ιποστιρίχασατε τιν κυνελοτροφία!

Εμιοσ πολεμούμε αδιάλαχτα τυς εχτυρς.

|| Δεν παραλίπουμε ποτες το υποκίμενο κε αν ακόμα νορίτερα το
αναφέραμε, ότα θέλουμε να το τονίσαμε.

Παράλιπσι τυ ρίματος.

ΓΙΜΝ. 1. Προσέχαστε τις απάντισες στα παρακάτω παραδύγματα. Τί λιπι εάρτες το ρίμα ι το υποκίμενο);

1. — Θέλις τράσι; ρότις ι θια Στέλα το γιό-τις. — Θέλο: ίπεν εκίνος. — Πόσι;
— Με το λεμόνι.

2. — Πόσο χρονον ίσε; ροτίσανε το Βασίλι. — Πέντε: ίπεν εκίνος.

3. — Τί φέρατε απτο παζάρι; — Πατάτες κε λάχανα.

4. — Πιι μπορούνε νάνε μέλι τυ κολχοζιου;—Ι μπατράκι, ι φτοχι κε ι μεζεί χορικι

|| Έχουμε πρότασες όπο το ρίμα δεν ιπάρχι, μα έρκολα ενοίτε απτα προιγόμενα.

Παρίσαχτες λέχσες.

ΓΙΜΝ. 1. Διαβάσαστε τα παραδύγματα τις αριστερις ετίλις κε τις δεκσις. Πια λέξι τις δεκσις ετίλις κσεχορίζετε με κόματα; Ιπάρχι ι λέξι αφτι ετιν αριστερι ετίλι; Μπορούμε τις λέχσες πυ κσεχορίζοντε με κόματα να τις παραλίπουμε χορις μεγάλη ζιμία; Μπορούμε τιν ιδια λέξι να παραλίπουμε ετιν αριστερι ετίλι; Γιατί δε γίνετε;

Στι θάλασα φένετε ένα βαπόρι.

Ι ρίτορες λένε λόγος.

Θα νικίσι ο Περιχλις.

|| Ερχεστε, φένετε, να πολεμίσι.

Ο Καλίνιν, λένε, ίρθε στο Κρανονταρ.

Θα νικίσι, πιθανον, ο Περιχλις.

|| Ιπάρχονε λέχσες όπος: λένε, φένετε, πιθανον, πυ μπένονε ετιν πρό-
τασι κε εμποτιζονε το λόγο με κάπια αμφιβολία σε κίνα πυ λέγοντε.

|| Ι λέχσες αφτες μπορούνε να λιπύονε χορις απάρφο να καταστραφι το
τελιομένο νόημα τις φράσις. Παρόμιες λέχσες λέγοντε παρίσαχτες ι πα-
ρεμπίπτυσες.

Εκσάρτισι τυ λεχσον.

ΓΙΜΝ. 1. Δίχαστε τιν εκσάρτισι τυ λεχσονε ετις πρότασες τυ παρακάτω παραδύγματος, έτσι όπος εας δίχσι το πρότο παραδύγμα.

Ι μπριγάτα τον πιονέρον επισκέφτικε το καπνοεργοστάσιο τυ Βατομ.

Ι μπριγάτα τον πιονέρον

Ι μπριγάτα επισκέφτικε

Επισκέφτικε το καπνοεργοστάσιο

Το καπνοεργοστάσιο τυ Βατομ

Τα χόματα τυ καπνοφιτεφτικου ρεβχοζιου τυ Ελινικου ραγιονιου οργόνονε τράχτορα.

Ι ρομι χορικι τις Ενοσίς-μας καταγίνοντε κίριος ετιν καπνοφιτία.

Τα καπνα τις περιφέρειας τυ Σοχου ινε απτα καλύτερα τις Ενοσίς-μας.

|| Μια λέξις μορι να εκσαρτιθι απο άλι κε κινάμα να εκσαρτίσι απάρφο
κάπιαν άλι. Έτσι έχουμε τιν εκσάρτισι μιας λέξις απτιν άλι.

Σίδεσι τον προτάσεων.

ΓΙΜΝ. 1. Διαβάστε τα παραδείγματα τις αριστερις ετίλις. Πόσες πρότασες έχουν; Με πιο σιμάδι τις ετίλις κσεχορίζετε i μια απτιν άλι; Διαβάστε κατόπιν κε τα παραδείγματα τις δεκσιας ετίλις. Πόσες πρότασες έχουν; Με πιο σιμάδι τις ετίλις κσεχορίζοντε; Προσέχετε τον τόνο τις φονις εκι πυ τελίονι i πρότασι στα παραδείγματα τις αριστερις ετίλις κε σικχνίνατε τον τόνο αφτο με τιν πάτσι πυ κάνουμε στο τέλος τον προτάσεων τον παραδειγμάτων τις δεκσιας. Πια ίνε i διαφορα; Πός σιμίονουμε τι διαφορα στι γραφι; Γιατί τιν τελία τις αριστερις ετίλις αντικαταστήσαμε με το κόμα τις δεκσιας;

Πιος σίδεζμος ενόνι τις πρότασες;

1. I ορχίστρα πέζι το „Ιντερνατσιοναλ“.		1. I ορχίστρα πέζι το „Ιντερνατσιοναλ“
I μαθιτες διεφτίνοντε στιν πλατιά.		κε i μαθιτες διεφτίνοντε στιν πλατιά.
2. I κολόνες πλισιάζουνε στο βίμα. Το		2. I κολόνες πλισιάζουνε στο βίμα, το
πλίθος λιγάκι τυς στενοχορι.		πλίθος όμ:ς λιγάκι τυς στενοχορι.
3. Μίλιζε ένας εργάτις. Το ακροατίριο		3. Οτα μίλιζε ένας εργάτις, το ακροα-
χιροκρότις.		τίριο χιροκρότις.
4. Μίλιζαν κε άλι ρίτορες. Ο κόσμος		4. Αφυ μίλιζαν κε άλι ρίτορες, ο κόσμος
διαλιθιξε.		διαλιθιξε.

|| Ιστερα απτο τέλος τις πρότασις βάλομε κάπιο σιμάδι τις ετίλις.

ΓΙΜΝ. 2. Τις ακόλοθες πρότασες ενόστε ίτε με το σίδεζμο κε, ίτε με το σίδεζμο αλα, ίτε με το σίδεζμο επιδι, ίτε με το σίδεζμο οταν. Βάλτε σε κάθε περίπτωσι το σίδεζμο πυ τεριάζι.

Θέλουμε ιρίνι. I εχτρι θέλουνε να μας παρασίρουμε στον πόλεμο.
 Κσένι γι δε θέλουμ. Υτε μια πιθαμι δίνουμε απτι δικί-μας.
 I χορικι οργάνο:αν κολχόζι. Ολα τα είνορα βγάλανε.
 Ο δάσκαλος λέγι. I μαθιτες γράφου.
 I κολχοζίτες τις „Νέας Ζοις“ ίνε σφαριστιμένι. Οργάνοσαν καλα το κολχόζι.
 Προστιμαζόμεστε στρατιοτικα. Ινε κίντινος πολέμου.
 Πέρνουμε καλι σοδια. Εργαζόμεστε όπος πρέπι.
 Το κολχόζι εργαζετε καλα. Εκμιδενίζουμε τυς κυλάκυσ σαν τάκσι.

ΓΙΜΝ. 3. Με τι βοίθια τον υπογραμιζέμενον εδο σιδέζμον ενόστε δικές-σας πρότασες με τις προιγόμενες.

1. I φάμπρικα-μας πριν τις προβεζμιας εχτέλεσε το πλάνο, επιδι . . .
2. Το κολεχτίβο θα εργασι καλα, αν
3. I κολχοζίτες πέρανε καλι σοδια, επιδι . . .
4. I μο:ονικοιρίδες δεν πέρανε καλι σοδια, επιδι . .
5. I εκμετάλεπσι τυ ανθρόπου απο ανθροπο θα τελιόσι, όταν . .
6. Ο Λένιν πέθανε, το έργο-τυ όμος . . .

ΓΙΜΝ. 4. Διαβάστε τα διο παραδείγματα τις αριστερις κε τις δεκσιας ετίλις. Ιπάρχουνε στι δεκσια ετίλι i ίδιες διο πρότασες πυ ίνε κε στιν αριστερι ετίλι; Τί έγινε τάρτες; Πός i πρότασες ενοθίκανε στι δεκσια ετίλι; Πια λέκσι βοίθιζε στιν ένοσι;

Διαβάστε τα παραδείγματα τις αριστερις κε δεκσιας ετίλις κε προσέχετε τον τόνο τις φονις μπροστα στο κόμα κε τιν τελία.

1. I σοδια ίτανε πολι καλι. I προστι-		1. I σοδια ίτανε πολι καλι, επιδι i προσ-
μασια τις σπορας κε το μάζεμα τον		τιμασια τις σπορας κε το μάζεμα τον
σπαριον έγιναν ενκέρος.		καρπον έγιναν ενκέρος.
2. Το νικοκιριό-μας θα μεγαλόσι.		2. Το νικοκιριό-μας θα μεγαλόσι, ότα
Θα εχτελέσουμε το πλάνο τυ πεντά-		θα εχτελέσουμε το πλάνο τυ πεντά-
χρονο.		χρονο.

ΓΙΜΝ. 5. Τις ακόλουθες πρότασες ενόστε με τος ριθόζμυς πυ ίνε στίν παρένθεσι.

1. (οταν). Ι επεκεργασία ριμαντικα καλιτέρεπε. Το εργοστάσιό άρχισε να αμιλάτε.
2. (επιδι). Ι χορικι δεν μπένανε στίν αρχι στα κολχόζια. Ι κυλάκι διαδίνανε για τα κολχόζια πολες ρικοφαντίες.
3. (οταν). Ι εργάτες αναπνέψανε λέφτερα. Νκρεμίσανε το κράτος τον καπιταλιστον.
4. (αν). Εργαστίτε μαχιτικά. Θέλετε να προοδέψετε.

ΓΙΜΝ. 6. Αντιγράψτε το παρακάτο κίμενο κε βάλτε κι πυ τεριάζι κόματα, τελίεσ κε κεφαλέα γράματα.

Απτο λόγο τυ ρ. Στάλιν.

Τόρα κε ι στραβι βλέπον προς έγινε τεράστια ριζικι στροφι τις αγροτιασ απτο παλιόστο νέο απτι εκλαβια τυ φτοχυ στον κυλάκο στι λέφτερι. Ζοι τον κολχόζιον πάι πια δε θα γιρίσι το παλιο ι κυλακια ίνε καταδικαζμένι κε θα καθαριστι μένι ένας δρόμος μονάχα ο δρόμος τον κολχόζιον κε ο δρόμος τον κολχόζιον δεν ίνε πια άγνωστος κε ανεκσερέβνιτος εκσερεβνίθικε κε εκσετάστικε απτις χιλιάδες τον αγροτικον μαζον εκσερεβνίθικε κε εκτιμίθικε ος κάτι το νέο πυ απολιτρόνι τος χορικυσ απτιν ιποδύλοσί-τυς στους κυλάκυσ απτι φτόχια κε τιν αμάθια.

Λόγος ί περίοδο.

ΓΙΜΝ. 1. Σινκρίνατε τις πρότασες τις αριστερις στίλις με τις πρότασες τις δεκσιας. Τί παρατιρίτε στι γραφι κε στον τόνο; Πιεσ λέκxες χρισιμέψανε να ενόσουνε τις πρότασες τις αριστερις στίλις στι δεκσια; Επιρέασε ο τρόπος αφτος τις ένοσις στίν εκσάρτισι τον λεκxον;

Σίμερα όλι τι μέρα έβρεχε. Ι κολχόζιτες βγίκαν στι δουλια.

Σίμερα όλι τι μέρα έβρεχε κε ι κολχόζιτες βγίκανε στι δουλια.

Το χτίσιμο τυ εργοστασίυ τελίωσε. Χριάζοντε νέι εργάτες.

Το χτίσιμο τυ νέυ εργοστασίυ τελίωσε κε χριάζοντε νέι εργάτες.

Ι φράξες τυ λόγου μπορόνε νάνε απλες κε πολίπλοκες. Απλι ίνε ι φράσι, όταν αποτελιέτε απο μια ριρα λεκxον πο ενόνυντε αναμετακxί-τυς με αδιάσπιστι εκσάρτισι. Στιν πολίπλοκι φράσι τέτιες ριρες λεκxον μπορόνε νάνε πολες.

Καθεμια τέτια ένοσι λεκxον ονομάζετε πρό-ασι. Ι πρότασες στis πολίπλοκες φράξες ενόνυντε με ιδιέτερο ενοτικο τόνο τις φωνις. Εκxον αφτο μπορόνε να ενοθύνε κε με βοιθιτικες λέκxες (ριθόζμυς).

Ι απλι φράσι λέγετε πρότασι κε ι πολίπλοκι λόγος ί περίοδο

Παραταχτικι κε ιποταχτικι ρίθεςι.

ΓΙΜΝ. 1. Σινκρίνατε τος λόγυς τις αριστερις στίλις με τος λόγυς τις δεκσιας. Μπορόμε να παραλίψουμε τι βοιθιτικι λέκxι κε, χορις να χαλάσι ι ριμασ α τυ λόγου, Μπορόμε να παραλίψουμε τις βοιθιτικες λέκxες όταν, επιδι, μόλις, αν, χορις να αλάκxι ι ριμασία τυ λόγου; Μπορόμε να κατεβάσουμε τι φωνι στο τέλος τον προτάσεων πυ έχυν τις βοιθιτικες λέκxες όταν, μόλις, επιδι, αν;

Βασιλέβι ο ίλιος κε κοκινίζι ι δίσι.

Όταν ο ίλιος βασιλέβι, κοκινίζι ι δίσι.

Ο δάσκαλος ιπαγορέβι κε ι μαθιτες γράφυν.

Όταν ο δάσκαλος ιπαγορέβι, ι μαθιτες γράφυν.

Ίρθε το χινόπορο κε άρχισε το όργωμα.

Μόλις ίρθε το χινόπορο, άρχισε το όργωμα.

Εχτέλεσεσ τις ιποχρέοζές ρυ κε ρε βραδέψανε.

Επιδι εχτέλεσεσ τις ιποχρέοζές-ρυ, κε βραδέψανε.

Ίσε άροστος κε χριάζεσε θεραπία.

Αν ίσε άροστος, χριάζεσε θεραπία.

Ι πρότασες που ενώνουντε στο λόγο με συμπλεχτικός ειδέζμος κε μπορούνε να λέγουντε χωρίς ειδέζμος, ίνε ανεκάρτιτες κε ι ειδέσι-τους λέγετε **παραταχτικι**.

Ι πρότασες που ενώνουντε στο λόγο με ειδέζμος εκσον απτος συμπλεχτικός κε μόνες-τους δεν μπορούνε να λέγουντε, δεν ίνε διλ. ανεκάρτιτες, ίνε ιποταχτικες κε γιάφτο ι τέτια ειδέσι λέγετε **ιποταχτικι**.

Στιν ιποταχτικι ειδέσι ι πρότασες χορίζουντε σε **ανεκάρτιτες κε εκσαρτιμένες**.

Ανεκάρτιτες λέγουντε όσες μόνες-τους μπορούνε να λέγουντε κε ίνε εάρτες ιποταγμένες ι άλες.

Εκσαρτιμένες λέγουντε όσες μόνες-τους δε λέγουντε κε ιποτάζουντε στις ανεκάρτιτες.

ΓΙΜΝ. 2. Πέστε, πι απτος λόγος τον παραπάνο παραδιγμάτων έχουε παραταχτικι ειδέσι κε πι ιποταχτικι; Πιος ίνε ι εκσαρτιμένες πρότασες στις λόγος με ιποταχτικι ειδέσι;

ΓΙΜΝ. 3. Μετατρέπετε τους ακόλουθους λόγος με ιποταχτικι ειδέσι σε λόγος με παραταχτικι ειδέσι. Μιν αφερίτε κε μιν προστένετε άλες λέκσες εκσον τους ειδέζμος.

Όταν έλεγε ο δάσκαλος, ο Νίκος πρόσεχε.

Ι Νίνα απουσίασε χτες, επειδι ήταν άρροστι.

Αν εργάζεσε, θα προοδέπεις.

Ο κόκινος στρατός-μας ίνε ο καλύτερος του κόσμου, επειδι κσέρι για τί πολεμα.

Στο εκματιζμο του λόγου με παραταχτικι ειδέσι κε ιποταχτικι το σπουδότερο ρόλο πέζυν ι ειδέζμι.

Ίνε ειδέζμι που τις πρότασες του λόγου τις σινεδένουε παραταχτικα ίνε κε άλι ειδέζμι που τις πρότασες του λόγου τις ενόνουν ιποταχτικα.

Αλλάζοντας τους ειδέζμος, αλλάζουμε κε τι ειδέσι (τιν παραταχτικι κάνομε ιποταχτικι κε τύναντίο).

Για παραταχτικι ειδέσι χρισιμέθον ι ειδέζμι: **κε, ύτε, μίτε**.

Για ιποταχτικι ειδέσι χρισιμέθον ι ειδέζμι: **γιατι, επειδι, όταν, ποσ, αν, κ. ά.**

ΣΙΜ. Σιδέζμος έχουε:

α) Συμπλεχτικός: **κε, ύτε, μίτε, υδε, μιδε**.

β) Χοριστικός: **ι, για ίτε**.

γ) Αντιθατικός: **μα, όμος, αν, κε, αμι, ιδεμι**.

δ) Τροπικός: **καθος, όπος, σα(ν), εάμπος, εάμπν**.

ε) Σιλοριστικός: **λιπο(ν), τολιπο(ν), παναπι, δα, όστε**.

θ) Χρονικός: **ότα(ν), όντας, σα(ν), αφν, ενο, αμα, καθος, τόμν, όποτε**.

ζ) Ετιολογικός: **επειδι, γιατι**.

ι) Τελικός: **να, για να**.

κ) Ιδιικός: **ποσ, ότι**.

λ) Ιποθατικός: **α(ν), σα(ν), να, εάματι**.

ΙΔΙ ΕΚΣΑΡΤΙΜΕΝΟΝ ΠΡΟΤΑΣΕΟΝ

α) Ιποθετικες πρότασες.

ΓΙΜΝ. 1. Χορίστε τις πρότασες τον ακόλουθουε λόγον. Πέστε, με πια ειδέσι ενόνουε. Πια ίνε ι εκσαρτιμένη κε πια ι ανεκάρτιτι πρότασι: Τί φανερόνι ι εκσαρτιμένη πρότασι; Με τί σιμάδι χορίζουμε την εκσαρτιμένη απτιν ανεκάρτιτι πρότασι;

Α ζεστένουμε το ειδερο, θα διασταλι.

Αν εργάζεσε καλά, θα βραβεφτι.

Αν πίνις νερο ιδρομένος, θάρροστιςις.

Α γυμνάζεσε, θάποχτίςις γερο εόμα.

Το σιδέζμος α(ν) χρησιμοποιώμε για τιν υποταχτικι σίδεσι. Ι εκαρτιμένες πρότασες πυ σχηματίζοντε με το αν, ί με κάποιον άλλον απτος υποθετικος σιδέζμος, φανερώνουν ιπόθεσι κε λέγοντε ιποθετικες.

Ι υποθετικες πρότασες χορίζοντε απτις ανεξάρτιτες με κόμα.

ΓΙΜΝ. 2. Σχηματίστε 5 λόγος με υποθετικες πρότασες.

6) Χρονικες.

ΓΙΜΝ. 1. Πέστε, πός ενόνυτε ι πρότασες τον ακόλυθεν λόγον (υποταχτικα ή παραταχτικα); Πια ένε ι εκαρτιμένη πρότασι κε πια ι ανεξάρτιτι; Τί φανερώνι ι εκαρτιμένη πρότασι; Πός χορίζετε ι εκαρτιμένη πρότασι απτιν ανεξάρτιτι;

Οτα γίριζα απο χοριυ έδρεχε.

Προτυ νάρθις εδο, μιλόσα με τον αδελφό-συ.

Οστυ να επιστρέψεις, θα βραδιάσι.

Οταν ένε καλα οργανομένο το κολχόσι, ι κελχοζίτες πάντοτε κερδίζυν.

Κε τος σιδέζμος όταν, προτυ, όστυ, χρησιμοποιώμε για τιν υποταχτικι σίδεσι.

Ι εκαρτιμένες πρότασες πυ σχηματίζοντε μένα απτος χρονικος σιδέζμος φανερώνυνε χρόνο κε λέγοντε χρονικες.

Ι χρονικες πρότασες χορίζοντε απτις ανεξάρτιτες με κόμα.

ΓΙΜΝ. 2. Σχηματίστε 5 λόγος με χρονικες πρότασες.

γ) Ετιολογικες.

ΓΙΜΝ. 1. Πέστε, τί φανερώνουν ι εκαρτιμένες πρότασες τον ακόλυθεν παραδειγμάτων. Πός χορίζοντε απτις ανεξάρτιτες;

Ι δουλις τυ κολχοζιου „Εμπρος“ δεν πάνε καλα, γιατι δε χτιπιθικαν όπος έπρεπε ι υραβνίλοβχα κε ι απεζλίτσχα. ¶

Σπουδάζο, επιδι θέλο να μάθο.

Αποσιάζα στο μάθιμα, γιατι ίμουνα άροστος.

Πλιμίρις ο ποταμος, επιδι έδρεκες πελι.

Τος σιδέζμος επιδι, γιατι, χρησιμοποιώμε στιν υποταχτικι σίδεσι.

Ι εκαρτιμένες πρότασες πυ σχηματίζοντε μάφτυς φανερώνουν ετία κε λέγοντε ετιολογικες.

Ι ετιολογικες πρότασες χορίζοντε απτις ανεξάρτιτες με κόμα.

ΓΙΜΝ. 2. Σχηματίστε 5 λόγος με ετιολογικες πρότασες.

δ) Σχοπικες.

ΓΙΜΝ. 1. Πέστε, τί φανερώνουν ι εκαρτιμένες πρότασες τον ακόλυθεν παραδειγμάτων. Χορίζοντε απτις ανεξάρτιτες;

Το ιροικο κομμουνιστικο κόμα τις Ελάδος αγωνίζετε να απελεφτερόσι τυς Ελινες εργαζόμενος αππο ζιγο τον ντόπιον κε κένον εκμεταλεφτον.

Τα φοσιςτικα κόματα φροντίζυνε να εστερέοσυν τι δίναμι τυ κλονιζόμενου καπιταλιζμου.

Ι πιονέρι γιμνάζοντε για να διναμόσυν το σόμα-τυς.

Ι δουλεφτάδες όλυ τυ κόζμου ένε έτιμι να ιπερσσιπύουν τιν ΕΣΣΔ, τιν πατρίδα όλον τον εργαζομένον.

Τος σιδέζμος να, για να, χρησιμοποιώμε για τιν υποταχτικι σίδεσι.

Ι εκαρτιμένες πρότασες πυ σχηματίζοντε μάφτυς φανερώνυνε σκοπο κε λέγοντε σχοπικες.

Ι σχοπικες πρότασες δε χορίζοντε απτις ανεξάρτιτες.

ΓΙΜΝ. 2. Σχηματίστε 5 λόγους με σκοπικές πρότασες.

ΓΙΜΝ. 3. Πέστε, πια ρίθες έχυνε ι υπογραμίζμένες λέκρες τυ παρακάτο κηένυ
(ιποταχτικι ι παραταχτικι).

Ιδιέτερα πέστε για τυς λόγους πυ έχυνε ιποταχτικι ρίθες, τί εκςαρτιμένες πρότασες
έχυνε; Μετατρέπστε τυς λόγους με παραταχτικι ρίθες σε λόγους με ιποταχτικι κς
τάντίθετο.

Τα οχτοβριανα γεγονότα.

Εφτασε ο Οχτόβρις τυ 1905 κι άρχισε ι γενικι απεργία. Σταματίσανε
τα τρένα, σταμάτισε τι δουλιάνυ ο τιλέγραφος, σταματίσανε τα εργοστάσια.
Ι τςαρικι αρχι για λίγο διάστημα διλίασε κς ρινατάχτικε μπροστα ρτι μεγάλι
ανεμοζάλι. Ο τςάροος εκςέδοκε το μανιφέστο-τυ, ιποςχόντανε διάφορες ιπο-
χόσιςες, ενο κριφα ετιμαζότανε μαζί με τυς διμνός-τυ σε επίθεςι.

Απο αφτι σε αφτι, απο στόμα σε στόμα κχορπιζότανε ι φίμι, πως ρτις κςοτινες
γονιες κς ρτα κατόγια μαζέθοντε ι μάθρες εκατοντάδες, ετιμαζόντας άγρια ρφαγι (πογορμ).

Ι παπάδες κ' ι κάπυλι, ι μικραςπεκυλάντες κ' ι χοροφιλακι, ι ρπιγόνι κι' όλα τα
αποθράζματα τις κινονίας, κάτι ετιμαζυνε, απο κάπυ πέρυννε χρίματα κς όπλα. Κς
πρότα-πρότα θάρχιζυνε να κςκοτόνυνε τυς επανασιτάτες.

Ι φίμες αλιθέπσανε. Τα χρίματα δινόντανε απτι διέφθισι τις χοροφιλακις. Ι τςα-
ρικι κιβέρνιςι μάζεθε γίρο-τις όλες τις δίναμες, πάνο ρτις οπιές μπορύσε να βαςιςτι ρτον
αγόνα-τις ενάντια ρτιν επανάστασι. Απ' τυς λιστες κς τυς φονιάδες, απ' τυς ταχτικος
θαμόνες τον καταγογιόν περιμένε πιστι βοίθια.

Απ' αφτυς κςχηματιζότανε ι «μάθρες εκατοντάδες».

ΠΡΟΣΦΟΝΙΣΙ (ΚΛΙΣΙ).

ΓΙΜΝ. 1. Στα παρακάτο παραδύγματα πιανος καλύμε να κάνυνε κάτι; Αφτι ι
κλιςι με πιο μέρος τυ λόγου κς σε πια πτόσι λέγετε; Πιο ριμάδι θλέπετε ίστερα απτιν
κλιςι; Μάθετε να διαβάσετε εκφρασιτικά τις πρότασες πυ έχυν τα κλιτικά αφτα ριμάδια.

Μαχιτάδες! Πάρτε ρτο πυκυρ τυς καθιστεριμένους! Κςεσκεπάστε τυς φιγόπονους!
Ανανκάστε-τους να δουλέπζον!

Μπριγατίρε! Νά ι μπριγάτα-ρσι! Μάζεπεσέ-τιν κς εμπρος ρτι δουλι!

Κόστα, ετίμασες το άρθρο για τιν εφιμερίδα τυ τίχυ;

Γιόργο κς Δίμο, πιγένετε να φέρετε τα βιβλία-ρας.

Όταν καλύμε κάπιο, χριςιμοπιύμε τα υσιαστικά σε κλιτικι πτόσι. Σε
παρόμια περίπτοςι ι λέκρες αφτες ονομάζυντε κλιτικες.

Ίστερα απτις κλιτικες λέκρες βάλυμε επιφόνιμα ι κόμα ανάλογα με
τον τόνο τις φονις.

ΓΙΜΝ. 2. Διαβάστε τα παρακάτο. Προσέκστε τις λέκρες πυ προστένυντε κοντα ρτιν
προσφόνιςι. Δίχστε σε πια περίπτοςι ι λέκσι πυ προστένετε ρτιν προσφόνιςι ριφονι με τιν
κλιτικι κς σε πια δικιέτε απάφτι. Βρέστε περίπτοςι όπου ι δικυόμενι απτιν κλιτικι λέκσι
έχι κς κίνι λέκσι πυ ριφονι μάφτι. Πέστε, πύ μπίκανε τα ριμίά τις ρτίςιςι ρόλες αφτες
τις περίπτοςες;

Στι χτεςινι ρινεδρύασι τις τέταρτις τάκσιςι ο πρόεδρος ροτύσε καθεμια μπριγάτα
πός εχτέλεσε τις ιποχρέοσες πυ ανάλαθε για τιν επιστράτεπσι νέονε μαθιτόνε ρτο κςολιο.
Εκανε ρτις μπριγάτες κς ρτον οδιγο τον πιονέρον τις ακόλυθες ερότιςες:

— Σίντροφε Νικολαίδι, κατόρθοσες να φέρι ι μπριγάτα-ρσι πέντε νέους μαθιτες ρτο
κςολιο;

— Μπριγατίρε τις δέφτεριςι μπριγάτας, τί εχτέλεσεσ απτιν ιποχρέοσι για τιν
επιστράτεπσι νέονε μαθιτον;

— Σίντροφε οδήγε το πιονέριχο τάγματος, πός θολήκεσ εσι τιν χαμπάνια τις επι-
στράτεπισ νέονε μαθιτον;

Παρόμιασ ερότικεσ έδοσε κε ετις άλλεσ μπριγάτεσ.

|| Ι κλίσι μπορι να ενοθι μάλλεσ λέκεσ με ειφονία, δίχισι κε προσθε-
ριζμο. Σε τέτιεσ περίπτωτεσ άλλεσ αφτεσ ι λέκεσ αποτελόνε κλιτικι ομάδα
λέκρον.

Τά ειμία τις ετίκεισ μπένονε τάτεσ ίτερα απο όλι αφτι τιν ομάδα.

ΓΙΜΝ. 3. Βρέτε κλιτικεσ λέκεσ κε ομάδεσ κε παρατιρίστε πός αφτεσ
παραμιπίτωνε ετις πρότατεσ τις δεκσιασ ετίλιε. Ανάμεσα σε πιεσ λέκεσ μπένονε; Πός
ματαχιζόμαστε σε τέτιεσ περίπτωτεσ τα ειμία τις ετίκεισ;

1. Εργάτεσ κε κολχοζίτεσ, διαδόστε
το δάνιο.

2. Κολχόζικι νε ο λέα! απο σε α
εκαρτάτε ι οργάνοσι τις κινε τροφις
κε τις μορφοτικεσ εργασίασ στο χοράφι.

3. Ελένι, γράφικεσ κε ει ετιν μπρι-
γάτα τον πιτινοτρόφον;

1. Διαδόστε, εργάτεσ κε κολχοζίτεσ,
το δάνιο.

Διαδόστε το δάνιο, εργάτεσ κε κολ-
χοζίτεσ.

Απο σενα, κολχόζικι νεολέα, εκκαρ-
τιέτε ι οργάνοσι τις κινε τροφις κε τις
μορφοτικεσ εργασίασ στο χοράφι.

Απο σενα εκκαρτιέτε ι οργάνοσι τις
κινε τροφις κε τις μορφοτικεσ εργασίασ
στο χοράφι, κολχόζικι νεολέα!

Γράφικεσ κε ει, Ελένι, ετιν μπριγάτα
τον πιτινοτρόφον;

Γράφικεσ κε ει ετιν μπριγάτα τον
πιτινοτρόφον, Ελένι;

|| Ι κλιτικεσ λέκεσ ίτε ι ομάδεσ μπορόνε να βρεθον έχι μονάτα ετιν
αρχι τις ομιλίασ, μα κε ετι μέσι κε στο τέλος.

Στι μέσι κεχορίζοντε κι απτιεσ διο πλεθρεσ με κόματα, στο τέλος
μπροστά-τουσ βάλουμε κόμα κε μετα το ειμάδι πυ απετι όλι ι ομιλία.

ΓΙΜΝ. 4. Αντιγράψτε τα ακόλουθα παραδείγματα, βρέτε εάφτα τις κλιτικεσ λέκεσ
κε βάλτε τα ειμάδια τις ετίκεισ είφονα με τουσ νομουσ.

1. Δυλεφτάδεσ όλιεσ τις γιεσ ειμπτιχίτεσ κάτω απτι ειμέα τυ Λένιν, τι ειμέα τυ
κομονιζμο

2. Εργάτεσ κε κολχοζίτεσ θιμιθίτε τουσ εκλάθουσ αδελφός-εασ τον καπιταλιστικόνε
χορον

3. Κομμουνιστικι νεολέα ειτιμάου νάντικαταετίεισ στον αγόνα τουσ μεγαλίτερουσ αδελφός-εου
τουσ κομμουνιστεσ

4. Εκι κάτω ετι γι βαρια πολι ίνε ι δυλιά-εου ανθρακορίχε

ΥΣΙΑΣΤΙΚΑ.

ΓΙΜΝ. 1. Διαβάστε τα παραδείγματα πόνε ετις 2 παρακάτω ετίλεσ. Προσεκτε, πός
ονομάζουμε διαφορετικα τιν ιδιότιτα πυ έχουνε τα πρόσωπα για τα οπία γίνετε λόγουσ ετιν
αριστερι ετίλι. Τί λέκεισ αλάκεσμε (υσιαστικο, επίθετο, ρίμα) για να εκματίεουμε τι νέα
λέκεισ τις δεκσιασ ετίλιε;

|| Ίνε γνωστος ο δίκεοσ δικαστις

Ο Πάνοσ φάνικε καλοσ.

Ι Νίκι ίνε πολι φρόνιμι.

Ο Χάριε φάνικε μαχιτικοσ.

|| Ίνε γνωστι ι δικεοσίμι τυ δικαστι.

Ι καλοσίμι τυ Πάνου φάνικε.

Ι φρονιμάδα τις Νίκιε ίνε μεγάλι.

Φάνικε ι μαχιτικέτιτα τυ Χάριε.

||| Η ονομασίες που δίνουμε στις ιδιότητες των υσιαστικών ίνε κι αφτες υσιαστικά.

Υσιαστικά ίνε ι λέξεις που φανερώνουν όντα, αντικείμενα, πράξεις κε ιδιότητες.

Συνκεκριμένα κε αφερεμένα.

ΓΙΜΝ. 1. Αντιγράψτε τα παρακάτω παραδείγματα κε ιπογραμίστε τα υσιαστικά. Παραβάλτε κοτόπιν τα υσιαστικά τις αριστερες ετίλις με τα υσιαστικά τις δεξιας.

Πια διαφορά έχουε ετι ειασία; Βλέπουε τα υσιαστικά τις αριστερες ετίλις; Μπορούε να τα πιάσουε; Το ίδιο μπορούε να κάνουε με τα υσιαστικά τις δεξιας ετίλις;

1. Στο τραπέζι πάνω βρίσκουτε: βιβλία, τετράδια, κοντίλια κε μελανοδοχίο.

2. Τα τρένα, τα αφοκίνατα, τα περόπλινα ίνε τα τελιότερα μέσα τις εινκινονίας.

3. Το πρόβατο, ι αγελάδα, ο εκίλος κε ι γάτα ίνε επιτίσια ζόα.

1. Ι επιμέλια, ι προσοχι, ι πιθαρχία ίνε προτερίματα για κάθε μαθητι.

2. Ι εφρινιδισία κε ι επιτιδιότιτα ίνε αρετες.

3. Με το εκάπσιμο κε το πότιζμα ι γι γίνετε έφορι.

||| Τα υσιαστικά χωρίζουε όχι μόνο σε κίνα κε κίρια, όπος μάθαμε, αλα κε σε **συνκεκριμένα** κε **αφερεμένα**.

||| **Συνκεκριμένα** λέγουτε όλα όσα φένουτε κε ιποπίπτουε στις έστισεις-μας κε **αφερεμένα** όλα όσα μόνο τα νούμε.

Κλίσι υσιαστικον.

ΓΙΜΝ. 1. Προσέχτε τις πτοτικες αλαγεε ετιν κλίσι τον αρσενικον ονομάτων ο ταμίας κε ο αγόνας κε το θιλικον ι γλόσα κε ι αχτίνα. Έχουε καμια διαφορά; Πια ανεμαλία παρυσιάζουε ετιν τόνο κε σε πια πτοσι;

Ενικος αριθμος.

Ον.	ο ταμίας	ο αγόνας	ι γλόσα	ι αχτίνα
Γεν.	του ταμία	του αγόνα	τις γλόσας	τις αχτίνας
Ετ.	τον ταμία	τον αγόνα	τι γλόσα	τιν αχτίνα
Κλ.	ταμία	αγόνα	γλόσα	αχτίνα

Πλιθυντικος αριθμος.

Ον.	ι ταμίες	ι αγόνες	ι γλόσες	ι αχτίνες
Γεν.	τον ταμιον	τον αγόνον	το γλοσον	τον αχτινον
Ετ.	τυς ταμίες	τυς αγόνες	τις γλόσες	τις αχτίνες
Κλ.	ταμίες	αγόνες	γλόσες	αχτίνες

ΣΙΜΙΟΣΙ.

Όλα τα αλοτινα τριτόκλιτα ονόματα ετι γενικι του πλ. αριθμου δεν κατεβάζουε τον τόνο-τυε, ενο όλα τα αλοτινα προτόκλιτα τονίζουτε ετι λίγουε είφονα με τον αρχέο κανόνα.

ΓΙΜΝ. 2. Κλίνατε κατa το όνομα ταμίας, ο κοχλίας κε κατa το όνομα ο αγόνας, ο χιμόνας.

ΓΙΜΝ. 3. Προσέχτε πός κλίνετε το υδέτερο όνομα πεδι. Πια ίνε ι κατάλιξι τις ονομαστικις; Φιλάγι το καταλιχτιχο άτριφτο τις ονομαστικις ετις άλεε πτόσεε; Τα υδέτερα ονόματα που μάθαμε να κλίνουε όε τόρα φιλάγουε το καταλιχτιχο άτριφτο τις ονομαστικις; Ι νέι φτόνχι που προστένουτε ετιν κατάλιξι τον πτόσεον του ονόματος πεδι

διαφέρουν απτος καταλιχτικός φτόνκος τον ονομάτον πυ μάθαμε; Πός προφέρνυντε ι νέι αφτι φτόνκι; Παραβάλατε τιν κλίσι τον ονομάτον πε δι κε φι το.

Ενικός αριθμός.

Ον.	το	φίτο	το	πεδι
Γεν.	τυ	φίτυ	τυ	πεδιυ
Ετ.	το	φίτο	το	πεδι
Κλ.		φίτο		πεδι

Πλειθυντικός αριθμός.

Ον.	τα	φίτα	τα	πεδια
Γεν.	το	φίτο,	τον	πεδιον
Ετ.	τα	φίτα	τα	πεδια
Κλ.		φίτα		πεδια

Τα υδέτερα ονόματα πυ τελιόνυνε σε ι φιλάγυνε τον καταλιχτικό αφτο άτριφτο εδλες τις πτόσες τυ ενικυ κε πλειθυντικυ αριθμυ.

Σδλες τις πτόσες τυ πλ. αριθμυ κε ετι γενικι τυ εν. αριθμυ προσλαμβάνυν τις ενιθιζόμενες κατάλιχτες τον υδέτερον ονομάτον.

Ι κατάλιχτι ι τις ον. πτόσις με τυς καταλιχτικυς άτριφτυς τον άλλον πτόσσον αποτελι δίφτονκο.

ΓΙΜΝ. 4. Προσέκτε πός κλίνετε το υδέτερο όνομα μέρος. Πις ομοίτιτες κε διαφορες έχι ετις κατάλιχτες απτα υδέτερα ονόματα πυ μάθαμε; Πια ανομαλία παρατιρίτε στον τόνο;

Ενικός αριθμός.

Ον.	το	μέρος
Γεν.	τυ	μέρυσ
Ετ.	το	μέρος
Κλ.		μέρος

Πλειθυντικός αριθμός.

τα	μέρι
τον	μερον
τα	μέρι
	μέρι

Τα υδέτερα πυ τελιόνυνε σε ος φιλάγυνε τον καταλιχτικό-τυς τριβάμενο ς εδλες τις πτόσες τυ ενικυ αριθμυ.

Στιν ονομαστικι, ετιατικι κε κλιτικι τυ πλειθυντικυ αριθμυ έχυν τιν κατάλιχτι ι.

ΓΙΜΝ. 5. Χορίστε στα ακόλουθα παραδείγματα τι ρίζα τον υπογραμιζόμενον υσιαστικον απτιν κατάλιχτι. Σχηματίστε τιν ονομαστικί-τυς στον πλειθυντικυ αριθμυ. Πέστε, μένι ι κατάλιχτι τυ εν. αριθμυ κε στον πλειθυντικυ αριθμυ. Πέστε, μένι ι κατάλιχτι τυ εν. αριθμυ κε στον πλειθυντικυ; Πιο νέο φτόνκο καταλιχτικό πέρνι ο πλειθυντικός αριθμός; Πός προφέρετε ο νέος αφτος φτόνκος (χοριστα απτον καταλιχτικό τυ ενικυ αριθμυ ι μαζί); Ο δίφτονκος πυ σχηματίσετε προφέρνυντε ιχσρα ι μαλακα;

Ερχετε το καράβι

Πέρνο νερο απιο πιγάδι.

Πελι προι έφιγε το βαπόρι.

Εσπασε το χυλιάρι.

Εφερα το ποτίρι.

Αγορασα ένα μολίβι.

Ο πόεδρος τυ κολχοζιό-μας ίνε ρομιος.

Τα υδέτερα ονόματα πυ τελιόνυνε σε ι, αν έχυνε μπροστα απτιν κατάλιχτι ιχικο τριβάμενο φτόνκο, τότες ο δίφτονκος πυ σχηματίσετε στον πλειθυντικυ αριθμυ προφέρνυντε ιχσρα.

Ιδιέτερο σιμάδι για τιν ιχερι αφτι προφορα δεν έχυμε.

Τα αρσενικα ονόματα πυ τελιόνυνε σε ιος, αν έχυνε μπροστα απτιν

κατάλιξι ιχίκο τριβάμενο φτόνκο, ο δίφτονκος πυ ρκιματίζετε προφέρνετε ιχέρα. Ποτε όμως δε ριμίνουμε τιν ιδιότερι αφτι προφορά με κσεχοριστο γράμα.

ΓΙΜΝ. 6. Προσέκτε πός κλίνοντε τα παρακάτο υσιαστικά. Παραβάλατέ-τα με τα ονόματα πυ μάθατε. Τί παρατηρίτε; Ι πισοτικές αλαγες μιάζονε με τις αλαγες τον ονομάτων πυ μάθατε; Πύ μιάζονε κε πύ διαφέρουν; Προσέκτε, α γίνετε κε μετάπτουσι τόνου.

Ενικός αριθμός.

Ον.	ι	ικανότιτα	ι	πράξι
Γεν.	τις	ικανότιτας	τις	πράξεις
Ετ.	τιν	ικανότιτα	τιν	πράξι
Κλ.		ικανότιτα		πράξι

Πλειθυντικός αριθμός.

Ον.	ι	ικανότιτες	ι	πράξεις
Γεν.	τον	ικανοτίτον	τον	πράξεσον
Ετ.	τις	ικανότιτας	τις	πράξεις
Κλ.		ικανότιτες		πράξεις

Τα υσιαστικά πυ πέρνονε το πρόσφμα σιει πριν απτιν κατάλιξι, τονίζοντε ετιν προπαραλίγυσα κε έχουν τις ίδιες κατάλικες πύχυν κε τα ομοκατάλιχτά-τους ονόματα. Στι γενικι το πλειθυντικυ αριθμου ο τόνος κατεβένι ετιν παραλίγυσα.

Τα αφερμεμένα θιλικά υσιαστικά πυ τελιόνουε ρε ι ετι γενικι το πλειθυντικυ αριθμου έχουνε κατάλιξι εον αντι ον.

Στις άλλεσ πτόεσε έχουνε τις κατάλικεσ πυ έχουνε κε τα ομοκατάλιχτά-τουσ υσιαστικά.

ΣΙΜΙΟΣΙ.

Μερικά θιλικά υσιαστικά πυ τελιόνουε ρε ι ρκιματίζονε τι γενικι το πλειθυντ. αριθμου κε ομαλα, λ.χ. πράξι, γεν. πλ. πραξεσον, τάξι, ταχσον κ.τ.λ.

Διπλόκλιτα.

ΓΙΜΝ. 1. Αντιγράψτε τα παρακάτο ονόματα. Επιστίστε τιν προσοχί-ραε ετιν κλίσι τυ πλειθυντικυ. Με πόουεσ τρόπουε ια κλίνουε; Πιοσ ίνε ο ομαλοσ τρόπουε; Πιοσ ο ανόμαλοσ; Κλίνατε είφονα μάφτα: ο γίτοναε κε ο καρβαρίε.

Ενικός αριθμός

Ον.	ο	γέρονταε
Γεν.	τυ	γέροντα
Ετ.	το	γέροντα
Κλ.		γέροντα

Ον.	ο	καρβυνάριε
Γεν.	τυ	καρβυνάρι
Ετ.	τον	καρβυνάρι
Κλ.		καρβυνάρι

Πλειθυντικός αριθμός

ι	γέροντεε	κε	ι	γερόντι
το	γερόντον			
τυε	γέροντεε	κε	τυε	γερόντυε
	γέροντεε	κε		γερόντι

ι	καρβυνάριδεε	κε	ι	καρβυναρέι
τον	καρβυνάριδον	κε	τον	καρβυναρέον
τυε	καρβυνάριδεε	κε	τυε	καρβυναρέυε
	καρβυνάριδεε	κε		καρβυναρέι

Μερικά ονόματα κλίνοντε με διο τρόπουε.

Τα ονόματα αφτα ονομάζουε διπλόκλιτα.

Λιπσα.

ΓΙΜΝ. 1. Διαβάστε τα παρακάτω ονόματα. Πέστε, αν τα ονόματα τις αριστερές, ετίλις, μπορούμε να τα πούμε στον πλιθιντικό αριθμό. Τα ονόματα τις δεξιάς ετίλις μπορούμε να τα πούμε στον ενικό αριθμό;

Το Κρασενονταρ	Τα Δαρδανέλια
Ι Μόσχα	Τα Χανια (πόλι στην Κριτι)
Ι Τιφλίδα	Τα γαράματα
Ι ανατολι	Τα σοθικα
Το μέλι	

Μερικα ονόματα (πολι λίγα) έχουνε μόνο ένα αριθμο. Αλλα απάφτα δεν έχουνε πλιθιντικο αριθμο κε άλλα ενικο. Τα ονόματα αφτα λέγοντε λιπσα.

Αλακσόγενα.

ΓΙΜΝ. 1. Προσέχετε το γένος των παρακάτω ονομάτων στον ενικό αριθμό κε στον πλιθιντικό. Πια ανομαλία παρατιρίτε;

Ενικός αριθμός.

- ο χρόνος
- ο λόγος
- ο λεμος
- ι νιότι
- ο νάβλος
- ο καπνος (το φιτο)

Πλιθιντικός αριθμός

- ι χρόνι κε τα χρόνια
- ι λόγι κε τα λόγια
- τα λεμα
- τα νιάτα
- τα νάβλα
- τα καπνα

Πάρχυνε πολι λίγα ονόματα που αλάζυνε το γένος-τους στον πλιθιντικό αριθμο. Τα ονόματα αφτα λέγοντε αλακσόγενα.

Παράγωγα υσιαστικά.

ΓΙΜΝ. 1. Αντιγράψτε τις παρακάτω λέξεις. Σκιματίστε υσιαστικά απτα ρίματα είφωνα με το πρώτο παράδειγμα. Πέστε, τί ίνε το υσιαστικο (αντικείμενο ή πρόσωπο);

γράφο γραφιας — ειγράφο —
 βάφο
 φονέδο
 εκάφτο

Τα υσιαστικά ονόματα που τελιόνυνε σε ι α ς φανερώνουν πρόσωπο.

ΓΙΜΝ. 2. Αντιγράψτε τα παρακάτω. Σκιματίστε υσιαστικά απτα ρίματα είφωνα με το πρώτο παράδειγμα. Πέστε, τί ειμένον κε τα υσιαστικά αφτα που σκιματίζυντε (αντικείμενα ή πρόσωπα);

Διαθένο — διαβάτις	αγοράζο — αγοραστις
επιθένο —	γυμνάζο —
κίθερνο —	δικάζο —
ράφτο —	διορθώνο —
χρσοστο κε χρσοστο	δυλέβο —

Τα υσιαστικά που τελιόνυνε σε εις φανερώνουν κι αφτα πρόσωπα κε ειμένον τις περισότερες φορες την τέχνι που κάνι κάποιος

ΓΙΜΝ. 3. Αντιγράψτε τα παρακάτω. Σχηματίστε υσιαστικά ρίφωνα με τα πρώτα παραδείγματα. Πέστε, τα υσιαστικά που σχηματίζονται, τί ριμένουν: αντι κίμενα ή πρόσωπα; Πέστε, τί ριμένουν τα υσιαστικά τον πρώτον παραδειγματόν, τί το δέφτερον κε τί το τρίτον;

Αλονίζο — αλονιστις	ανκλικά — ανκλιστις	Λένιν — λενινιστις
ακονίζο — . . .	ελινικά — . . .	Μαρξ — . . .
γυρίζο — . . .	ρύσικά — . . .	ματεριαλισμος — . . .
καπνίζο — . . .	ιταλικά — . . .	ιδεαλισμος — . . .
πολεμο — . . .	υκρανικά — . . .	ρεαλισμος — . . .

Τα αρσενικά υσιαστικά που τελιόνουνε σε **στις** φανερώνουν πρόσωπα. Τα πρόσωπα αφτα έχουνε διάφορο νόημα: α) δίχουνε τιν τέχνη που κάνει το πρόσωπο για το οπίο μιλούμε λ. χ. αλονιστις β) τι γλώσσα που κατέχει το πρόσωπο λ. χ. ανκλιστις κε γ) το κόμμα στο οπίο ανίχι ή τα φρονήματα που έχει λ.χ. λενινιστις.

ΓΙΜΝ. 4. Απο πια ρίματα σχηματίστικαν τα παρακάτω. Προσέκστε τα πρώτα παραδείγματα. Πέστε, τί ριμένουν τα υσιαστικά που σχηματίστικαν (αντικίμενο, τόπο, ή πρόσωπο); Πιανυ γένους ίνε;

απλόνο — απλόστρα (τόπος)	πλίνο — πλίστρα
κρεμάνο —	βιζένο —
θερμένο —	χορέβο —

Τα θιλικά υσιαστικά που τελιόνουνε σε **στρα** ριμένουν τόπο λ. χ. απλόστρα (τόπος που απλόνουν τα ρύχα ή κάτι άλλο), αντικίμενο λ. χ. κρεμάστρα κε πρόσωπο λ. χ. πλίστρα.

ΓΙΜΝ. 5 Απο πια ρίματα σχηματίστικαν τα παρακάτω υσιαστικά. Προσέκστε τα πρώτα παραδείγματα. Πέστε, τί ριμένουν τα υσιαστικά που σχηματίστικαν: αντικίμενο ή τόπο κε πιανυ γένους ίνε;

εργάζουμε — εργαστίρι	αναπαφτίριο — (αναπάβουμε)
κλαδέβο —	γυμναστίριο —
κσιπνο —	φροντιστίριο —

Τα υδέτερα ονόματα που τελιόνουνε σε **τίριο** ριμένουν τόπο λ. χ. εργαστίρι κε αντικίμενο λ.χ. κλαδεφτίρι.

ΓΙΜΝ. 6. Απτα ακόλυθα υσιαστικά, πέστε, πια φανερώνουν επάνκελμα, πια ιδίωμα (καλο ή κακο) κε πια μίνα. Πέστε, πιανυ γένους ίνε;

Βαρκάρι, πιζματάρι, φλεβάρι, αλονάρι, κατεργάρι, φυρνάρι, αποδικάρι, ζιλιάρι, γενάρι, μπροστάρι, μακελάρι, καρβονάρι.

Τα αρσενικά υσιαστικά που τελιόνουνε σε **αρις** φανερώνουν επάνκελμα, ιδίωμα ή μίνα.

ΓΙΜΝ. 7. Απτα ακόλυθα επίθετα σχηματίστε υσιαστικά. Πέστε, πιανυ γένους ίνε τα υσιαστικά που σχηματίζονται. Τί παρατιρίτε στον τονιζμο;

λ.χ. ζεστος — ζέστι	Πσιχρος — πσίχρα
θερμος —	λεπρος —
αρμιρος —	κσερος —
γλικος —	πικρος —
εχτρος —	τρελος —
λερος —	φοβερος —

Απτα επίθετα που τελιόνουνε σε **ος** σχηματίζονται υσιαστικά με κατάληξι **ι** κε **α**. Ο τόνος στα υσιαστικά ανεβένι στην παραλίγυσα. Τα υσιαστικά αφτα φανερώνουν κάπιο ιδίωμα.

ΓΙΜΝ. 8. Απτα ακόλουθα υσιαστικά, πέστε, πια φανερόνουν ιμερομινία, πια χόρα, πια δέντρο κε πια ενέργια.

Προτοχρονια, Τυρκια, απιδια, βελονια, αρχιμινια, Βλαχια, κερασια, γροθια, προ-
ταπριλια, καριδια, Αραπια, κοντακια, σπαθια, Αρμενία, αμγδαλια, πετριχ, ελια, προτο-
μαγια, Ανκλια, πορτοκαλια.

|| Τα θιλικα ονόματα πυ τελιόνουε σε ια ή ια φανερόνουν ιμερομινία,
χόρα, δέντρο κε ενέργια.

ΓΙΜΝ. 9. Απτα ακόλουθα ρίματα σχιματίστε υσιαστικά με κατάλιξι σιμο πυ να φανερόνουν πράξι.

λ. χ.	εκάδο	—	εκάπισμο	πέζο	—
	δένο	—		τρέχο	—
	γλίφο	—		πλένο	—
	δίχνο	—		κλίνο	—
	βγάλο	—			

|| Τα υδέτερα υσιαστικά πυ τελιόνουν σε σιμο φανερόνουν πράξι.

Αριθμητικά υσιαστικά.

ΓΙΜΝ. 1. Προσέχετε τις υπογραμμιζόμενες λέξεις στα παρακάτω παραδείγματα. Φανε-
ρόνουν ι λέξεις αφτες αριθμο; Πός ονομάζουμε τις τέτιες λέξεις; Τα αριθμητικά αφτα
προσδιορίζουν άλες λέξεις ή προσδιορίζουτε απο άλες; Τί λέξεις ίνε λιπον κι αφτες;

Κεσόδεπτα σίμερα μια τριάρα. Απτο δρόμο-μας πέρασαν καμια δεκαπενταρια πιο-
νέρι. Δέκα μονάδες κάνουε μια δεκάδα. Δέκα δεκάδες κάνουε μια εκατοντάδα κε δέκα
εκατοντάδες μια χιλιάδα. Ι μαθιτε βγένουε στο δρόμο πότε-πότε με τριάδες κε τετραδες

|| Τα υσιαστικά πυ φανερόνουν αριθμοι τα λέμε αριθμητικά υσιαστικά.

Αριθμητικά υσιαστικά σχιματίζουτε με τις κατάλιξεις:

- α) αδα, λ. χ. τριάδα, τετράδα
β) αρα, λ. χ. πεντάρα, δεκάρα κε
γ) αρια, λ. χ. ικοσαρια, πενινταρια κτλ.

ΕΠΙΘΕΤΑ

(Συνέχεια)

ΓΙΜΝ. 1. Διαβάστε τα παρακάτω υσιαστικά κε επίθετα κε υπογραμίστε τις κατά-
λιξές-τους. Πια ίνε ι κατάλιξι κε το διο; Σε πιεσ πτόσεσ σιμπίπτυν ι κατάλιξές-τους κε
κε πιεσ διαφέρυν;

Ενικός αριθμός

Ον.	ο	παχις	μαθιτις	ι	παχια	πάπια	το	παχι	πυλι
Γεν	του	παχι(ιυ)	μαθιτι	τις	παχιας	πάπιας	του	παχιυ	πυλιυ
Ετ.	τον	παχι	μαθιτι	τιν	παχια	πάπια	το	παχι	πυλι
Κλ.		παχι	μαθιτι		παχια	πάπια		παχι	πυλι

Πληθυντικός αριθμός

Ον.	ι	παχιυ	μαθιτις	ι	παχια	πάπιας	τα	παχια	πυλια
Γεν	των	παχιον(ε)	μαθιτων	των	παχιον	πάπιας	των	παχιον	πυλιον
Ετ.	τους	παχιυς	μαθιτις	τις	παχις	πάπιας	τα	παχια	πυλια
Κλ.		παχιυ	μαθιτις		παχις	πάπιας		παχια	πυλια

|| Τα αρσενικα τον οκείτονον επίθετον πυ τελιόνουν σε ις σχιματίζουε
ανόμαλα τι γενικι τυ ενικυ αριθμο κε όλο τον πληθυντικο αριθμο.

|| Τα θιλικά-τους κε τα υδέτερα σχιματίζουτε ομαλα όπος τα ομοκα-
τάλιχτά-τους υσιαστικά.

ΓΙΜΝ. 2. Κλίνετε στα τρία γένη ένα απτα ακόλουθα επίθετα: Φαρδής, πλατής, βαθύς, μακρύς, τραχύς, οξύς.

ΓΙΜΝ. 3. Σινκρίνατε τιν κλίσι τον παρακάτω υσιαστικον κε επίθετον. Πέστε, αν έχουνε διαφορά στις κατάλιξες.

Ενικός αριθμός

Ον.	ο φοβιτςάρις	μαθιτις	ι φοβιτςάρα	γινέκα	το φοβιτςάριχο	μορο
Γεν	του φοβιτςάρι	μαθιτι	τις φοβιτςάρας	γινέκας	του φοβιτςάριχου	μορου
Ετ.	το φοβιτςάρι	μαθιτι	τι φοβιτςάρα	γινέκα	το φοβιτςάριχο	μορο
Κλ.	φοβιτςάρι	μαθιτι	φοβιτςάρα	γινέκα	φοβιτςάριχο	μορο

Πληθυντικός αριθμός

Ον.	ι φοβιτςάριδες	μαθιτις	ι φοβιτςάρες	γινέκες	τα φοβιτςάριχα	μορα
Γεν	του φοβιτςάριδου(ν)	μαθιτων	του φοβιτςάρου(ν)	γινεκων	του φοβιτςάριχου[ν]	μορων
Ετ.	τις φοβιτςάριδες	μαθιτις	τις φοβιτςάρες	γινέκες	τα φοβιτςάριχα	μορα
Κλ.	φοβιτςάριδες	μαθιτις	φοβιτςάρες	γινέκες	φοβιτςάριχα	μορα

|| Τα επίθετα που τελιόνουν σε **αρις** κλίνονται όπως κε τα υσιαστικά που τελιόνουν σε **ις**.

Ανόμαλα παραθετικά.

ΓΙΜΝ. 1. Τί ίπαμε πως διακρίνουμε εκσον απτα γένη στα επίθετα. Πός λέγετε ο ενκρικτικός κε ο υπερθετικός βαθμός τον επίθετων μένα όνομα; Πός σκιματίζουνε τα παραθετικά-τους τα επίθετα κε με τους δύο τρόπους; Προσέχετε τις κατάλιξες τον παραθετικον τον ακόλουθον επίθετον.

καλος	—	καλίτερος
κακος	—	χερότερος
πολις	—	περισσότερος
μεγάλος	—	μεγαλύτερος

|| Ιπάρχουν επίθετα που σκιματίζουν ανόμαλα τα παραθετικά-τους.

Επίθετα που δε σκιματίζουνε παραθετικά.

ΓΙΜΝ. 1. Μπορούμε να σκιματίσουμε παραθετικά στα παρακάτω επίθετα; Γιατί δε γίνετε;

Ι κξιλένια πόρτα. Το πέτρινο σπίτι. Το ατσαλένιο κόμα-μας. Το χρυσο ρολόι. Ι καλοκερινη βροχι. Τα χιμονιάτικα ρύχα. Ο μεσιμερινος ίπνος. Τα ροθετικά τράχτορα Ο κολχόζικος κίπος. Ο λάκερο μίλο. Πασίχαρος άνθρωπος.

Δεν έχουνε βαθμός τα επίθετα που φανερώνουν:

- α) τι φτιάξι λ.χ. κξιλένιος,
- β) τον κερο λ. χ. καλοκερινος,
- γ) σε πον ανίχι κάτι τι λ.χ. κολχόζικος κε
- δ) νόμα κςεταλιομένο λ.χ. ολάκερος.

Επίθετα με σιμασία υσιαστικου.

ΓΙΜΝ. 1. Προσέχετε τις υπογραμμιζμένες λέξεις τον παρακάτω παραδειγματων. Πέστε, πότε ι λέξεις αφτες προσδιορίζουν άλα υσιαστικά κε πότε ίνε στι θέσι του υσιαστικου. Τι λέξεις ίνε όταν προσδιορίζουν τα υσιαστικά κε τί όταν ίνε στι θέσι τον υσιαστικον;

Ι κόκινι στρατιότες πολεμύνε γενέα.

Το Νοβοροσικ πύρανε για δέφτερι φορα ι κόκινι στα 1920.

Τους άροστους εργάτες παρέχουν ιατρικη περίθαλπι.

Δόσανε φαγι στους άροστους.

Τος γέρυς περιπιόντε στο γιροκομίο.

Ι κιβέρνισι δίνι ζίντακι στους γέρυς εργάτες.

Ι νέι εργάτες εργάζοντε μαχιτικά.

Ι εργασία για τος νέυς ίνε δόκσα κε τιμι.

|| Οσες φορές τα επίθετα λέγυντε χωρίς το υσιαστικο λογαριάζοντε υσιαστικά.

Παράγωγα επίθετα.

ΓΙΜΝ. 1. Πέστε, απο πια υσιαστικά ή επίθετα γενικαν τα ακόλουθα επίθετα. Σκιματίστε τα τρία γένη-τους. Βρέστε γιάφτα κατάλιλα υσιαστικά. Πέστε, πια απάφτα παραστίνουε αφτόνε στον οπίο ανίχι κάτι τι, πια κίνον πυ έχι μπόλιχο το νόιμα τις ρίζας, πια απο τί ίνε καρομένο το υσιαστικο, πια χρώμα, χρόνη, ιδίωμα.

α) Πιονέριχος, μαχιτικός, κολχόζιχος, κιβερνιτικός, σκολιχος, σιδεροδρομικός, στρατιοτικός, σοσιαλιστικός.

β) Βονίσιος, καμπίσιος, αρκυδίσιος, αλογίσιος, κυνελίσιος, βοιδίσιος.

|| Τα επίθετα πυ τελιόνουε κε ιχος κε ιζιχος φανερώνουν κίνουε στον οπίο ανίχι ότι σιμένι το νόιμα τις ρίζας.

γ) Βροχερος, όροσερος, καρπερος, καματερος, γιαιλιστερος, λαμπερος, τρομερος, φαρμακερος, φοβερους, φότερος, σκιερος, γαλατερος.

|| Τα επίθετα, πυ τελιόνουε σε ερος φανερώνουν κίνον πυ έχι μπόλιχο το νόιμα τις ρίζας.

δ) Πέτρινος, κίλινος, χοματένιος, χαλκένιος, μπρόντσινος, ατσάλένιος, μολιβένιος, γιαιλένιος, ασιμένιος.

|| Ι κατάλιχες τον επιθέτον ινος κε ενιος σιμένον απο τί ίνε καρομένο το υσιαστικο για το οπίο μιλόμε.

ε) Ασπριδερους, μαβριδερους, κοκινιδερους, κιτρινοπος, κοκινοπος, πρασινοπος, μελανοπος, βισινις, θαλασις, υρανις, λαδις, μελιντσανις, σταχτις, τριανταφυλις.

|| Ι κατάλιχες τον επιθέτον ιδερους, οπος κε ις σιμένον κίνον πυ έχι το χρώμα τις ρίζας τυ υσιαστικου.

ζ) Μαρτιιάτικος, απριλιάτικος, μαγιιάτικος, ανικσιιάτικος, χρονιατικός.

|| Ι κατάλιχι ατικός σιμένι κίνον πυ ανίχι ζένα χρονιχο διάστημα πυ ορίζι το νόιμα τις ρίζας.

η) Νηρινιάρις, ζυλιάρις, καφχιζιάρις, κλαπσιάρις, παραπονιάρις, φοβιτσιάρις.

|| Ι κατάλιχι αρις σιμένι κίνον πυ έχι το ιδίωμα πυ δέχνι ι ρίζα (καχο τις περισότερες φορές).

Αριθμητικά επίθετα.

(Συνέχεια)

ΓΙΜΝ. 1. Ιπογραμίστε στα παρακάτω παραδείγματα με μια γραμι τα υσιαστικά κε με διο τα επίθετα. Τα επίθετα τον παραδειγμάτουε με πια άλα επίθετα μιάζον; Πός μπορόμε διαφορετικα να πόμε τα επίθετα αφτα; λ.χ. τριπλάσιο — τρις φορές μεγαλίτερο. Με πιες λέχες λέμε τι λέχι τριπλάσιο.

Το δομάτιό-μας ίνε τριπλάσιο απο δικό-ζας.

Σίμερα έκανα διπλι εργασία.

Ο καλος μαχιτις κάνι τριπλι δολια.

Ι σοδια το σιτιρόνε φέτο ίτανε πενταπλάσια αποτιν περσινι.

Διπλος ίνε ο ζιγος τον εργάτόνε στις απικιακες χώρες: ίνε σκληβομένη στους ντόπιους κε κένους καπιταλιστες.

Τα αριθμητικά επίθετα που φανερώνουν πόσες φορές ένα υσιαστικό ίνε μεγαλύτερο απο άλλο, ονομάζοντε **αριθμητικά πολλαπλασιαστικά**.

Τα **αριθμητικά πολλαπλασιαστικά** σχηματίζοντε με τις κατάλικες

α) ος λ.χ. μονος,

β) ασιος λ.χ. τριπλάσιος, δεκαπλάσιος κε

γ) διπλος λ.χ. τρίδιπλος, πεντάδιπλος κ.τ.λ.

Τα **πολλαπλασιαστικά αριθμητικά** μπορούμε να πόμε με τα απόλιτα αριθμητικά κε το φορές μεγαλύτερος λ.χ. διπλάσιος—διο φορές μεγαλύτερος.

ΓΙΜΝ. 2. Ιπογραμίστε στα παρακάτο παραδείγματα τα αριθμητικά επίθετα. Πέστε, τί φανερώνουν (τάκσι, ποσο ή ιλικία);

Τα αριθμητικά επίθετα που φανερώνουν ιλικία τα λέμε χρονικά.

Τα αριθμητικά επίθετα σχηματίζοντε με τις κατάλικες **αρις** λ. χ. πενντάρις, εκσιντάρις, **αρικο** λ. χ. χρονιάρικο κε **ιτικος** λ. χ. τριμνίτικος.

ΓΙΜΝ. 3. Διαβάστε το παρακάτο κίμενο κε κάντε τις ακόλυθες εργασίες: 1) Γράψτε τα ταχτικά όλον τον απόλιτον αριθμητικον. 2) Γράψτε τα πολλαπλασιαστικά όλον τον απόλιτον αριθμον που ίνε κάτω τυ δέκα.

Γράμα ενος γερμανου εργάτι προς ένα σινκενί-τυ.

Λενινγκρατ 5 Φλεβάρη 1931.

Αγαπιτέ-μυ.

„ Διπον το σποδεότερο, όπος μυ ζιτας: Ανεργη δεν υπάρχουν πια σίμερα στο Λενινγκρατ. Κε τόρα μερικα για τις σινδικες τις δουλιás-μας. Ι όρες τις δικίς-μας βάρδις ίνε 6. 4 μέρες δουλέδυμε κε πέμπτι όπος κσέρετε ίνε ανάπαπσι. Επομένος σε μας ι εργάσιμι βδομάδα έχι 24 όρες.

Το μεσιμέρι στις διακοπες τις δουλις μας δίνουε μισι λίτρα γάλα. Οπιος θέλι μπορι ναγοράσι στο εστιατόριο τυ εργοστασιό-μας το μεσιμεριάτικό-τυ φαγιτο. Κοστιζι 35 καπ. Τα μεσιμέρια στο διάλιμα κάνουμε τις σινέλεπές-μας. Πλερονόμαστε διο φορές το μίνα. Απο το βιβλιάριό-μυ πλερομον βγένι το παρακάτο μεροκάματό-μυ. Για 78 όρες 117 ρ. 39 καπ. Πρέπι να κσέρετε ποσ μέχρι 100 ρ. δε φορολογόντε.

Τα έκσοδα για τιν ασφάλια κατα τις αρόστιας, αναπιρίας κε τις άλες κινοτικες ασφάλιες τα πλερόνι το εργοστασιό-μας.

Όταν αροστίζις συ πλερόνουν τα μεροκάματα μέχρι 180 ρ. το μίνα. Όταν αροστίζι ένα μέλος τις ικογένιας κε χριάζετε, να μίνι για να το περιπιθι ένα άλλο εργαζόμενο μέλος τις ικογένιας αφτις, τότε αφο κσακολουθι να πλερόνετε ος 180 ρ. το μίνα. Το ίδιο γίνετε όταν κάπιος αροστίζι απο κολιτικι αρόστια. Σίφωνα με το νόμο δεν επιτρέπετε στιν περίποτσι αφτι τα μέλι τις ικογένιας να πάνε στι δουλια.

Κε στιν περίποτσι αφτι πλερόνετε ο μιστος επίσης μέχρι 180 ρ. το μίνα.

Τα εργοστασιά-μας αρχίσανε να μας ίνε πολι μικρα. Ακόμα εκσακολουθα να μιν υπάρχουν αρκετες μηχανες. Για τότο ισχι έδο το ζιστιμα το 2 ή 3 βάρδιον κ'έτσι τα εργοστασια δουλέδυνε μέρα νίχτα. Σε κάθε τόρνο δουλέδυν 4 εργάτες. Κάθε μέρα 1 απο τυς 4 ίνε ελέφτερος. Ι ζιτισι μηχανικον κε ιδικεμένον εργατον ίνε ιδι μεγάλι κε γίνετε κάθε μέρα πιο μεγάλι.

Δικός-συ **Εμιλ Σύμαχερ**.

ANTONIMIES.

(Συνέχια)

α) Ροτιματικες.

ΓΙΜΝ. 1. Πέστε, τί λέκσες ίνε ι υπογραμιζμένες λέκσες στα παρακάτο παραδείγματα. Πό τις χρισμοπιόμε; Πέστε, αν όλες αφτες ι αντονιμίες έχυνε κάποια διαφορα αναμέτακσί-τυς κε πια;

Πιος ίνε ο αρχηγος τις εργατικις τάξις είμερα;
 Πόσι μαγιτες ίνε στιν τάξι-σας;
 Πόσι κιμολία κροδέβετε το μίνα;
 Πόσες όρες κάνετε μάθιμα τι μέρα;
 Πόσα πεδια ίνε στο σχολιό-σας;
 Τι μαθίματα κάνετε;
 Τι όρα κσιπνάτε το προι;
 Πιος δά:καλος σας κάνι μάθιμα;

Ι αντονιμίες πυ μεταχιριζόμαστε για να ροτόμε λέγυντε **ροτιμα-
 τικες**.

Ι ροτιματικες αντονιμίες ίνε διο λογιον:

α) Οσες φανερώνυν υσία κε ιδιότιτα λ. χ. Πιος μπίκε [υσία]: Ο γιός-μυ. Πιος γιός-συ [ιδιότιτα]; Ο μικρότερος. Τι ίνε αφτο [υσία]; Μολίβι. Τι άλογο ίνε [ιδιότιτα]; Δραβικο.

β) Οσες φανερώνυν ποσο λ.χ. Πόσι μελάνι έχισης;

ΓΙΜΝ. 2. Παρατιρίστε τις διαφορες στιν κλίσι τον αντονιμιον πιος κε τον ομο-
 κατάλιχτον υσιαστικον άνθροπος, γινέκα κε φιτο. Ιπογραμιστε τις διαφορες.

Ενικος αριθμος.

Ον.	πιος	άνθροπος	πια	γινέκα	πιο	φιτο
Γεν.	πιανυ	ανθρόπυ	πιανις	γινέκας	πιανυ	φιτυ
Ετ.	πιον(α)	άνθροπο	πιαν[α]	γινέκα	πιο	φιτο

Πλιθιντικος αριθμος.

Ον.	πι	άνθροπι	πιες	γινέκες	πια	φιτα
Γεν.	πιανον[ε]	ανθρόπον[ε]	πιανον[ε]	γινέκον[ε]	πιανον[ε]	φιτον
Ετ.	πιανος[πιως]	ανθρόπυς	πιες	γινέκες	πια	φιτα

Ι ροτιματικι αντονιμία πιος κσιματίζι τι γενικι τυ ενικυ κε πλιθιντικυ
 αριθμυ ζόλα τα γένι ανόμαλα.

Ι ροτιματικι αντονιμία πιος κσιματίζι επίσης ανόμαλα κε τιν ετιατικι
 τυ πλ. αριθμυ τυ αρσενικυ γένυς.

β) Διχτικες.

ΓΙΑΝ. 1. Τι λέξεις ίνε ι υπογραμιζόμενες στο παρακάτο κίμενο; Πότε τις χρισιμοποιόμε;

Εκίνος ο μαθιτις ίνε ο καλίτερος.

Αφτι ι μαθίτρια ίνε ι πιο φρόνιμι.

Τόσι δυλια δεν έκανα ποτες.

Τέτια ριστιματικι εργασία πρέπει να κάνουμε για να προοδέψουμε.

Αφτος θέλι να δυλέψι.

Τότος αποφέβγι τι δυλια.

Τόσι πολι δε μας χριάζυντε.

Ι αντονιμίες πυ μεταχιριζόμαστε για να δίχνομε, λέγυντε **διχτικες**.

Ι διχτικες αντονιμίες ίνε: αφτος, ι, ο. [ε] τότος, ι, ο. εκίνος, ι, ο.
 [ςπάνια εκιος, ι, ιο]. τόςος, ι, ο. τέτιος, ια, ιο.

ΓΙΜΝ. 2. Παρατιρίστε τις διαφορες στιν κλίσι το διχτικον αντονιμιον αφτος κε
 εκίνος με τα ομοκατάλιχτα υσιαστικα ο κίπος, ι χώρα, το μίλο.

Ενικός αριθμός.

Ον.	αφτος	ο	κίπος	αφτι	ι	χόρα	αφτο	το	μίλο		
Γεν.	αφτυ[νυ]	το	κίπυ	αφτις	κε	αφτινις	τις	χόρας	αφτυ	το	μίλυ
Ετ.	αφτων[α]	τον	κίπο	αφτιν[α]	τι	χόρα	αφτο	το	μίλο		

Πληθυντικός αριθμός.

Ον.	αφτι	ι	κίπι	αφτες	ι	χορες	αφτα	τα	μίλα		
Γεν.	αφτων[ον(ε)]	τον	κίπον	αφτωνον[ε]	το	χορον	αφτων[ε]	το	μίλον		
Ετ.	αφτυς	κε	αφτωνυς	τυς	κίπυς	αφτες	τις	χόρες	αφτα	τα	μίλα

Ενικός αριθμός.

Ον.	εκίνος	ο	τόπος	εκινι	ι	χίνα	εκίνο	το	χόρτο
Γεν.	εκίνυ	το	τόπυ	εκίνις	τις	χίνας	εκίνυ	το	χόρτο
Ετ.	εκίνον[α]	τον	τόπο	εκινιν[α]	τιν	χίνα	εκίνο	το	χόρτο

Πληθυντικός αριθμός.

Ον.	εκίνοι	ι	τόπι	εκίνες	ι	χίνες	εκίνα	τα	χόρτα
Γεν.	εκινων[ε]	τον	τόπον	εκινων[ε]	το	χίνον	εκινων[ε]	το	χόρτον
Ετ.	εκινυς	τυς	τόπυς	εκίνες	τις	χίνες	εκίνα	τα	χόρτα

||| Η διχτική αντωνιμία αφτος σχηματίζει τι γενικι τυ ενικυ κε πληθυντικυ αριθμυ ζόλα τα γένη με διο τρόπυς: ομαλα κε ανόμαλα.

Το αρσενικο τις διχτικις αντωνιμιάς αφτος έχι κε ανόμαλο τίπο στιν ετιατικι τυ πληθυντικυ αριθμυ.

Η διχτικι αντωνιμία εκίνος κλίνετε ομαλα. Η μόνι ανομαλία ίνε ςτον τονιζμο. Στι γενικι τυ πληθυντικυ αριθμυ κατεβάζι τον τόνο ζόλα τα γένη. Κατεβάζι επίσης τον τόνο ςτι λίγυσα κε στιν ετιατικι τυ πληθυντικυ αριθμυ τυ αρσενικυ γένυς.

γ) Αόριστες.

ΓΙΜΝ. 1. Ιπογραμίζετε τις αντωνιμίες ςτο παρακάτω κείμενο. Μας λένε οριζμένα ι αντωνιμίες αφτες για τα πρόσωπα κε τα πράματα πυ μιλούμε;

Κανένας δεν πρέπει να μίνι αγράματος στιν Ενοσί-μας. Καθένας μορφομένος ίνε ιποχρεομένος να λιχδιτάρι τιν αγραματοσίνι τον αμόρφοτον. Κάπυ παραμελυν το χρέος-τυς αφτο. Μερικι όμως το εχτελυν εφσινίδιτα. Καμπόσι βραβεφτίκανε για το λιχδιτάριζμα τις αγραματοσίνις.

||| Η αντωνιμίες πυ μιλόνε αόριστα για πρόσωπα κε πράματα λέγυντε **αόριστες αντωνιμίες**.

Η αόριστες αντωνιμίες κλίνυντε ομαλα.

ΓΙΜΝ. 2. Σχηματίστε 6 πρόταςες: διο με ροτιματικες αντωνιμίες, διο με διχτικες κε διο με αόριστες.

Χτιματικες αντωνιμίες.

ΓΙΜΝ. 1. Διαβάστε τις ερώτισες πυ έχυμε ςτι δεξια ςτίλι κε κατόπιν τις απάν-τισες στιν αριστερι ςτίλι. Πέστε, πιες ίνε ι λέκτες με τις οπίες φανερόθυμε πος κάτι για το οπίο γίνετε ο λόγος ανίχι ςε μας. Πός το φανερόθυμε αφτο; με μια, ίτε με διο λέκτες; Πός γράφυντε ι διο αφτες λέκτες πυ φανερόθυν πος κάπυς έχι κάτι τι ος χτίμα;

Πιανό ίνε ο κίπος :		Ο κίπος ίνε δικός-μου.
Πιανό ίνε ι πένα :		Ι πένα ίνε δική - σου.
Πιανό ίνε το βιβλίο :		Το βιβλίο ίνε δικό-του.
Πιανόν ίνε ι κίπι :		Ι κίπι ίνε δική-μας
Πιανόν ίνε ι πένες :		Ι πένες ίνε δικές-σας
Πιανόν ίνε τα βιβλία :		Τα β.βλία ίνε δικά-τους

Ι λέξεις πω μπένουν αντι τον ονομάτων κε φανερώνουνε σε πιον ανίκε κάτι, λέγοντε **χτιματικες αντονομίες**.

Ι **χτιματικες αντονομίες** σχηματίζοντε με το επίθετο δικος, ι, ο κε τος αποκομένους τύπος τον προσοπικον αντονομίνε μου, σου, του, μας, σας, τους.

ΓΙΜΝ. 2. Σινκρίνατε τις πρότασες τις δεξιας ετίλις με τις πρότασες τις αριστερις. Εχουνε καμια διαφορα ετι σιμασία κε πια;

Ο κίπος-μου		Ο κίπος ίνε δική - μου
Ι πένα-μου		Ι πένα ίνε δική - μου
Το βιβλίο μου		Το βιβλίο ίνε δικό-μου
Ι κίπι-μου		Ι κίπι ίνε δική - μου
Ι πένες-μου		Ι πένες ίνε δικές-μου
Τα βιβλία-μου		Τά βιβλία ίνε δικά - μου

Ος χτιματικες αντονομίες μεταχρισζόμεστε τις περισότερες φορες τος αποκομένους τύπος τον προσοπικον αντονομίνε μου, σου, του, μας, σας, τους. Μόνο για έμφασι βάλομε το επίθετο δικός, ι, ο.

Ι χτιματικη αντονομία δικός-μου, (ι, ο) παραστéνει ένα μόνο χτίτορα.

ΓΙΜΝ. 3. Μετατρέπετε το πρότο πρόσοπο το χτιματικον αντονομιον τον παρακάτω παραδειγμάτωνε σε δέφτερο κε τρίτο κε με τος δυο τρόπος είφωνα με το παρακάτω.

α) Τα παπούτσια-μου ίνε κανόργια		Τα δικά-μου τα παπούτσια ίνε κανόργια
β) Τα παπούτσια-σου ίνε κανόργια		Τα δική-σου τα παπούτσια ίνε κανόργια
γ) Τα παπούτσια-του ίνε κανόργια		Τα δικά-του τα παπούτσια ίνε κανόργια
Το ρόχο-μου ίνε καθαρο		Το δικό-μου το ρόχο ίνε καθαρο.
Τα μαλιά-μου ίνε χτενιζμένα.		Τα δικά-μου τα μαλια ίνε χτενιζμένα.
Ι εργασία-μου ίνε καλι.		Ι δική-μου εργασία ίνε καλι.

ΓΙΜΝ. 4. Σινκρίνατε τα παραδείγματα τις αριστερις ετίλις με τα παραδείγματα τις δεξιας. Πόει ίνε ι χτίτορες στο παράδειγμα τις αριστερις ετίλις κε πόει στα παραδείγματα τις δεξιας; Με πιαν αντονομία παραστéνομε τον ένα χτίτορα κε με πιά τος πολους; Μετατρέπετε τις χτιματικες αντονομίες τον παραδειγμάτωνε αφτόνε σε δέφτερο κε τρίτο-πρόσοπο στον ενικο κε πλιθιντικο αριθμο.

Το τραπέζι μου ίνε ιπσιλο		Το τραπέζι-μας ίνε ιπσιλο
Ι χώρα-μου ίνε μεγάλη		Ι χώρα-μας ίνε μεγάλη
Το τόπι-μου ίνε μικρο		Το τόπι-μας ίνε μικρο
Τα τραπέζια-μου ίνε ιπσιλα		Τα τραπέζια-μας ίνε ιπσιλα
Ι αδελφές-μου ίνε μεγάλες		Ι αδελφές-μας ίνε μεγάλες
Τα τόπια-μου ίνε μικρα		Τα τόπια-μας ίνε μικρα

Ι χτιματικες αντομίες δικός-μας κε μας, φανερώνουν πολους χτίτορες. Εχουμε δυο λογίονε χτιματικες αντονομίες:

α) χτιματικες αντονομίες πω φανερώνουν ένα χτίτορα: δικός-μου [ι(ο)], δικός-σου [ι-ο], δικός-του [ι, ο].

β) χτιματικες αντονομίες πω φανερώνουν πολους χτίτορες: δικός-μας [ι, ο], δικός-σας [ι-ο], δικός-τους [ι,ο].

ΓΙΜΝ. 5. Διαβάστε τα παρακάτω παραδείγματα και πείτε: πού ίνε τα *μυ, συ, τυ, μας, σας, τος* προσοπικες αντονομίες και πού χτιματικες. Πιες αντονομίες προιγιέντε απτα ρίματα: ι χτιματικες ίτε ι προσοπικες; Πιες αντονομίες ακολουθον τα υσιαστικα; Τί σιμάδι βάλουμε πάντοτε μπροστα απτις χτιματικες αντονομίες; Τί φανερόνουν ι χτιματικες αντονομίες και τί ι προσοπικες;

Ο δάσκαλος μου ίπε πως εχτελο όπος πρέπει το σιδόλεό-μου.

Μας ίπαν πολα ι δεσκάλι-μας για τιν Οχτοβριανι επανάστασι.

Νίκο, χτες συ έδο:α το βιβλίό-συ.

Σας έφερα τα βιβλία-σας.

Το ίπα νάρθι με τον πατέρα-τυ.

Τος δέσανε βραβία για τιν καλι εργασία-τους.

||| Ι λέκτες *μυ, συ, τυ, μας, σας, τος* μπορόνε να ίνε χτιματικες αντονομίες και προσοπικες,

||| Ι προσοπικες αντονομίες φανερόνουν πρόσοπο, σινίθος προιγιέντε το ριμάτων και γράφοντε πάντοτε χωριστα.

||| Ι χτιματικες αντονομίες φανερόνουν το χτίτορα, ακολουθον πάντοτε το υσιαστικο πυ προσδιορίζουν και ενόνουντε μάφτο με το ενοτικο.

ΣΙΜΙΟΣΙ. 1. Ι προσοπικες αντονομίες, όταν προστάζουμε, ακολουθον το ρίμα λ.χ. Γράψτε-τυ νάρθι.

ΣΙΜΙΟΣΙ. 2. Ι προσοπικες αντονομίες στιν ποντικι ακολουθον πάντα το ρίμα λ. χ. έπιατον να έρτε (ποντικι).

ΓΙΜΝ. 6. Γράψτε 6 πρότασες, τρις με προσοπικες αντονομίες και 3 με χτιματικες.

Ορθογραφικες άσκιζες.

ΓΙΜΝ. 1. Προσέκτε παρακάτω στα παραδείγματα εκι όπυ απαντιέντε διο *ς* το ένα κατόπιν τυ άλυ. Σε πια λέκει ανίχι το πρότο *ς* και σε πια το δέφτερο; Τί ίνε το πρότο *ς* και τί το δέφτερο; Ακόνοντε και τα διο, ότα διαβάζουμε; Μπορόμε να παραλίψουμε κανένα απ'άφτα στι γραφι; Παραμορφόνοντε ι λέκει με τιν παράλιπσι ενος *ς*;

Ιρθε σίμερα απο χοριο ο *θίος-συ*.

Πρέπει να βραδέψετε τος καλύτερος *μαχιτές-σας*.

Εχτελέστε ενκέρος τα άρθρα τυ σιδόλευ τις σοσιαλιστικις *άμιλας-σας*.

Βοηθετε τος *σιντροφους-σας*.

Πολι χρίο ίνε το νερο τις *πιγις-σας*.

||| Ι διπλι φτόνκι στι διμοτικι προφέρουντε πάντα ος ένας φτόνκος. Στι γραφι όμως σιμόνουντε κ' ι διο όπος στις παραπάνω περιπτώσες. Ι παράλιπσι ενος φτόνκου παραμορφόνι τι λέκει.

ΓΙΜΝ. 2. Διαβάστε τα παρακάτω παραδείγματα και χωρίστε-τι σε 3 στίλσες. Στιν πρότι στίλι βάλτε τα παραδείγματα πυ έχουν προσοπικες αντονομίες, στι δέφτερι τα παραδείγματα πυ έχουν χτιματικες και στιν τρίτι τα παραδείγματα πυ έχουν άρθρα. Στον κωσχοριζμο πάρτε ιπόπει: α] τι σιμασία β] τι θέσι και γ] τι γραφι.

Σίμερα ο αρχηγος τις εργατιας όλο τυ κόζμου ίνε ο *ς*. Στάλιν.

Ι ΕΣΣΔ κάθε χρόνο περισέβι τον αριθμο των εργοστασιών-τις.

Βοήθεια χτες πολι το Νίκο στιν εργασία-τυ.

Το ίπα να περάσι σίμερα απο το σπίτι-μας.

Τος φιγόπονους πετον απο το κολχόζι.

Ιπα τος κολχοζίτες να στίλυν τα πεδιά-τους στιν πεδιχι πλατία.

Επέρασα τόπος απάιτους.

Ι λέξεις τυ, τις, τον, τος ίνε τριον λογιον:

α) άρθρα, όταν μπένυνε μπροστα απτα υσιαστικα κε ορίζον το γένος-
τους. Στιν περίπτωσι αφτι γράφοντε χωριστα.

β) προσοπικες αντοнимιές, όταν μπένυνε μπροστα απτα ρίματα κε
φανερώνον πρόσωπο. Στιν περίπτωσι πάλι αφτι γράφοντε χωριστα.

γ) χτιματικες αντοнимιές, όταν ακολουθον τα ονόματα κε ενόνοντε
μάφτα στι γραφι με ενωτικο.

ΣΙΜ. Το τυ, τιν, τον, τος μπορύνε ν'αποτελυν κε τιν τηλεφτέα σιλαβι τυ ονό-
ματος, οπότε κε δε χωρίζοντε.

ΓΙΜΝ. 3. Διαβάστε τα παρακάτω παραδείγματα. Ι χτιματικες αντοнимιές διαβάζοντε
χωριστα ί ενωμένες με τα ονόματα; Τί παρατιρίτε στον τονιζμο τον προπαροκσίτονον
ονομάτων πυ προσδιορίζον ι χτιματικες αντοнимιές; Πόσος τόνος έχον; Πιος ίνε ο τόνος
ο δικός-τους κε πιος ο πρόσθετος; Γιατί πέρνυν τον πρόσθετο τόνο; Παρατιρίτε τίποτε το-
ιδιέτερο στις παροκσίτονες λέξεις πυ μπένυν μπροστα απτις χτιματικες αντοнимιές; Ι
οκσίτονες λέξεις πέρνυν τόνο; Γιατί τονίζουμε τις οκσίτονες λέξεις πυ μπένυν μπροστα
απτις χτιματικες αντοнимιές;

Ο καλος ο μαχιτις ετιμάζι όπος πρέπι τα μαθήματά-τυ.

Ιδα χτες στο θέατρο το σίντροφό-συ.

Ο κόκινος στρατος φρυρι άγριπνος τα σίννορά-μας.

Ι κολχοζίτες εκάφτανε χτες τον κίπο-τους.

Πρέπι να καλιεργίςουμε τι γλώσα-μας.

Στο κολχόζι μπίχαν όλι ι εργαζόμενι χωρικί-μας.

Πλύσια σε ζόα, οριχτα κε δάσι ίνε ι γί-μας.

Το καρabi άπλοσε τα πανιά-τυ.

Στι διμοτικι τονίζοντε ι τρις μόνο τηλεφτέες σιλαβες τις λέξεις: ι λίγυσα,
παραλίγυσα κε προπαραλίγυσα.

ΣΙΜ. Στιν ποντικι τονίζετε κ' ι σιλαβι πύνε μπρόστα απτιν προπαραλίγυσα λ. χ.
έφαγαμε.

Ι χτιματικες αντοнимιές διαβάζοντε σε μια λέξι με το όνομα πυ
προσδιορίζυνε. Αν το όνομα, πυ προσδιορίζον, ίνε προπαροκσίτονο, ο τόνος
τότε έρχετε στιν τέταρτι σιλαβι κε για να κανονιστι αφτι ι ανομαλία, το
προπαροκσίτονο όνομα πέρνι τόνο κε στι λίγυσα. Ι αρχέι αφτο λέγανε
έ ν κ λ ι σ ι . Αν το όνομα πυ προσδιορίζι ι χτιματικι αντοнимία ίνε πα-
ροκσίτονο, καμια ανομαλία δεν παρατιριέτε στιον τονιζμο. Αν το όνομα ίνε
οκσίτονο, εκσερετικα στιν περίπτωσι αφτι το τονίζουμε παρα τον κανόνα.

ε) Αναφορικες αντοнимιές.

ΓΙΜΝ. 1. Διαβάστε τα παρακάτω παραδείγματα κε πέστε, πό αναφέροντε ι υπο-
γραμμισμένες λέξεις. Τι λέξεις αντικαταστίνυνε;

Ιδα το μαχιτι πυ [μαχιτι] βραθέψανε.

Ιδου έρχετε ο ρίτορας ο οπίος [ρίτορας] μίλιζε στι σινεδρίασι.

Ιπα όλα όσα [όλα] άφισα.

Ι λέξεις πυ, ο οπίος, όσος αναφέρνυνε σε πρόσωπα κε πράματα τα οπία
αντικαταστίνυνε κε λέγοντε αναφορικες αντοнимιές

ΓΙΜΝ. 2. Διαβάστε τα παρακάτω παραδείγματα κε πέστε, α διακτρίνουμε στιν ανα-
φορικι αντοнимία πυ πτόσες, αριθμος κε γένη.

Ο άντρας πυ μιλι	ι γινέκα πυ μιλι	το πεδι πυ μιλι
το άντρα πυ μιλι	τις γινέκας πυ μιλι	του πεδιου πυ μιλι
ι άντρες πυ μιλον	ι γινέκες πυ μιλον	τα πεδια πυ μιλον
τους άντρες πυ μιλον	τις γινέκες πυ μιλον	τα πεδια πυ μιλον

|| Στιν αναφορικι αντονημία π υ δε διαχρίνουμε γένη, πτόρες κε αριθμος.
 I αναφορικι αντονημία π υ ίνε άκλιτι.
 I άλες αναφορικες αντονημίες κλίνουτε ομαλα.

Ανακεφαλέοσι.

ΓΙΜΝ. 1. Κσεχορίστε στο παρακάτο χίμενο τις αντονημίες κε ονομάστε-τις. Μαζι με τις χτιματικες αντονημίες κε τις προσοπικες γράψτε κε τις λέκες στις οπίες αναφέρουτε.

I γενικι γραμι του κόματος.

Στο κομμουνιστικο κόμα δεν μπορου νάνε εκίνι, ι οπί δεν πιστέβουε ρτι δίναμι του κόματος κε αμφιβάλου ότι ι εργατικι τάκι με τιν καθοδίγιει του κόματος θα κατορθόει να καταπνίκει τιν αντίστασι τις κυλακιας κε τον άλον καπιταλιστικον απομνηαρίον τις χόρας-μας. Οσι προτίνανε να μι πιέσουμε τιν κυλακια, να μι προπαγαντίζουμε τι γρίγορι κολεχτιβοπίει, αλα να περιμένουμε όςπυ τα κολχόζια μόνα-τους να αναπτιχτου κε ι κυλακια να ριμβλοστίει στο ροσιαλιζμο αφτι ίνε δεκσι οπορτυνιστες. Αφτι μας φέρνου εμπόδια ρτι ροσιαλιτικι ανικοδόμει. Απτο κόμα όμος προει να καθαριστου κε ι αριστερι διαστρεβ-λοτες, ι οπί με δικιτικα μέτρα φροντίζου να εφαρμόσου τιν κολεχτιβοπίει. Αφτι με τον „αριστεριζμό-τους“ βοιου τιν κυλακια, κε τους δεκσιου οπορτυνιστες. Κανις απ'αφτου του δεκσιου κε „αριστερου“ δε μόρεσε κε δε θα μόρεσει να διασπάσι το κόμα κε να σπάσι τι δυναμί-του. Το κόμα με μαζικι δουλια κε με τιν αβίασι κολεχτιβοπίει, με τιν οργανοτικι ικονομικι σταθεροπίει τον κολχοζιόνη, με το λιχιδιάριζμα τις κυλακιας ραν τάκις με βási το ρι-παγι κολεχτιβιζμο, με τιν προσένικει του μεσού χορικου στο κολχόζι, ρτιρίει τιν αγροτικι ικονομία πάνο ρε ροσιαλιστικα θεμέλια. Ο δρόμος πυ ακολουθι το κόμα, λέγετε γενικι λε-νινιστικι γραμι του κόματος. Αφτι τι γραμι το κόμα ακολουθι ακλόνηστα, αποφασιστικα, πολεμόντας τους δεκσιου κε „αριστερου.“οπορτυνιστες.

ΡΙΜΑΤΑ

(Σινέχια)

ΓΙΜΝ. 1. Βρέστε στα παρακάτο παραδύγματα τις λέκες πυ φανερόνου τί κáni ί τί παθένι το υσιαστικο.

- Ο εργατίς δουλέβι ακόραστα.
- Ο γεοργος εκάβι τι γι.
- I τάκες το μαχιτικον πικνόνουτε.
- Στρónουτε νέες ριδεδρομικες γραμες.
- Χτίζουτε νέες φάμπρικες κε εργοστάσια.

ΓΙΜΝ. 2. Σιμπλιρόστε τον κανόνα:

Τις λέκες πυ αναφέρου τί κáni ί τί παθένι το υσιαστικο ονομάζουμε

ΓΙΜΝ. 3' Βρέστε στα παρακάτο παραδύγματα τις λέκες πυ φανερόνου κατάστασι.

Ο κόκινος στρατος δεν κι μά τ ρ · άγριπνος φιλάγι τα ρίνορα τις χόρας το Σοβου.

Τιν καπιταλιστικι τάκι δεν αφίνουε να ι ρι χ ά ρι ι επιτιχιές-μας. Δε ρ τ έ κ ε τ ρ
με σταδρομένα χέρια.

|| Τις υπογραμιζμένες λέκες του παραπάνο γιμνάζματος ονομάζουμε όπος
 κε τις λέκες πυ φανερόνου ενεργια ί πάθιμα

ΓΙΜΝ. 4. Σιμπλιρόστε τον κανόνα:

Τις λέκες πυ φανερόνου κατάστασι

ΓΙΑΝ. 5. Βρέστε στα παρακάτο παραδύγματα τις λέκες πυ φανερόνου ρινάμα
ενεργια κε πάθιμα.

Το προι μόλις κσιπνίσο, ντίνομε, νίθυμε, κσιπίζομε κς χτενίζομε.

Λύζομε ταχτικά κάθε δεκάμερο.

|| I λέξεις πυ φανερώνουν κινάμα ενέργια κς πάθιμα ονομάζοντε κ'άφτες
όπος ι λέξεις πυ φανερώνουν ενέργια ι πάθιμα.

ΓΙΜΝ. 6. Σιμπλιρόστε τον κανόνα:

I λέξεις πυ φανερώνουε κινάμα ενέργια ι πάθιμα

ΓΙΜΝ. 7. Τί κς τί φανερώνουε τα ρίματα. Διατιπόστε προφορικά κς γραφτα τί ονομάζομε ρίματα.

Διάθεσες ριμάτον.

ΓΙΜΝ. 1. Χορίστε το τετράδιό-σας ες τέσσερες στιλες κς βάλτε κτιν πρότι στιλι τα ρίματα πυ φανερώνουν ενέργια, κτι δέσφτερι πάθιμα, κτιν τρίτι ενέργια κς πάθιμα κς κτιν τέταρτι κατάστασι.

Αδιάζο, αδινατίζο, ανίγο, νκρεμνο, διασκεδάζο, κσιχάζο, καθαλικέδο, χορτένο, χονέδο, δέρνομε, μπλέκυμε, θεριζομε, βρέχυμε, λύζομε, χτενίζομε, χτιπιόμε, ζο, κοπιάζο, κσι-
ριαζο, θεμελιόνο, κιτρινίζο, οριμάζο, τρελένομε, πίνο, πονο, τρομάζο, κσιπαράζο, κσιπαρταρο.

|| Τα ρίματα πυ φανερώνουν ενέργια λέγοντε *ενεργιτικά*.

Τα ρίματα πυ φανερώνουν πάθιμα λέγοντε *παθιτικά*.

Τα ρίματα πυ φανερώνουν κατάστασι λέγοντε *υδέτερα*.

Τα ρίματα πυ φανερώνουε κινάμα ενέργια κς πάθιμα λέγοντε *μέσα*.

Τιν ενέργια, το πάθιμα κς τιν κατάστασι μ'ένα όνομα τις λέμε *διάθεσες* (κτιάζες).

ΓΙΜΝ. 2. Πέσες ίνε ι διάθεσες το ριμάτον; Πις ίνε ι διάθεσες το ριμάτον;

ΓΙΜΝ. 3. Γράψτε κτα τετράδιό-σας πέντε ρίματα ενεργιτικά, πέντε παθιτικά, πέντε μέσα κς πέντε υδέτερα.

ΓΙΜΝ. 4 Βρέστε κστο μάθιμά-σας όλα τα ρίματα κς γράψτε-τα κστο τετράδιό-σας, κφυ προτίτερα χορίστε μια κσελίδα-τυ ες 4 στιλες. Στιν πρότι στιλι βάλτε τα ενεργι-
τικά, κτι δέσφτερι τα παθιτικά, κτιν τρίτι τα μέσα κς κτιν τέταρτι τα υδέτερα.

Πρόσοπα κς αριθμι.

ΓΙΜΝ. 1. Κςεχορίστε κστο παρακάτο κίμενο τα πρόσοπα κς τυς αριθμυς το ριμάτον πυ απαντιέντε κ'άφτο.

Τραγυδο το πεντάχρονο

Ι ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΙ

Πάνυ απτυς θόλυς τυ Κρεμλίνο
γίγαντας πρόβαλε

Ο ΛΕΝΙΝ

Κι απο πίσο-τυ νά, ο πανκόζμιος
το δουλεφτάδον κσικομος.

Τσαλακόνοντας τιν κσιμερίδα ο κσιτος
μυρμυρίζι:

„ ΤΡΕΛΟΣ “

„ Δένιν “ — τυ απαντα ο εργάτις κι κσιολογα ο λόγος

„ Επιτέλυς να ! “

Με νέο κσιροματίζετε άνθιζμα ο κόζμος
Το έχτο μέρος τις γις με κόκινο κσιρόμα κσιεπάστι.

Πάνυ κστις Ανατολις τον υρανο
με κσιρομένο μέταλο

τα γράματα προβάλυν

Ε. Σ. Σ. Δ.

Ιοάνες Μπέχερ.

|| Στα ρίματα διακρίνουμε τρία πρόσοπα: πρότο, δέσφτερο κς τρίτο.
Αριθμυς κστα ρίματα έχυμε διο: ενικο κς κσιλιθιντικο.

ΓΙΜΝ. 2. Πέστε πιο προσόπου κε πιανυ αριθμου ίνε τα ρίματα τον παρακάτο παραδειγμάτων.

Ι τάξι-μας έκλισε ριφωνιτικο ροσιαλιστικισ άμιλας με τιν τρίτι τάξι τυ ρκολιό-μας.

Ο Νίκος χ'έγο κηρίκσαμε τον εαφτό-μας μαχιτικός.

Σα θέλις φίλε-μου να μάθις, πρέπει να διαβάσις.

Τρέμετε μπορζουάδες, το τέλος-σας πλισιάζι.

Ι ικονομικι κρίςι μαστιζι τις καπιταλιστικες χόρες.

ΓΙΜΝ. 3. Συμπλιρόστε τα κενα τον παρακάτο προτάσεων μένα απτα ακόλουθα ρίματα:

Περασπίζο, κσεχιλίζο, οργόνο, θερίζο, πλιμιρο, βυλιάζο, νίθυμε.

Ο κόκινος στρατιόις . . . τι χόρα-μας.

Το ποτίρι . . .

Τιν άνικσι πολα ποτάμια.

Τα καράβια

Κάθε προι

Ι χορικι τα χοράφια.

Ιπάρχυνε μηχανες πυ τα σπαρτα.

ΓΙΜΝ. 4. Βρέστε στο μάθιμά-σας τα ρίματα πυ ιπάρχυν κε γράψετε-τα κατα σιρα αρχίζοντας απτα ρίματα τυ πρώτου προσόπου κε τελιόνοντας με τα ρίματα τυ τρίτου πλιθιντικυ προσόπου.

ΓΙΜΝ. 5. Γράψετε στο τετράδιό-σας το δέφτερο ενικυ κε δέφτερο πλιθιντικυ πρό-σοπο το ριμάτων πυ θα τίχεται στο παρακάτο κίμενο.

Τραγυδο το πεντάχρονο.

Ι προλετάρικι διχτατορία!
Το πεντάχρονο τραγυδο,
Τραγυδο τι δουλια, πυ θα κσεκλαδοί
Τυς λαυς.

Πέντε

Χρόνια

Τραντάζυν

Τον κόζμο

Ιοάνες Μπέχερ.

ΓΙΜΝ. 6. Γράψετε απο 5 ρίματα στο πρώτο πρόσοπο τυ ενικυ κε πλιθιντικυ αριθμου.

Ενεργητικα ρίματα.

ΓΙΜΝ. 1. Προσέχεται τα ρίματα πυ βρίζυντε στις διο παρακάτο στιλές κε βρέστε τί ομοίτητα έχουν ανάμεσό-τους. Τί φανερώνυν τα ρίματα απτα; Τί διαφορα ιπάρχι ανάμεσό-τους; Ο ήλιος φωτιζι τι γι. Τί δίχνη το ρίμα στιν περίπτωσι απτι; Το άλογο τρέχι. Τί δίχνη στιν περίπτωσι απτι;

φωτιζο

κέο

βρέχο

εκυπίζο

ποτιζο

βάφο

χορέβο

περπατο

τρέχο

πέζο

πιγένο

ανασένο

|| Όταν ι ενέργια τυ ριματος μεταβένι εάλο πρόσοπο ι πράμα, τότε το ρίμα λέγεται μεταβατικο.

ΓΙΜΝ. 2. Συμπλιρόστε τον κανόνα:

|| Αμετάβατο λέγεται το ρίμα, όταν ι ενέργιά-τυ

ΓΙΜΝ. 3. Γράψετε στα τετράδιό-σας απο πέντε μεταβατικα κε αμετάβατα ρίματα

Μορφες.

ΓΙΜΝ. 1. Διαβάστε το δίγµα κε προσέχετε τα υπογραµιζµένα ρίµατα. Σιγκρινατε τις πρότασες: ι χόρα ετιμάζι κ' ι χόρα ετιμάζετε, αφτος διναµόνι κι αφτος διναµόνετε, αφτος νίβι κι αφτες νίβετε, αφτος ανανεόνι κι αφτος ανανεόνετε. Ιπάρχι διαφορά στι σιµασιά; Ιπάρχι διαφορά στιν κατάλις; Σκιµατίστε το πρότο ενικο πρόσπο τυ ενεστότα. Σε τί τελιόνι;

Σινκινονία.

Σε πέντε χρόνια θα χτιστύνε χιλιάδες νέα εργοστάσια. Κάθε εργοστάσιο θα βγάλι χιλιάδες τόνους εμπόρεµα. Θάτανε τροµερο, α µένανε ια εμπορέµατα αφτα αχρισιµοπίτα στις απαθίκες, στις πλατφόρµες κε στα τελονία. Αφτο θα σίµενε ποσ τα μέσα τις σινκινονίας κε τις μεταφορας στι χόρα-µας δεν αν τα ποκρίνυντε µε τιν εργασία πυ εχτελιέτε απτα εργοστάσια κε τις φάμπρικές-µας, ποσ δεν ίνε έτιµα για τιν εχτέλεσι τυ πεντάχρονο πλάνυ, ποσ φρενάρυν τιν εχτέλεσί-τυ. Μα αφτο να γίνι δεν µπορι κε δεν πρέπι.

Τα μέσα τις σινκινονίας κε τις μεταφορας στι χόρα-µας αναπτίχνουντε για νάε σε θέσι να εκσιπιρετίσουν τιν παραγογι-µας. Σένα μέρος µε τι βοίθια µεγάλονε µιχανιµάτονε σχάβυνε κανάλια, σάλο στρόνετε σιδεροδροµικι γραµι, εδο χτίζετε σχάλα, εκι διναµόνυνε γέφια κι αντικαταστένυνε τις ράγιες κε τις τροβέρες µε νέες. Για να εκσασφαλιστι ι σινκινονία ίνε ανάνχι να χτιστύνε χιλιάδες χιλιόμετρα νει δρόµι, χιλιάδες βαγόνια κι ατµοµιχανες. Ολα τα μέσα τις μεταφορας θ'ανα νεόσυµε κε θα διεφθετίσυµε ανάλογα µε πλάνο στροµένο απο πριν. Απτις νέες κε παλιες σιδεροδροµικες γραµες, απτυς θαλασινυς δρόµοσ θα εκσασπολιθύνε τόι εμπορεµάτονε σόλεσ τις διέφτιτες. Ποτάµια εμπορέµατα, ποτάµια γάρβυνο, πσοµι. κσιλία, µπαµπάχι κε µιχανες θα πλιµιρίσυν όλι τι χόρα.

Ολα αφτα θα πείχυν, α λιχβιταριστι ι οπεζλίτσκα κε ι υραβνίλοβνα. Νά τα στυδεότερα προβλίµατα, ι λίσι τον οπίον πρέπι να απασχολίσι τυς εργάτες τις μεταφορας.

Μερικα ρίµατα τελιόνυνε στο πρότο ενικο πρόσπο τυ ενεστότα σε ο κε µερικα σε υµε. Οσα ρίµατα τελιόνυνε σε ο τα λέµε ενεργητικις μορφις κε όσα τελιόνυνε σε υµε παθιτικις.

ΓΙΜΝ. 2 Σκιµατίστε πρότασες µε το καθένα απτα παρακάτο ρίµατα:

αναδέβο	αναδέβυµε
βιάζο	βιάζυµε
αντριέβο	αντριέβυµε
ζαλίζο	ζαλίζυµε
απελπίζο	απελπίζυµε
σιχόνο	σιχόνυµε
σκιάζο	σκιάζυµε
λιπο	λιπόµε
τρελένο	τρελένυµε
νοστιµέβο	νοστιµέβυµε
χάνο	χάνυµε
χαρίζο	χαρίζυµε

ΓΙΜΝ. 3 Γράψτε απτον παρακάτο κατάλογο τις ενεργητικες μορφες το ριµάτον αριστερα κε τις παθιτικες δεξια.

Αφυνκράζυµε, δέχετε, σχάβυντε, διγύντε, µεταχιρίζετε, ορεγόταν, σεβόσυν, σιχένεσε, αγωνίζυµε, κολιµπύσα, διστιχύσες, µαρένεσε, κσιπνύσα, κοπιάζο, µιραζύµαστέ, µεθύσαν, χορέβετε, μάθενα, φορύσατε, πετύσαν, σκολνυν.

ΓΙΜΝ. 4. Σκιµατίστε τις παθιτικες μορφες τον ακόλυθονε ριµάτον:

Αγαπο, φοτίζυνε, ποτίζανε, σκυπίζι, άσπριζα, µπαλόνετε, τιµορύσατε, νάθλονε, τφίνυνε, γράφυνε, σχοτόνυν, φιλυν.

ΓΙΜΝ. 5. Βρέστε ι ίδιι δέκα ρίματα παιδικής μορφής. Σχηματίστε πρότασι με το καθένα.

ΓΙΜΝ. 6. Βρέστε τις παιδικής μορφής το ριμάτων τυ παρακάτω κιμένου κε γράψτε τις.

Ι πτίσι τυ Πικαρ.

Στις 27 τυ μάι, στα 1931 στι Γερμανία ο καθιγιτις Πικαρ ανέβικε με αερόστατο σε 16 χιλιάδες μέτρα κ' έμικε στο έπκος αφτο 15 ώρες. Πριν απ'αφτον κατορθόσανε ν'ανεβόνε σε έπκος 13 χιλιάδες μέτρα κε σε τέτιο πάλι έπκος μπορέσανε να κρατιθόνε μονάχα λίγα λεφτα.

Ι πτίσεις σε έπκος μεγαλύτερο απτα 10 χιλιάδες μέτρα παρουσιάζουνε μεγάλο επιστιμονικο ενδιαφέρο κ' έχουνε σπουδέα πραχτικι σιμασία.

Σε παρόμια έπκι δεν υπάρχουνε σίγνεφα, μπόρες κι όλα κίνα τυ εμποδίζουν τα εναέρια ταξίδια. Δεν υπάρχουνε εδο κίντινος ν'αποπλανιθι κανις, γιατι ι ατμόσφαιρα ένε διάφανι νίχτα κε μέρα κε τα υράνια σόματα χρισιμέθουν ος αλάθεφτι οδιγι. Ο αέρας ένε πολι αρσομένος, ο άνθρωπος εκι δεν κατορθόνι να ζίσι κε λίγα μόνο λεφτα, δεν έχι τί ν'αναπνέφσι. Μα σε αρσομένο αέρα, ι πτίσεις μπορόνε νάχουνε μεγάλι ταχίτιτα. Φτάνι μονάχα νάχι τί ν'αναπνέφσι ο άνθρωπος. Κε ο Πικαρ κατόρθοσε να παραμένι σε τέτιο έπκος χάρις στιν ιδιέτερι σικεβι τυ επινόισε. Με τι βοίθια τις σικεβις αφτις ο αέρας στο μέρος τυ προοριζμένο για τυς αερονάφτες όλο τον κερο γέμιζε με οκσιγόνο.

Μα πτίσεις σε τέτια έπκι ένε στιν όρα ακόμα επικίντινες.

Ο Πικαρ διγόταν πως αφτος κι ο σίντροφός-τυ υποφέρανε απτι μεγάλι ζέστι. Τα απο αλυμένο τιχώματα τις καμπίνας-τυς πιραχτοθίκανε απτις αχτίνες τυ ήλιου κ' ι θερμοκρασία μέσα στιν καμπίνα επρόθικε ος 41° Κελσίυ τι σιγιμι τυ όκσο απτα τιχώματα τις καμπίνας ήτανε κρίο 54° Κελσίυ. Ελιπσε κε το πόσιμο νερο. Υποφέρανε απο μεγάλι διπσα.

Ι ιδρατμι τυ εκπνέσανε κατακλιθόντανε σε μορφι σταλαματιόνε στα τιχώματα τις καμπίνας κι αρτι λίχανε τις σταλαματιες αφτες απτα τιχώματα. Ο Πικαρ όλοσε πως μπορόσε ν'ανεθι κε σε έπκος 18 χιλιάδες μέτρα, μα απόριγε να το κάνι απο επιφιλιαχτικότητα.

ΓΙΜΝ. 7. (για τιν καλιέργια τυ ήφου). Σινκρίνατε τις λέκτες γριγοράδα κε ταχίτιτα. Σινκρίνατε μ'αφτες οκόμα κε τι βιασίγι κε τι βία. Βάλτε στις ακόλουθε; πρότασεις στι θέσι το σιγιμον τις κα άλιλε; απτις 4 αφτες λέκτες.

Εφιγε με τέτια , όστε κέχασε πάνω στο τραπέζι το χαρτοφιλάκιό τυ κε τυς παράδες-τυ. Το αεροπλάνο πέτακε με μεγάλι Στιν εργασία έδικεσ περισότερι παρα πραχματικι μαχικικότητα.

Αποθετικα ρίματα.

ΓΙΜΝ. 1. Διαβάστε τα ρίματα τις αριστερις στίλις. Μπορόμε να πόμε εγο διστιχόμε, εγο ζόμε κτλ. Διαβάστε τα ρίματα τις δεκσις στίλις. Μπορόμε να πόμε εγο κίμο εγο γίνο κτλ.;

διστιχο		αρνιόμε
ζο		δέχουμ
βγένο		μεταχίριζουμ
αναστενάζο		σιλογιόμε
αρστο		ειχένουμ
γεράζο		εναντιόνουμ
ιδρόνο		αγονίζουμ
κολιμπο		πολιτέδουμ
πεθένο		χριάζουμ
λιζάζο		φτερνίζουμ
περπατο		εστάνουμ
φιμπένο		κίμόμε
ιτρόνο		γίνουμ

|| Ποια ρίματα έχουνε μονάχα με — μορφι. Ιπάρχουνε κε ρίματα που έχουνε μονάχα ο — μορφι. Αφτα απτιν αρχι τα ονομάζουμε αποθετικά. διλαδς που αποθέσανε (= αφίκανε) τι μια μορφι.

ΓΙΜΝ. 2. Γράψτε σε δυο ετίλες τα ρίματα του παρακάτω κίμενο: ετι μια ετίλι όλα είναι πύχυνε μονάχα ενεργητικι μορφι κε ετιν άλι κίνα πύχυνε μονάχα παθητικι μορφι. Ακόμα χτες, πριν τις επανάστασις του Οχτόβρι το Καζακстан ίτανε χώρα τις „πίνας κε τον εκατομύριον“.

Χώρα τον εκατομύριονε, γιατί εκατομύρια αποταμιέματα φιλαγότανε ετι γι το Καζακстан κε χώρα τις πίνας, γιατί ο πλιθιζμος που ζόσε εκι πινόσε κε πέθανε μιν κέροντας πόε να βάλι χέρι στα αποταμιέματα αφ'α. Μα τόρα ετρόνουντε ατσαλένιες λυρίδες: σιδηροδρομικόνε γραμόνε ετι γι το Καζακстан κε ζοντανέδυν ι ίσιχες έριμες ετέπες. Ο κατικός του Καζακстан, που χτες ακόμα τρόμαζε απτο εφίριγμα τις ατμομηχανις, ίο ίδιος τόρα θαεδιγίει τατρένα ντιμένος τιν εργατικι ζακέτα του μηχανικο.

Στους κάμπου: του Καζακстан φένουντε χιλιάδες τράχτορα. Τα κοπάδια ενόνουντε πια σε χτινοτροφικα κολχόζια. Στις πόλες θα καπνίσειν ι καμινάδες τον εργοστασιον κε τις φάμπρικας. Θάφκείει σε μεγάλο βαθμο το ποσο τις τρίχας κε το μαλιου που μαζέβετ για τις αννάκες τις βιομηχανίας. Θα αναφανόνε λατομία. Στους όχτους του ποταμου Υπι θα χτιετι ηλεκτρικος σταθμος κε θα παραχτι ηλεκτρικο ρέμα κκεδον άγνωστο οε τα τόρα στο Καζακстан.

Ετσι κείπνισε το παλιο Καζακстан κε αποτίνακε τον ίπνο που του βάρανε. Ο πλιθιζμος καταπιάστηκε πιρετόδικα με τι νέα, σοσιαλιστικι ζίσι. Ανιχτίκανε εκολια, λέεσχες, βιβλιοθήκες. Κε εάρτο κιντέλεσε πολι ι σιδηροδρομικι γραμι Τουρκεσταν — Σιβιρίας που έχι όχι μονάχα πασιδεζμικι, μα κε πανκόζμια κιασάια.

ΓΙΜΝ. 3. Βρέστε κε γράψτε στα τετράδιά-εας 5 αποθετικά ρίματα με μορφι ο κε πέντε με μορφι με.

Οκσίτονα κε παροκσίτονα ρίματα.

ΓΙΜΝ. 1. Βρέστε τα ρίματα στα παρακάτω κίμενα κε γράψτε στα τετράδιά-εας το πρότο ενικο πρόσοπο του ενεστότα τις ενεργητικις μορφις. Ιπάρχι καμια διαφορα ενάμεσό τυς; Κατατάκτε ετιν ίδια ετίλι τα ρίματα που τονίζοντε με τον ίδιο τρόπο. Πόσε; ετίλες εκιματιστίκανε;

Πεντάχρονο.

„Το αιδερένιο ρέθμα“ ο Σεραφιμόβιτε γράφι,
εν εποπία του εμφιλίου πολέμου.
Σικόνη ο Μαγιακόφσκι στο πόδι τα 150 εκατομύρια
τιν επανάστασι να ορκιστόνε όλι.
Ι ρεθμι κ' ι λέφτερες ρίμες στο Λένιν δίνον τιν τιμι!
Μελετόντας
Επίμονα
Τα προβλήματα τις περιόδου του ΝΕΠ
Αγωνιστίκανε για τιν επανάστασι ι προλετάρι πιτες
Με το όπλο του λόγου.
Πλίθος μεγάλα έργα τραγουδίσκανε ι πιτες
όλον τον εόνον νορίτερα απο μας,
μα το πιο μεγαλιώδικο έμινε να το πιάσειμ' εμς.
Τραγουδο το πεντάχρονο γο!
Στιν αργατια, ετιν αγρ τια του κόσμου όλο
το ετίχο-μου χαρίζο.
Με τα τραγούδια-μου τυς κσιπνο, φονάζοντάς-ιυς
Ετιμι όλι
Να ιπερακτιστίτε τιν πατρίδα-εας του

Σίδεζμο του Σοβέτ!

Σαν κλέφτης ο πόλεμος έρχετε με τι μάσκα
του χαμογέλιου τις Ιρίνις.

„ Ιπερ τυ Σιδέζμυ τυ Σοβετ ίτε κατα; “ νά
το ζίτιμα, πυ τυς ανθρόπυς τινάζι σα δυναμίτις

Το ζίτιμα αφτο σαν τσιμέντο,
αδιάσπαστα αφτυς στερεόνι

ΙΟΑΝΕΣ ΜΠΕΧΕΡ

Στο νέο τέχνικο.

Εσι ετιμάζεσς να γίνις ικανοσ κε ιδικεμένοσ εργάτις. Προσπαθίς να μάθις τιν κα-
τασχερί το μιχανον κε τον εργαλίον τυ λαικυ νικοκιριυ. Θα μάθις κι ο ίδιοσ να φτιάσις
τέτιες μιχανοσ κε πολι πιθανο θα εφέβρις πιο τελιοπιμένεσ.

ΓΙΜΝ. 2. Χορίστε το τετραδίό-σας σε 2 στίλεσ κε βάλτε στιν αριστερι όλα τα
οκσίτονα ρίματα τυ παρακάτο κατα λογυ κε στι δεκ.ια όλα τα παροκσίτονα.

Αγαπάτε, τρέχετε, πιδύμε, φέβγυν, σκυπιζόμε, πονίτε, πινύνε, σκάβυνε, ραντίζυνε,
ποτίζι, δουλέβυν, διπσύνε, τιρανύνε, σκοτόνυν, δέρνις, πίνι, αφίνυν, κσεχνα, γιρνύνε, φέβγι,
πιδύνε, διαβάζετε, γράφυνε.

ΓΙΜΝ. 3. Βρέστε μόνι-σας κε γράψετε στα τετραδιά-σας απο πέντε οκσίτονα κε πέντ
παροκσίτονα ρίματα.

Χρόνι τυ ρίματος.

ΓΙΜΝ. 1. Γράψετε το α. ενικο πρόσωπο τυ περαζμένου χρόνυ κε τυ κατοπινυ του
ιπογραμιζμένονε ριμάτον τυ παρακάτο κιμένου.

Ομάδεσ εκσερεβνιτον εργάζυντε σόλι τι χόρα. Καθορίζυν τι διέφτις το νέονε δρόμον.
βρίσκυν τα μέρι όπου ίνε κριμενο το νέφτι ί το πετροκάρθυνο. Διατριπυν παντυ τι γίν
φλύδα κε βρίσκυν κιτάζματα μετάλον κι οριχτον εκι όπου δε θα το περίμενε κανίς. Στις
έρεβνέσ-τυς στο βορα ίνε ιποχρεομένη να περάσυνε μέσα απο βαλτόδικεσ τύντρεσ. Μιριάδεσ
έντομα τυς ζινοδέβυν γεμίζοντασ τον αέρα με το θυιτό-τυς. Προχορύνε με διχτιοτεσ μά
κεσ στο πρόσωπο κε με χοντρα γάντια στα χέρια. Αλιοσ αδίνατο να κσεφίγυν τις δανκο
ματιεσ τυ κονυπιυ κε τις μίγασ.

Προχορυν ι εκσερεβνιτεσ στισ απέραντεσ στεπεσ πυ τις φλογίζι ο καφτοσ ίλιοσ, εκι όπ
μέρεσ ολάκερεσ δεν ανταμόνις ανθρόπινι πσιχι, όπου πολι σπάνια μπορις νάποφίγις τιν πίν
κε τι δίπσα. Τα ορι.α μο οπάτια ίνε επικίντινα: Σιχνα οδηγύνε κοντα απο βυθιυσ νκρεμνύ
κι απο ανόμαλεσ σκαλοσιεσ βράχον. Με μεγάλι προφίλακίς ίνε δινατο να φτάσι κανένα
εκι, σφίνκοντασ το σόμα πάνω στο πέτρινο ντυθάρι κε πσιλαφόντασ με τα πόδια τις σκα
λ σιεσ το βράχον. Διστιχία-σ, α δεν προφίλαγεσε! Διστιχία-σ, α θα τρομάξεισ! Θ
γλιστριεσ κε δε θα βρεθυν τα κόκαλά-σ. Μα ο εκσερεβνιτις δεν πρέπει να γνωρίσι φόβ
πρέπει νάνε εφσβριτικίς κε τσίχρεμοσ

ΓΙΜΝ. 2. Τί φανερόνι ο τορινοσ χρόνοσ; Τί φανερόνι ο περαζμένοσ; Τί ο μέλοντα

ΓΙΜΝ. 3. Χορίστε μια σελίδα τυ τετραδιυ σας σε τρις στίλεσ κε γράψετε στιν πρώ
πέντε ρίματα στον τορινο χρόνο, στι δέσφερι πέντε στον περαζμένο κε στιν τρίτι πέν
στο μέλοντα.

ΓΙΜΝ 4. Σιμπλιρόστε τα κενα τυ παρακάτο κιμένου με το κατάλιλο απτα ακ
λυθα ρίματα:

Διαβάζυνε, πέζυνε, χορτένυν, μπορυν, καθρεφτίζυντε, περνα, εργαζότανε, μάθει
βιβίλιε, ζύσε.

Τα πεδια τι βιογραφία τυ Λένιν κε ίνε βιθιζέμένη στο διάβαζμα. Υπε
φονεσ τον πεδιον πυ στο διάδρομο, ύτε το ποδοβολιτο τον αλόγον τυ ιπι

που . . . απο δρόμο, ύτε τα τραγύδια τον κόκκινον καθαλάριδον . . . να τες απασπάσουν απτι μελέτι . . . προς ο Δένιν . . . τον αδελφό τυ στο κινίγι, προς . . . στο σχολιο, προς οργάνωσε τες πρότους εργατικος ομίλους, προς τον εκσόρισε ο τζάρος στι Σιβηρία, προς έφιγε κε . . . στο εκ:οτερικο, προς . . . εκι, προς κσανάρθε-χαντολογις όλες τις λεπτομέριες τις πολικίμαντις ζοίς-τυ. Στα πρόσοπα τον πεδιον . . . διαδοχικα το έστιμα τις χαρας, τυ θυμου, τις λίπης, τις εφθιμίας κε τυ ενθουσιαζμου. . . τα πεδινα κε δε . . . τι βιογραφία τυ αρχιγυ τις εργατικις τάκεις, τυ ακσέχαστυ Δένιν

ΓΙΜΝ. 5. Αντιγράψτε τα παρακάτω ρίματα. Χορίστε μια ζελίδα τυ τετραδίου-ςας σε τρις στίλες κε γράψτε στιν πρότι στίλι όσα ρίματα απαντιέντε στον τορινο χρόνο, στι: δέφτερι όσα απαντιέντε στον περαζμένο κε στιν τρίτι όσα απαντιέντε στο μέλοντα.

Σικόνουντε, έπεζες, θα τρέχο, θα λιπάσε, πιδύσε, θα διαβάζου, τραγυδύ:αιτε, στενο-χοριέσε, χοροπιδου, περπατόσανε, χανόσου, προσπαθύσε, θα μιλούμε, απελπίζετε, καλιερ-γύσαμε, θα χερετυν, βιάζεσε, προσπαθύσε, θα τραβάτε, πετας, ιποπσιαζόμευ, περιμένομε, μαθρίζαμε, θα χτιζετε, κσεχνύμε, θα στέκεσε, κατικύσε, θα γυμνάζουτε, ετιμαζόμεστυ, βρέχεστε, θα διορίζεσε, αγωνίζεστε.

ΓΙΜΝ. 6. Πότε γινετε ι πράκσι κε στις τέσερες παρακάτω φράσεις; Ι διάρκεια τις πράκεις, ο χρόνος κε το νόημα τις λέκεις ίνε κε στις τέσερις φράσεις τα ίδια; Μπορούμε να πύμε σδλες τις περιπτώσεσ διάβασα ι το αντιθετο μια φορα διάβασα; Μπορούμε να πύμε διάβασα χωρις να προστέσουμε, όλο τον κερο κε να ενοίτε αφτο; Μπορούμε να πύμε διάβασα χωρις να πύμε μια φορα κε να ενοίτε αφτο; Τί κιν ο έχουνε το διάβασα κε το διάβασα; Τί κιν ο έχουνε το διάβασα κε το έχο διαβάσι; Τί διαφορα έχουνε; Πια ίνε ι τέταρτι φράσι; Ιχα διαβάσι: πότε; Διάβασα: πότε; Ι πράκσι στι δέφτερι φράσι ίνε ελιομένη ι ακσε-τέλιοσι; Τί ίνε ο χρόνος, αόριστος ι οριζόμενος; Στιν τρίτι φράσι πός φένετε ι φράσι; Εχι λιπο διαφορα; Στιν τέταρτι φράσι ιχα διαβάσι πότε; τόρα; αλοτε; τέλιοσε ι πράκς;

1. Στο σχολιο όλο τον κερο δι ά θ α ζ α τα μαθίματά-μυ.
2. Μονο μια φορα δι ά θ α ς α το μάθιμά-μυ.
3. Τόρα, λίγο πριν έχο δι α θ ά σ ι το μάθιμά-μυ.
4. Τις προάλες ι χ α δι α θ ά σ ι το μάθιμά-μυ.

ΓΙΜΝ. 7. Χορίστε μια ζελίδα τυ τετραδίου-ςας σε 4 στίλες κε βάλτε σίφωνα με το παρακάτω παράδιγμα στιν πρότι στίλι όλα κίνα τα ρίματα τυ καταλόγου πυ απαντιέντε στον παρατατικο, στι δέφτερι κίνα πυ απαντιέντε στον αόριστο, στιν τρίτι, στον παρακί-μένο κε στιν τέταρτι, στον ιπερσιντελικό.

Παρατατ.	Αόριστος	Παρακίμ.	Ιπερσιντ.
όργονα	όργοσα	έχο οργόσι	ίχα οργόσι

Κατάλογος ριμάτων. Εχανα, ίχα ντραπι, έτρεκσα, έχο θιμιθι, έχο γράψσι, ίχα πο-έσι, φοθόμυ, ίχα σιλογιστι, αγωνίςτικα, ίχα ετιμαστι, κρατιόμυ, ράντιζα, σφράγισα, σφακσα, ίχα χίσι.

Εχουμε λιπον τεσάρο λογιον περαζμένους:

α) Διάβασα όλο τον κερο. ένα μακρι διάστιμα. Τον περαζμένο αφτο χρόνο τονε λέμε **π α ρ α τ α τ ι κ ο**.

β) Διάβασα μια φορα: πόσο; μια φορα, ποτε; άγνωστο. Τον περαζμένο αφτο χρόνο τονε λέμε **α ό ρ ι σ τ ο**.

γ) Εχο διαβάσι προ ολίγου: πότε; στα κοντα, τέλιοσα; μάλιστα. Το χρόνο αφτο λέμε **π α ρ α κ ί μ ε ν ο**.

δ) Ιχα διαβάσι τις προάλες: πότε: αλοτε, τέλιοσα; μάλιστα. Το χρόνο αφτο λέμε **ι π ε ρ σ ι ν τ ε λ ι κ ο**.

ΓΙΜΝ. 8. Συμπληρώστε τα κενά στο παρακάτω κείμενο με τον κατάλληλο χρόνο τον ακόλουθου ριμάτου:

Σπουδάζω, φτάνω, μαθένω, περιμένω, κάνω, ιπαγορέβω, γράφω, τελιόνω, ροτω, σικόνω, προτιμω, βλέπω, θέλω, δοκιμάζω, λέγω, πρέπι.

Στη 1909 . . . στο σχολίο της χεριού-μας. Μια μέρα στο σχολίο-μας . . . ο επιθεοριτις. Ο δαςκαλος της . . . κε της . . . Ιρθη στο σχολίο-μας ακριβος της ὥρας πος . . . της τάξης-μας μαθημα. Κίνητι στιγμι ο δαςκαλος . . . κε γο . . . στον πίνακα. Μόλις . . . της γράψης, ο επιθεοριτις . . . ὅλη της τάξης: „Πιος ἀπὸλυτος εσαί. . . καλᾶ της μαθηματης.“ Ἀμέσως ὅλη . . . της χεριᾶ. Ο επιθεοριτις. . . της Τάξης. Τὸν . . . διὰ της χεριᾶ . . . της ἀλίθης. Καί . . . πος δεν . . . ὅπως . . . της μαθηματης.

ΓΙΜΝ. 9. Διαβάστε τις παρακάτω φράσεις κε πέστε τί φανερὸν καθημα ἀπ’αφητης. **Μ**πορω να πο της πρὸτη φράση ἔται ὅλο τὸ διάστημα θα μελετίσω (τί δεφτερη: τὸρα θα μελετίσω τὸ μαθημα-μου κε θα βγω; **Γ**ιατί δε γίνετε; **Τ**ὸ θα μελετίσω τί φανερὸν; **Ὀ**λο τὸ διάστημα θα μελετίσω τα μαθηματᾶ-μου.

Τὸρα θα μελετίσω τὸ μαθημα-μου κε θα βγω περίπατο.

Ἔχομε λιπὸ δύο κατοπινος χρὸνος: τὸν ἕνα τονε λέμε μέλον τᾶ κε ακολουθητικὸ κε τὸν ἄλος της στιγμικῆ.

Ο κακολουθητικὸς μέλοντας δίχη πος ι διάθησι τὸ ρίματος θα γίνετε ἀδιάκοτα ἴστερα.

Ο στιγμικὸς μέλοντας δίχη πος ι διάθησι τὸ ρίματος θα γίνετε ἴστερα για μια στιγμι.

ΓΙΜΝ. 10. Χορίστε μια σελίδα της τετραδίυ-σας ες δύο στίλες κε βάλτε στιν πρὸτη στίλη τᾶ ρίματα της καταλόγυ πο ἀπαντίνετε στὸν κακολουθητικὸ μέλοντα.

θα γράφω, θα μελετίσωμε, θα πιδᾶ, θα τρέκωνε, θα δένωνε, θα πιδίσωμε, θα κε-κυραστῶνε, θα φέβητε, θα λερῶι, θα χαλκωνε, θα τινάζω, θα χαμιλῶσις, θα χονέπκωνε, θα ορμάζωνε, θα χορτάσετε, θα φορτωνιάσι, θα ἀδιατᾶσις, θα ἀνίκηι, θα ζοντανέπκετε, θα ἀγριέβω, θα λιγοιτέπησις, θα θολῶνε, θα καθαρίσωμε, θα μερῶνε, θα μοσκέπκων, θα τρομάσις, θα ετρῶι, θα ζβίωμε, θα ζεθγαρῶνε, θα κιτρινίσων.

ΓΙΜΝ. 11. Συμπληρώστε τα κενά της παρακάτω κιμένυ με τὸν κατάλληλο μέλοντα της ρίματῶν της ἀκόλουθη καταλόγυ.

Διαβάζω, γράφω, πέρνω, ἀκούω, προσέχω, κάνω, ἀργίζω, ἀγονίζωμε, κιρίχω, σιντελοβοίω, ἀνιπνῶν.

. . . ὅπως να μάθω τὸ μαθημα μου. . . καθαρᾶ κε εβανάγνοστα γράμματα . . . μέρης ὅλης της κινοφέλημες εργασίας. . . της δασκάλου-μας κε . . . πᾶντε στα μαθηματα. Δεν . . . ὅτη μια ἀπουσία ἀδικεολόγητι. Δε. . . στὸ μαθηματης. . . για της 100% εφαρμογη της παραγογικῆς πλᾶντης της σχολίυ-μας. . . της μαθηματῶν μαχητικῆς . . . στιν κατᾶρχηι της ἀγραματοσίνης . . . της ἀδιατῶν ειμαθητῶν μου. . . της παραγογικῆς της εργασίας-μου.

ΓΙΜΝ. 12. Συμπληρώστε τα κενά της παρακάτω πίνακα σίφονα με τὸ ἀκόλουθη παράδιγμα

Αρ.	Κ <u>α</u> κ <u>ο</u> λ <u>ο</u> υ <u>θ</u> η <u>τ</u> ικ <u>ὸ</u> ς μ <u>έ</u> λ <u>ο</u> ντ <u>α</u> ς	Σ <u>τ</u> ι <u>γ</u> μ <u>ι</u> κ <u>ὸ</u> ς μ <u>έ</u> λ <u>ο</u> ντ <u>α</u> ς.
1	θ <u>α</u> φ <u>ο</u> ρ <u>ῶ</u>	θ <u>α</u> φ <u>ο</u> ρ <u>ᾶ</u> σ <u>ω</u>
2	.	.
3	.	.
.	.	.
.	.	.
10	.	.

ΓΙΜΝ. 13. Χορίστε μια σελίδα της τετραδίυ-σας ες 2 στίλες κε βάλτε στι μετᾶ της κακολουθητικῶν μέλοντας της παρακάτω κιμένυ κε στιν ὅλη της στιγμικῆ.

Ιρθε ι μέρα.

Ιρθε ι μέρα, ραγιάδες κσιπνίστε
 Πολιπόθιτι κσέφαντι μέρα.
 ιρθε ι όρα, πεδια κσεκινίστε
 Να σας δι κε να τρέμι ο εχτρος

Τι εκλαβια θα κιντρίπευμε τόρα
 κε τιν κόκινι τίμια παντιέρα
 θα τι κτίσυμε εδο νικιφόρα
 προλετάρι ραγιάδες εμπρος!

Στιν ορμί-μας θα πέφτυν πατρίδες
 Αφεντάδες τιράνι, εκλιρι.
 θα κσαστυν ι θαριες αλιειδες,
 κε θ'αστράπει Δρεπάνι-Σφιρι!

Λεφτερια παντυ τόρα ας φωτίσι,
 λεφτεριας ένας ήλιος λαμπρος.
 Κάθε εκλάβος ομπρος ας ορμίσι
 να μας δι κε να πέσι ο εχτρος!

Ενικός αριθμός

θα πλέκ ς ο θα τιμί ς ο
 θα πλέκ ς ις θα τιμί ς ις
 θα πλέκ ς ι θα τιμί ς ι

Πληθυντικός αριθμός

θα πλέκ ς υμε θα τιμί ς υμε
 θα πλέκ ς ετε θα τιμί ς ετε
 θα πλέκ ς υνε θα τιμί ς υνε

Ι χρόνι ίνε τρις: τορινος, περαζμένος κε κατοπινος.

Στι διμοτικι γλόσα έχουμ ένα τορινο χρόνο, 4 περαζμένους κε 2 κατοπινος.

Ο τορινος χρόνος πυ λέγετε κ' ενε κ τ ό τ ας χρισιμέθι για να φανερόσι κάτι πυ γένικε κίνορα με τι κστιγμι πυ βρισκόμαστε.

Ι περαζμένι ι χρόνι ίνε: παρατατικός, αόριστος, παρακίμενος κ' ιπερκιντέλικος.

Ο παρατατικός φανερόσι κάτι πυ γινότανε πριν αδιάκοπα.

Ο αόριστος φανερόσι κάτι πυ γένικε προτίτερα μι φορα.

Ο παρακίμενος φανερόσι κάτι πυ γένικε πριν κε τελίοςε.

Ο ιπερκιντέλικος φανερόσι κάτι πυ γένικε πριν κε τελίοςε πριν να γίνι μι άλι πράκσι.

Ι κατοπινι χρόνι ίνε: μέλοντας κσακολουθιτικος κε μέλοντας κστιγμικος.

Ο μέλοντας κσακολουθιτικος φανερόσι κάτι πυ θα γίνι ίστερα αδιάκοπα.

Ο μέλοντας κστιγμικος φανερόσι κάτι πυ θα γίνι ίστερα μι φορα.

Τρόπι.

ΓΙΜΝ. 1. Διαβάστε τα παρακάτω παραδείγματα. Σε πιο πρόσωπο απαντιέντε τα ρίματα τις αριστερις κτίλις; Σε πιο τις δεκσις; Τις μορφες πιανις κτίλις μετακχιριζόμαστε, ότα θέλουμ να παρακαλέσυμ, να ορμινέπευμ κε να προστάκσυμ; Πέστε, πια απτα παραδείγματα φανερόνυν προσταγι, πια ορμίνια κε πια παρακάλιο; Πια φανερόνυν πως ι διάθεσι τυ ρίματος ίνε θέθει κε οριζμένι;

Πός πρέπει να εργατόμει;

- 1) Καλοςκέψυ τι δουλια πυ θα κάνις.
- 2) Ετίμασε τα εργαλία κε τα διάφορα κίνεργά-συ.
- 3) Σίκοσε απτο εργατίρι-συ κάθε περιτο.
- 4) Βάλε σε τάκσι όλα τα κίνεργά-συ: τις πσαλίδες, τα μαχέρια, τα μολίβια κτλ.
- 5) Πιάσυ κσι δουλια μ'όλι τιν καρδια.
- 6) Δύλεθε κσιτιματικα. Διακομένι κι κσιτιματοπίτι δουλια δεν έχι καλά αποτελέζματα κε χαλνα το χαρακτίρα τυ ανθρόπυ.
- 7) Να μι δουλέθις, όκπυ να εκσαντλιθις ολότελα. Κάνε κανονικα διαλίματα.

8) Μην αφήνεις μια δουλια για να καταπιαστικ με μια άλι.

9) Αν η δουλια δεν πάι μπροστα, μι ριχίζεσε, χάνε διάλιμα, ισίχασε κιαργότερα κσαναπιάσε ετι δουλια.

10) Μόλις τελιόσις τι δουλιά-σε, βάλε όλα τα πράματα ετι θέσι-τους κε καθάρισε το εργασιρι-σε.

καλοσκέφτικα	καλοσκέπευ
ετιμάζο	ετιμάζε
σιχόνο	σίχονε
βάλο	βάλε
πιάστικα	πιάσε
δουλέβο	δούλεβε
έκανα	χάνε
αφίνο	άφινε
ριχίζουμε	ριχίζεσε
ισίχασα	ισίχασε
κσαναπιάστικα	κσανασιπιάσε
καθάρισα	καθάρισε

Ι τίπι πυ πέρνουν τα ρίματα για να φανερόσουν το γενικό-τους νόημα με κσεχωριστο τρόπο λέγουντε τ ρ ό πι (ένκλιση).

Τρόπος η διμοτικη γλώσα έχι διο, τον οριστικο τρόπο η κι απλα ο ρ ι σ τ ι κ ι κε τον προσταχτικο τρόπο η κι απλα π ρ ο σ τ α χ τ ι κ ι.

Ι ο ρ ι σ τ ι κ ι παραστίνι τι διάθεσι τυ ρίματος σίγυρα κε θέβεσα.

Ι Π ρ ο σ τ α χ τ ι κ ι παραστίνι τι διάθεσι τυ ρίματος προσταχτικα, ορμινεφτικα κε παρακαλεστικα.

ΓΙΜΝ. 2. Σχιματίστε τιν προσταχτικη τον ακολούθονε ριμάτον κε γράψετε μ'αφτι παραδείγματα όπυ να παραστίνετε προσταγι, ορμίνια η παρακάλιο.

Μαθένο, κσιπνο, πετο, φορο, φυσκόνο, φρονιμέβο, περπατο, μπένο, χορέβο, αναστε-νάζε, θιάζουμε, αγωνίζουμε, απελπίζουμε, σιχόνουμε, χάνουμε, θιμόμε, νίθουμε, θαμάζε, στέχο, μαλόνο, ιπερασπίζουμε, ιποπειάζουμε, θρέχουμε, φωτίζουμε.

ΓΙΜΝ. 3. Συμπλιρόστε τα κενα τυ παρακάτο κιμένο με τιν κατάλιλι προσταχτικη τυ ριμάτον τυ ακόλουθου καταλόγου.

Θιμόμε, ίμε, προπαγαντίζο, προσελκίο, πέρνο, σπυδάζο, αναπτίχνο, ενισχίο.

Σίντροφε!..... ποσ η επιτιχίες τυ πεντάχρονο πλάνο, η επιτιχίες τις χολεχτιβοπίσις δεν αφήνουν τυς εχτρός-μας να κιμύντε. Σ'όλο τον κόζμο άρχισε τελεφετέα νέα κιαμπάνια πεσφτιας ενάντιά-μας. Ο Σ.Σ.Σ.Δ. ίνε περιτριγυριζμένος σφιχτα απο φασιετικα κράτι..... έτιμος..... τυς γονιός-σε στα κολχόζια... στα κολχόζια τι μαχιτικη διεκσαγογι τις ανικισιά-τικις εσορας κε..... κι ο ίδιος ενεργο μέρος ε'αφτι... τα στρατιοτικα κε..... τι ζβελάδα. τι δέναμι, τι φαντασία..... τι σινάφια με τον Κόκινο στρατο κε το ετόλο.

ΓΙΜΝ. 4. Σχιματίστε το α. ενικο πρόσοπο τυ ενεστότα τις οριστικις απτον προστα-χτικο τρόπο τον ακολούθονε ριμάτον:

Κιμίσε, κριόνε, ας νιστάζε, πίνασε, ας διπευν, τρέχετε, πέχετε, διασκέδασε, ας περ-πατυν, ας λυετι, ας χτενιστυν, ας κουν, θρέχευ, βοίθιςε, άκυε, γέλασε, ας πιεφίσι, εκσιγίσε. θεθεόστε.

Αφκισι.

ΓΙΜΝ. 1. Πιο ίνε το θέμα τυ πλέχο; Μπρος απτο θέμα τί πέρνουν ο παρατατικη κι ο αόριστος τυ πλέχο; Χορίστε τον παρατατικη σε τρία μέρι: το πρόβαλιμα, τι ρίζα κε τιν κατάλικι. Κάντε τοίδιο ε'όλα τα πρόσοπα κε τυς αριθμυς. Νά ποσ: έ-πλεχ-κα. Τ πρόθετο αφτο ε έχι παντυ; Προσέχετε τον τόνο στον ενικο αριθμο κε στον πλιθιντικο Πύ κσεπέφτι το ε: στον ενικο αριθμο η στον πλιθιντικο; Σε πιον αριθμο ίνε τονόμενο το ε

Ενεστώτας	Παρατατικός	Αόριστος
πλέο	έπλεα	έπλεσα
πλέεις	έπλεεις	έπλεσες
πλέει	έπλεε	έπλεσε
πλέουμε	πλέαμε	πλέσαμε
πλέετε	πλέετε	πλέσατε
πλέουν(ε)	έπλεαν(ε)	έπλεσαν(ε)

Το ε που πέρνουν τα ρήματα στον παρατατικό κε αόριστο λέγεται **άφκισις**

Η άφκισις φιλάγεται, όταν το ε ίνε τονόμενο.

ΓΙΜΝ. 2. Προσέχετε τα ρήματα που βρίσκοντε στην πρότι στίλι τον παρακάτω παραδειγμάτων. Έχουν όλα τον ίδιο αριθμο σιλabov; Πια άλι διαφορα έχουν ανάμεσό-τους; Τί παρατιρίτε στον παρατατικό κε στον αοριστό-τους;

Ενεστώτας	Παρατατικός	Αόριστος
τρέο	έτρεχα	έτρεξα
θάφο	έθαφα	έθαψα
λίνο	έλινα	έλιξα
πέζο	έπεζα	έπεξα
σκυπίζο	σκυπίζα	σκυπίξα
πελαγόνο	πελάγονα	πελάγοσα
σίκονο	σίκονα	σίκοσα
φύσκονο	φύσκονα	φύσκοσα
ελπίζο	έλπιζα	έλπιξα
αγαπο	αγαπόσα	αγάπιξα
όργονο	όργονα	όργοσα
ϊόριο	ϊόρια	ϊόριξα

Άφκισις πέρνουνε μονάχα τα διςίλλαβα ρήματα που αρχίζον απο τριθάμενο φτόνχο.

ΓΙΜΝ. 3. Γράψτε 10 ρήματα που πέρνουν άφκισις στον ενεστώτα, παρατατικό κε αόριστο σίφωνα με το παρακάτω παράδειγμα:

Ενεστώτας	Παρατατικός	Αόριστος
γράφο	έγραφα	έγραψα

Σχηματισμος του χρόνου του ρήματος

ΓΙΜΝ. 1. Διαβάστε το παρακάτω χίμενο. Προσέχετε καλά τις υπογραμμισμένες λέξεις. Σε πιο χρόνο απαντιέτε καθένα απτα ρήματα αφτα; Σχηματίστε τα πρώτα ενια πρόσωπα του ενεστώτα, του κσακολυθιτικού μέλοντα κε του στιγμικού μέλοντα όλων αφτων του ρημάτων. Τί ομοίτητα έχουν ανάμεσό-τους; Τί διαφορα;

„ — Σίντροφι! Η δουλιες τις ειδιάσκεπεις-σας κ ο ν τ έ θ υ ν ε να τελιόσυν. Τόρα θα ε πι κ ι ρ ό σ ε τ ε τα παιφιζματα. Δεν αμφιβάλο πως τα παιφιζματα θα γίνοντε δεχτα ομόφωνα. Στα παιφιζματα αφτα — λίγο μου ίνε γνωστα — ενκρίνετε τους ελενητικούς αριθμους της διομηχανίας για το 1931 κε δίνετε υποχρέοσι να τους εχτελέσετε.

Ο λόγος το μπολσεβίκου ίνε σοβαρός λόγος. Ι μπολσεβίκι ς ι ν ι θ ί ς α ν ε να εχτελέσυν τις υπόσχεσες πυ δίνουν. Μα τί σιμένι ι υποχρέοσι να εχτελεστυν ι ελεγχτικι αριθμι για το 1931; Αφτο σιμένι πως θα ε χ ς α ς φ α λ ί ς υ μ ε γενικι άφκισι τις βιομηχανικι παραγογις κατα 45%₀. Κι αφτο ίνε μεγάλο πρόβλημα. Κε εχσον αφτο, ι τέτια υποχρέοσι σιμένι πως όχι μονάχα δίνετε υποχρέοσι να εχτελέσετε το πεντάχρονό-μας ς ε 4 χρόνια — αφτι ι δουλια ίνε πια αποφασιζιμένι κε δε χριάσετε πια κανένα άλλο πρίφιζμα, μα αφτο σιμένι πως πέρνετε τιν υποχρέοσι να τιν εχτελέσετε ς ε 3 χρόνια ςτυς βασικυς αποφασιστικυς κλάδους τις βιομηχανίας.,,

(Απτο λόγο τυ ς. Στάλιν ςτιν πασιδεζιμικι ςιδιάσκεπει το δουλεφτάδον το βιομηχανικον επιχειρίσεων).

ΓΙΜΝ. 2. Σκιματίσετε τυς μέλοντες το ριμάτον τυ καταλόγου ςίφωνα με τα παρακάτο παραδύγματα.

Ενεστότας	Μέμοντας κςακολ.	Μέλοντας ςτιγμ.
πλέχ ο	θα πλέχ ο	θα πλέχ ς ο
πλέχ ις	θα πλέχ ις	θα πλέχ ς ις
πλέχ ι	θα πλέχ ι	θα πλέχ ς ι
πλέχ υμε	θα πλέχ υμε	θα πλέχ ς υμε
πλέχ ετε	θα πλέχ ετε	θα πλέχ ς ετε
πλέχ υν (ε)	θα πλέχ υν(ε)	θα πλέχ ς υν(ε)
δέν ο	θα δέν ο	θα δές ο
δέν ις	θα δέν ις	θα δές ις
δέν ι	θα δέν ι	θα δές ι
δέν υμε	θα δέν υμε	θα δές υμε
δέν ετε	θα δέν ετε	θα δές ετε
δέν υν(ε)	θα δέν υν(ε)	θα δές υν(ε)
γράφ ο	θα γράφ ο	θα γράπ ς ο
γράφ ις	θα γράφ ις	θα γράπ ς ις
γράφ ι	θα γράφ ι	θα γράπ ς ι
γράφ υμε	θα γράφ υμε	θα γράπ ς υμε
γράφ ετε	θα γράφ ετε	θα γράπ ς ετε
γράφ υν(ε)	θα γράφ υνε	θα γράπ ς υν(ε)

Κατάλογος ριμάτον. Σφραγιζο, δουλέβο, θρέβο θρέχο, πνίγο, λάμπο, ακύο, τρέχο, πέζο, ςκάθο.

ΣΙΜ. — Το τελεφτέο γράμα τις ρίζα ς λέγετε χ α ρ α χ τ ί ρ α ς . Ο χ α ρ α χ τ ί ρ α ς ςτο ςτιγμικο μέλοντα κάποτε φιλάγετε, κάποτε χάνετε κε κάποτε αλάζι.
 Ο κςακολυθιτικος μέλοντας ςκιματίσετε με τι λεκςύλα **θα** κε τον ενεστότα.
 Ο ςτιγμικος μέλοντας ςκιματίσετε με το πρόσφμμα **ς** κε τον κςακολυθιτικο μέλοντα.

ΓΙΜΝ. 3. Συμπλιρόσετε τα κενα τυ παρακάτο χιμένυ με τα κατάλιλα ριμάτα τυ καταλόγου.

« ότι η χώρα-μας ίνε η μαχίτικη μπριγάτα του προλεταριάτου όλου του χορον. Αφτου ίνε πολυ καλά υπομένο. Γιατί μας το διεθνεσ προλεταριάτο, με τί γενίκαμε αντάξει τέτιασ ποστίρικισ; Γιατι, πρότι εμίσ ριχτίκαμε στι μάχι με τος καπιταλιστες, γιατι πρότι εμίσ εγκαθιδρίκαμε εργατικη εκουσία, πρότι αρχίκαμε να χτίζουμε το σοσιαλίζμο. Γιατι δουλια, σε περίπτουσι επιτιχίας, όλο τον κόζμο κε όλι τιν εργατικη τάξει. Κε τί χριάξετε για τιν επιτιχία; να λιχβιταριστι η καθιςτέρισί-μας, να αναπτιχτων ιπισλα μπολσεβίικα τέμπα χτισίματος Χροστάμε να τραβίξουμε προς τα εμπρος έτσι, πυ η εργατικη τάξει όλυ του κόζμου βλέποντάς-μας να μπορέσι να πι: νάτι η εργατικη εκουσία-μου, νάτι η πατριδά-μου τι δουλιά-τους, τι δουλιά-μας — καλά — θα τος ενάντια στος καπιταλιστες κε τιν πανκόζμια επανάστασι χρέος να δικεύουμε τις ελπίδες τις πανκόζμιασ εργατικισ τάξει; Νε, χρέος να το κάνουμε, α δε θέλυμε να ντροπιαστόμε στο τέλος».

(Απτο λόγο του ς. Στάλιν στι πασιδεζμικη ςιδιάσκειπει το δουλεφτάδον το βιομηχανικον επιχιρίσειον).

Κατάλογος ριμάτων. Κάνο, έχο, λέγο, αναποδογίριζο, λεφτερόνο, ιποστιρίζο, ανάθο.

ΓΙΜΝ. 4. Σχιματίστε τον ενεστότα, κσακολυθιτικο μέλοντα κε στιγμικο το ριμάτον, πέζο, τρέχο κε γράφο κε κλίνατέ-τα ς'όλα τα πρόσοπα κε τος αριθμυς.

ΓΙΜΝ. 5. Προσέχστε τα παρακάτο παραδίγματα κε πέστε: Πός σχιματίξετε ο αύριστος; Με πόσεσ κε πιεσ λέχσεσ σχιματίξετε ο παραχίμενοσ; Πια διαφορα παρατιρίτε στο σχιματίζμο του παραχιμένου κε του ιπερσιντελίχου; Αποκόπστε τις κατάλιχσεσ του αορίστου, του παραχιμένου κε ιπερσιντελίχου κε πέστε τί παρατιρίτε;

Παρατατικος	Αόριστος	Παραχίμενος	Ιπερσιντέλιχος
έλαμπ α	ελαμπς α	έχο λάμπς ι	ίχα λάμπς ι
έπλεχ α	έπλεχς α	έχο πλέχς ι	ίχα πλέχς ι
φίτεβ α	φίτεπς α	έχο φιτέπς ι	ίχα φιτέπς ι
ςχύπιζ α	ςχύπις α	έχο ςχυπίς ι	ίχα ςχυπίς ι
έδεν α	έδε ς α	έχο δέ ς ι	ίχα δέ ς ι
έβρεχ α	έβρεχς α	έχο θρέχς ι	ίχα θρέχς ι
διάθαζ α	διάθα ς α	έχο διαθά ς ι	ίχα διαθά ς ι

Ο αύριστος πέρνι μπροστα απτις κατάλιχσεσ του παρατατικου του πρόσφιμα ς.

Ο παραχίμενοσ σχιματίξετε με το ρίμα έχο κε το γ. πρόσοπο του στιγμικου μέλοντα χορις το θα.

Ο ιπερσιντέλιχοσ σχιματίξετε με το ρίμα ίχα κε το γ. πρόσοπο του στιγμικου μέλοντα χορις το θα.

Παρατατικος	Αόριστος	Παραχίμενος	Ιπερσιντέλιχος
έτρεχα	έτρεχςα	έχο τρέχσι	ίχα τρέχσι

Κατάλογος ριμάτων. Πέζο, φονάζο, ςικόνο, μαγιρέβο, κλόθο, δένο, θρέχο, αστράφτο, καβαλικέβο, αχύο, τρίβο, ςφάζο, γράφο.

ΓΙΜΝ. 7. Βρίσκετε στο αναγνωστικό- σας τρία ρήματα ενεργητικής μορφής με κλίνατέ-τα στον παρατατικό, αόριστο, παρακείμενο κ' υπερσυντέλικο.

ΓΙΜΝ. 8. Αντικαταστήστε τα ρήματα του παρακάτω ενήγματος πρώτα με παρατατικό, δεύτερο με παρακείμενο και τρίτο με υπερσυντέλικο. Λίστε το ένηγμα.

Ενήγμα.

Ι θρίδες κλακινίσανε
ι μίλι σταματίσανε
τα θύνα χιονίσανε
τα διο γενίκαν τρία

Κρακολουθιτικι και στιγμακι προσταχτικι.

ΓΙΜΝ. 1. Παρατηρίστε τί ομοίτητα και τί διαφορά έχουν ανάμεσό-τους ι πρότασες που θρίσκοντε στι δεκκία και τιν αριστερι στιλι τον παρακάτω παραδιγματόν. Πότε λέμε διάβαζε και πότε διάβαζε; Πότε ακ δυλέθο και πότε ακ δυλέπεσο; Ακ γράφο, μια φορά ι πάντοτε; Ακ γράψο, πόσες φορές;

Ακ δυλέθο όλο το χρόνο
Ακ γράφι κάθε φορά το μάθιμά-του
Διάβαζε για να μάθικ.

Ακ δυλέπεσο και είμερα.
Ακ γράπει τι φορά ακφι το μάθιμά-του.
Διάβαζε για να μάθικ.

Εχουμε διο ιδον προσταχτικι:

Τιν προσταχτικι που φανερώνι πως ι διάθεσι του ρήματος κλακολουθι, θα πόμε κλακολουθιτικι.

Τιν προσταχτικι που φανερώνι πως ι διάθεσι του ρήματος γίνετε για μια στιγμακι θα πόμε στιγμακι.

Ι κλακολουθιτικι προσταχτικι εκματιζετε με το ακ και τον ενεστώτα τις οριστικις.

Ι στιγμακι προσταχτικι εκματιζετε με το ακ και το στιγμακο μέλοντα χωρικ το θα.

Το δεύτερο πρόσωπο τις προσταχτικις εκματιζετε και μονολεχτικα. Στην περίπτωσι ακφι έχει τιν κατάλιξι ε για το ε. πρόσωπο του ενικου αριθμου και ετε για το ε. πρόσωπο του πληθυντικου.

ΣΙΜ. Ι ποντικι έχει κινω τίπο για τους στιγμακικ και κλακολουθιτικικ χρόνικ.

Κλίσι τον οκσιτόνονε ριμάτον.

ΓΙΜΝ. 1. Εκματιζετε τον ενεστώτα τις οριστικις το ριμάτον: ακ θαρυν, ακ γιρνώνε να εφτιχυν, θα παράγι. Προσέχετε και πέστε είφωνα με πιο ακπα παρακάτω ρήματα κλίνατε το καθένα-τους; Μονάχα ετιν κλίσι υπάρχι διαφορά; Το εκάζυν και παράγι έχουν καιμια άλι διαφορά με το θαρυν, γιρνυν κ' εφτιχυν; Τί ομοίτητα έχουν ανάμεσό-τους τα ρήματα θαρυν, γιρνυν, εφτιχυν;

Προταμαγια — απεργία.

Σίντροφι!

Ακ μι θαρυν πια τα εφτρια
και ακ μι γιρνυν ι ρόδες πια,
νεκρεσ κ' ι καιμινάδες,
και ακ εκάζυν ι αφαντάδες.

Για να εφτιχυν τεμπέλιδες, τιράνι, μάγι, τράγι,
ο δουλεφτικι αγόνικετα γιάφτυς δε θα παράγι.

ΕΝΕΣΤΟΤΑΣ

Παροχρίτονα	Ο χ ρ ί τ ο ν α	
	α. τύπος	β. τύπος
γράφ ο	αγαπ ο	φορ ο
γράφ ις	αγαπ ας	φορ ις
γράφ ι	αγαπ α	φορ ι
γράφ υμε	αγαπ υμε	φορ υμε
γράφ ετε	αγαπ ατε	φορ ιτε
γράφ υν(εν)	αγαπ υν(ε)	φορ υν(ε)

Τα ρήματα κσεγορίζοντε σε ο χ ρ ί τ ο ν α κε πα ρ ο χ ρ ί τ ο ν α.

Ο χ ρ ί τ ο ν α λέμε όσα στο α. ενικο πρόζοπο τυ ενεστότα τις ενεργητικis μορφis τονίζοντε στι λίγυσα.

Π α ρ ο χ ρ ί τ ο ν α λέμε όσα στο α. ενικο πρόζοπο τυ ενεστότα τις ενεργητικis μορφis τονίζοντε στιν παραλίγυσα.

Εχουμε 2 τύπος οχρίτόνον:

Τα οχρίτονα τυ δέφτερο τύτυ έχον τις ίδιες κατάλιχες με τα παροχρίτονα ς'όλα τα πρόζοπα τυ ενεστότα τις ενεργητικis μορφis. Εκξέρεσι κάνι το β. πλιθιντικο πρόζοπο π'όχι κατάλιχis ιτε.

Τα οχρίτονα τυ πρώτυ τύτυ έχυνε ςτόν ενεστότα τις ενεργητικis μορφis καταλιχτικο α αντισ ι κε ε.

ΓΙΜΝ. 2. Χορίστε μια ςελίδα τυ τετραδίυ-ςας σε τρις ςτίλες ςίφονα με το προηγύμενο παράδιγμα κε βάλτε στι ςτίλι πυ πρέπι τα ρήματα τυ καταλόγυ.

Κατάλογος ριμάτον: Αργο, λυζο, λαλο, γελο, παρακαλο, ςκορπο, θαρο, γελο, βοςκοδιπκο, νισταζο, τιμο, ζο, γριζο, άχύο, κλοζο, διαβενο, πετιχενο, αφερο, περνο, βαστο χαριζο, ςτενοχορο, χανο, φιλοτιμο, πονο, ςπυδαζο, βραζο.

ΓΙΜΝ. 3. Χορίστε το τετραδίό-ςας σε τρις ςτίλες κε γράψτε στιν πρώτυ 5 παροχρίτονα ρήματα, στι δέφτερι 5 οχρίτονα α. τύτυ κε στιν τρίτυ 5 οχρίτονα β. τύτυ.

ΓΙΜΝ. 4. Προςέξτε το παρακάτο παράδιγμα κε πέστε: Εχον χαμια διαφορα ι κατάλιχες τον οχρίτονον κε το δίο τύπον; Πιες ίνε ι κατάλιχες τον παροχρίτονον;

Εχον κε τα οχρίτονα τις κατάλιχες αφτες; Τί πέραν τα οχρίτονα αναμεταχis ςτό θέμα κε τιν κατάλιχis;

ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟς

Παροχρίτονα	Ο χ ρ ί τ ο ν α	
	α. τύπος	β. τύπος
διάβαζ α	αγαπ-υς-α	φορ-υς-α
διάβαζ ες	αγαπ-υς-ες	φορ-υς-ες
διάβαζ ε	αγαπ-υς-ε	φορ-υς-ε
διαβάζ αμε	αγαπ-υς-αμε	φορ-υς-αμε
διαβάζ ατε	αγαπ-υς-ατε	φορ-υς-ατε
διάβαζ αν(ε)	αγαπ-υς-αν(ε)	φορ-υς-αν(ε)

ΓΙΜΝ. 5. ςχηματίστε τον παρατατικο το ριμάτον τον παρακάτο παραδιγμάτον ςινηρίνατε τυς παρατατικυς αφτυς με κίνυς πυ κλίναμε παραπάνο. Βάλτε τυς παρατατικυς πυ ςχηματίζονε ςίφονα με το διάβαζα στιν πρώτυ ςτίλι, κίνυς πυ ςχηματίοντε ςίφονα με το αγαπόσα στι δέφτερι κε κίνυς πυ ςχηματίςτικαν απτα οχρίτονα τυ β. τύτυ στιν τρίτυ

Ο Κόστας αντιγράφει το ειρωνικό τις σοσιαλιστικές άμυγλες που έβλεπε η τάξι-μας με την τρίτη τάξι.

Διλόνο πως θα ίμε μαχίτις όχι μόνο στα λόγια, μα κα στα έργα.

Εμεις η δουλεφτάδες θα κυβερνίουμε τον κόζμο.

Πέθανε ο Λένιν, ο μαγάλος αρχίγος' τις εργατίας.

Το έργο του Λένιν ζι.

|| Τα οκσίτονα σχηματίζον τον παρατατικό-τος όπος κα τα παροκίτονα με μόνι τι διαφορά που πέρνον ανάμεσα στι ρίζα κα την κατάλιξι το πρόσφιμα υς.

BIMN. 6. Σχηματίστε το α. πρόσπο του παρατατικού τον υπογραμμιζόμενον ριμάτον του παρακάτω κίμενου.

Όλα έχουν την όρα-τους

Στο όρομο με ρι να ντα ο Νίκος κα με χερετα. Απτο πλάι-μας περνα ο Κόστα. Ίνε πολι χαρόμενος: τραγυδα κα χοροπιδα. «Ο καθένας δεν μπορι νανε πάντα έφθιμος», με λεί ο Νίκος. «Ο Κόστας όμως το κατορθόνι». «Θα ήθελα κα το να εφθιμο κα να τραγυδο παρα να βαργομο» Ίπα χ' εγο. «Εδο ες θέλο! Μπορις, όμως να εφθιμις, ότα δικτιχις; Αποροπος ο Κόστας ενο ίνε τόσο δικτιχιζόμενος χοροπιδα εαν το ζιζικα». «Εχτις άδικο, Περικλι», με λεί ο Νίκος. «Δεν αχ ρίζι ότε να βαργομας, ότε να εφθιμις, όπος ο Κόστας παράκερα. Όταν ίνε η όρα να δουλέβις, δόλεβε' να πολεμας, πολέμα' να διασκεδάζις, διασκεδάζε. Να ο καλύτερος τρόπος τις ζιζις».

ΓΙΜΝ. 7. Γράπετε στα τετραδιά-εας το β. ενικο πρόσπο του παρατατικού β οκσίτονον κα β παροκίτόνον ριμάτον.

ΓΙΜΝ. 8. Σε πως χρόνος απαντιέντε τα ριμάτα που υπογραμμίσαμε στο παρακάτω κίμενο. Βρέστε το α. ενικο πρόσπο στο χρόνο απτο. Σινκρίνατε τα ριμάτα απτα με τα παραδείγματα που παραθέτουμε κα πέστε είφωνα με πιο απ'απτα κλίνετε το καθένα-τους.

Αντάμοσα τον Κόστα κα το μιλικα για την εχδρομι. Τον παρακάλεσα να μου κάνι ειντροφια. Δέχτικε χωρίς πολα λόγια. Αντάμοσα επίσης κα τι μιτέρα τις Μαρίκας κα την ιδιοπίκα μ'απτιν. Όρκα την όρα που θα κσεκινύσαμε. Δόσανε λόγο να μιν αρχίεον Κρατίσανε το λόγο-τους κα την οριζιμένι όρα κσεκινίσαμε. Μαζί-μας ίτανε κα ο δάσκαλος Περάσαμε καλα ετιν εχδρομι.

ΑΟΡΙΣΤΟΣ

Παροκίτονα	Οκσίτονα		
έπλεχ-ς-α	κράτι-ς-α	μπόρε-ς-α	πίνα-ς-α
έπλεχ-ς-ες	κράτι-ς-ες	μπόρε-ς-ες	πίνα-ς-ες
έπλεχ-ς-ε	κράτι-ς-ε	μπόρε-ς-ε	πίνα-ς-ε
πλέχ-ς-αμε	κρατί-ς-αμε	μπορέ-ς-αμε	πινά-ς-αμε
πλέχ-ς-ατε	κρατί-ς-ατε	μπορέ-ς-ατε	πινά-ς-ατε
έπλεχ-ς-αν(ε)	κράτι-ς-αν(ε)	μπόρε-ς-αν(ε)	πίνα-ς-αν(ε)

|| Τα οκσίτονα σχηματίζον τον αόριστο όπος κα τα παροκίτονα με μόνι τι διαφορά που πέρνον μπροστα απτο ς του αόριστου άλα απ'απτα το πρόσφιμα ι, άλα το πρόσφιμα ε κα άλα το α.

ΣΙΜ. Ι περιφραστικη χρονη τον οκσίτονον ος χ' η προσταχτικη σχηματίζοντε όπος κα τα παροκίτονα.

ΓΙΜΝ. 9. Σχηματίζετε το α. ενικο πρόσωπο του αορίστου των παρακάτω ριμάτων:

Μίλο, ζιτο, πατο, χαλνο, διπσο, λιζιμονο, χορο, κσεχνο, τριβο, φορο, μασο, πονω
φισο, κισερνο, θιμόνο, αγαναχτο, δροσιζο, πιδο, γελο, ακυο, τραγυδο, πνίγο, πάβο, ανάφτο.,

ΓΙΜΝ. 10. Κλίνετε εδω τα πρόσωπα με τους αριθμούς του αορίστου των παρακάτω ριμάτων: στιβάζο, πεδέβο, φιλο, ροτο, βαρο, σχολνο.

ΓΙΜΝ. 11. Βρέστε σε πια μορφή, τρόπο, χρόνο, πρόσωπο με αριθμο βρίσκοντε τα απογραμίζμένα ρήματα του παρακάτω κειμένου.

Ι εργαζόμενες μάζες της Ελλάδας δε θα παρασιπούνε σε νέο μακελιο.

Ι ελινικι μπουρζουαζία ε τι μ ά ζ ι με όλον τον καπιταλιστικο κόσμο τι νέα ιμπεριαλιστικι στρατιοτικι επέμβασι κατα το Σοβετιον. Ι ελινικι μπουρζουαζία θα δοχιμάσι ακόμη μια φορα να στέλνι τις μάζες τον καταπιεζομένον στην Γκρανία με στον Κάφκασο για να φέρι έτσι την «τάξι με την εδδεμονία τις εσοτερικις ιρίνις στη Ροσία» με για να «εξοφλίσι το παλιο χρέος προς τι δινατι με φιλελέφθερι Ροσία τις Εκατερίνις τις Μεγάλις».

Αφτι τι φορα όμως ι μάζες τον εργαζομένον θα μιλίς υ ν αλιότικα. Απο τόρα πια ί φαντάρι με ι νάφτες του πολεμικου ναρκικου στην Ελλάδα δι α κ ι ρ ί χ ν υ ν παρ'όλι την τρομοκρατία πυ ε τι μ ά ζ ε τ ε ότι «Θ α κ ά ν υ ν το καθίκο-τους» ότι θα κ σε π λ ί ν ο ν τα στίγμα τις Γκρανίας“ το στίγμα του 1919. Ι νεολέα τις Ελλάδας, ι νεολέα τις στρατόνας με του πολεμικου καραβιου πρότι απ'όλους, με τα [τιποτένια ικοσαράκια (μισο καπίκι) πυ π έ ρ ν ι την ημέρα για μιστο ε σ τ ι λ ε δόρο στο Σοβετικο στρατο ένα πολιδόλο [για την άμυνα τον καταχτίσειον του Οχτόρι ενάντια στους λιεαζμένους ιμπεριαλιστικους. Ι μάζες τον εργαζομένον τις Ελλάδας, στη νέα αντισοβετικι εκστρατία θα κάνουν το χρέος-τους, θα ι π ε ρ α σ π ί ς υ ν τα Σοβέτια ενάντια στην αντεπαναστατικι ιμπεριαλιστικι επέμβασι

Ι Ελινες εργάτες τις Σοβετικις Ενοσις κ'ι πλατιες εργαζόμενες μάζες τις αγροτιας, μπροστα στην απίλι τις νέας απέμβασις τον ιμπεριαλιστον πρέπι να σφίξουν πιο στενα τις γραμες τον υτάρνικον με τον μπριγατίρον με κάτω απο την καθοδίγει το Κόματος τον Μπολσεβικον να βαδίζον αποφασιστικα στην εχτέλεσι του Πεντάχρονου Σχεδιού σε 4 χρόνια με στους αποφασιστικους κλάδους σε 3 χρόνια, στο δινάμομα τις αμιντικις ικανότητες τις ΕΣΣΔ.

Ι ελεφθερομένες απο το ζιγο τον καπιταλιστον με τον τριφλικάδον μάζες τον ελίον τις Σοβετικις Ενοσις α σ θ ο ι θ ί ς υ ν είχρονα τις καταπιεζμένες μάζες τις Ελλάδας με το επαναστατικο κίνιμά-τους. ιθικα με ιλικα.

Α σ θ α δ ί ς υ ν πιο μαχίτικα απο το δρόμο, απτι Γενικι γραμι πυ ο δι γ ι στο νικιφόρο χτίσιμο του Σοσιαλιζμου στην ΕΣΣΔ. με στη νίκι τις επανάστασις ε' όλο τον Κόζμο.

Σχηματίζμος τον ενεργητικόνε ριμάτων.

Π α ρ ο χ σ ί τ ο ν α

Ο χ σ ί τ ο ν α

α. τίπος

β. τίπος

Ενεστότητας

δέν ο

νιχ ο

αργ ο

δέν ις

νιχ ας

αργ ις

δέν ι

νιχ α

αργ ι

δέν υμε(ομε

νιχ ύμε

αργ ύμε

δέν ετε

νιχ άτε

αργ ίτε

δέν υνε

νιχ υνε

αργ υν(ε

Παρατατικός

έδεν α	νικύς α	αργός α
έδεν ες	νικύς ες	αργός ες
έδεν ε	νικύς ε	αργός ε
(ε) δέν αμε	νικύς αμε	αργός αμε
(ε) δέν ατε	νικύς ατε	αργός ατε
έδεν αν(ε)	νικύς αν(ε)	αργός αν(ε)

ΑΟΡΙΣΤΟΣ

έδε ς α	νίχι ς α	άργι ς α
έδε ς ες	νίχι ς ες	άργι ς ες
έδε ς ε	νίχι ς ε	άργι ς ε
(ε) έδε ς αμε	νίχι ς αμε	αργι ς αμε
(ε) δε ς ατε	νίχι ς ατε	αργι ς ατε
(ε) δε ς αντε	νίχι ς αν(ε)	αργι ς αν(ε)

Μέλονταις κς ακολυθιτικός

θα δέν ο	θα νιχ ο	θα αργ ο
θα δέν ις	θα νιχ ας	θα αργ ις
θα δέν ι	θα νιχ α	θα αργ ι
θα δέν υμε	θα νιχ ύμε	θα αργ ύμε
θα δέν ετε	θα νιχ άτε	θα αργ ίτε
θα δέν υν(ε)	θα νιχ υν(ε)	θα αργ υν(ε)

Μέλονταις τσιγικός

θα δέ ς ο	θα νιχί ς ο	θα αργί ς ο
θα δέ ς ις	θα νιχί ς ις	θα αργί ς ις
θα δέ ς ι	θα νιχί ς ι	θα αργί ς ι
θα δέ ς υμε	θα νιχί ς υμε	θα αργί ς υμε
θα δέ ς ετε	θα νιχί ς ετε	θα αργί ς ετε
θα δέ ς υν(ε)	θα νιχί ς υν(ε)	θα αργί ς υν(ε)

Παρακείμενος

έχο δέτι	έχο νιχίτι	έχο αργίτι
έχισ "	έχισ "	έχισ "
έχι "	έχι "	έχι "
έχουμε "	έχουμε "	έχουμε "
έχετε "	έχετε "	έχετε "
έχουν(ε) "	έχουν(ε) "	έχουν(ε) "

Ιπερσυντέλικος

ίχα δέσι	ίχα νιχίσι	ίχα αργίσι
ίχεσ "	ίχεσ "	ίχεσ "
ίχε "	ίχε "	ίχε "
ίχαμε "	ίχαμε "	ίχαμε "
ίχατε "	ίχατε "	ίχατε "
ίχαν(ε) "	ίχαν(ε) "	ίχαν(ε) "

Κρακολυθιτικὴ προσταχτικὴ

ας (να) δένο	ας (να) νικο	ας (να) αργο
ας (να) δένις	ας (να) νικα ς	ας (να) αργίς
ας (να) δένι	ας (να) νικα	ας (να) αργί
ας (να) δένυμε	ας (να) νικύμε	ας (να) αργύμε
ας (να) δένετε	ας (να) νικάτε	ας (να) αργίτε
ας (να) δένυν (ε)	ας (να) νικυν(ε)	ας (να) αργυν(ε)

Στιγμικὴ προσταχτικὴ

ας (να) δέσο	ας (να) νικίσο	ας (να) αργίσο
ας (να) δέσις	ας (να) νικίσις	ας (να) αργίσις
ας (να) δέσι	ας (να) νικίσι	ας (να) αργίσι
ας (να) δέσυμε	ας (να) νικίσυμε	ας (να) αργίσυμε
ας (να) δέσετε	ας (να) νικίσετε	ας (να) αργίσετε
ας (να) δέσυν(ε)	ας (να) νικίσυν(ε)	ας (να) αργίσυν(ε)

Παθιτικὴ μορφή.

ΓΙΜΝ. 1. Σιγκρίνατε τὰ ἰπογραμμιζόμενα ῥίματα τοῦ χιμένου με τὰ παρακάτω παραδίσματα. Πέστε, οδιγόμενι απτιν κατάλιξι ςίφωνα με πιο ἀπάφτα κλίνετε καθένα-τους; Σε πως χρόνος απαντιέντε ὀλα-τους; Πιά ομιότιτα ἔχον ἀνάμεσα-τους; Τί πέρνι το ῥίμα τις δέφτερις ετίλις ἀνάμεσα ςτι ρίξα κε τιν κατάλιξι; Πια ἄλι διαφορα παρατιρίτε; Τί διαφορα βλέπετε στο ςκιματιζμο τοῦ ῥίματος τις δέφτερις κε τρίτις ετίλις;

Το ςπυδεότερο ἔτιο τις ὀλιγοζοίας.

Θαρετα μπορούμε να πόμε πως ςτιν εποχί-μας το ςπυδεότερο ἔτιο τις λιγόχρονης ζοις το ἀνθρώπου ἴνε ο καπιταλιζμος με τις θαριες ςινέπις-το. Ο καπιταλιζμος ἴνε κίνος πυ ἀνανκάξι τος ἀνθρώπος κε εργάζυντε ἀπο 10 κε 12 ὀρες τι μέρα. Με |τι θαρια δυλια ἀποροφιέντε κάθε-τους ζοτικότητα. Ο καπιταλιζμος ἴνε κίνος πυ ἀνανκάξι τος ἀνθρώπος να εργάζυντε ςάςκιμα εργατίρια, ςε ςκοτινα κε ιγρα ἰπόγια. Ο καπιταλιζμος εςκοπλίξι μεγάλες μάζες ἀνθρώπον κε τις ςίχνι στο μαχελιο, ςτι γενικι καταςτροφι. Ο καπιταλιζμος ἴνε ι ετία πυ κραιτιέντε ι ἀνθρωπι ςτο ςκοτάδι, ςτιν ἀμάθια. Χάρις ςτον καπιταλιζμο δεν κέρυνε ι ἀνθρωπι, πός πρέπι να ζίςυνε κανονικα πάνο ςτον κόζμο για να ζίςυνε περιςότερο κερο. Ἀκόμα κε ςτι χόρα-μας μένονε ι ςινέπις το καπιταλιζμου. Ο καπιταλιζμος ἄφιξε πολι θαθιες πλιγες πυ δίςκολα γιατρέδυντε ςε μια δεχαρια χρόνια.

ΕΝΕςΤΟΤΑς

Παροςίτονα	Οςίτονα	
	α. τίπος	β. τίπος
βρέχυμε	αγαπιύμε (ιέμε)	διμύμε
βρέχεςε	αγαπιέςε	διμάςε
βρέχετε	αγαπιέτε	διμάτε
βρέχύμαςτε	αγαπιύμαςτε(ιέμαςτε)	διμύμαςτε
βρέχεςτε	αγαπιέςτε	διμάςτε
βρέχυντε	αγαπιούντε	διμούντε

Τα οκσίτονα του πρώτου τύπου σχηματίζουντε όπως και τα παροκσίτονα με μόνιμη διαφορά που πέρνουνε μεταξί στην ρίζα και την κατάλιξη το πρόσφμα *ι*. Για το *α*. ενικό πρόσφπο, το *α*. πλιθιντικό και το *γ*. πλιθιντικό έχουμε και καταλιχτικά *ιυ*.

Τα οκσίτονα του *β*. τύπου σχηματίζουντε και αυτά όπως τα παροκσίτονα με τη διαφορά που πέρνουνε καταλιχτικό *α* αντίς *ε*.

ΓΙΜΝ. 2. Χορίστε μια ζελίδα του τετραδίου- σας σε τρεις στίλεις και θάλτε στην πρώτη στίλι τα παροκσίτονα ρίματα που θα τίχτετε στον παρχάτο κατάλογο, στην δεύτερη στίλι τα οκσίτονα του *α*. τύπου και στην τρίτη τα οκσίτονα του *β*. τύπου.

Κατάλογος ριμάτων. Αρνίεσε, οχτρεβόμαστε, γδικιόμε, περασπίζεστε, ειχένεσε, παραπονιέτε, χαζμουριέστε, φτερνίζουμε, νοστιμέβετε, φοβάτε, ντρέπετε, ετιμάζυντε, βρέχεστε, φιλοτιμόντε, κιμόμιαστε, λιπάστε, διορθόνυντε, χιονίζετε, καφχιέστε, ειλογιόντε, κάθεστε, φένεστε, επιστρατέδουμε.

ΓΙΜΝ. 3. Γράψτε κατάλιχτες στις πρότασε:

Ι καπιταλιστεσ φοβ. . . . το κσίπνιμα του λαυ.

Την Προτομαγια κινιτοπι . . . ι εργαζόμενεσ μάζε:

Ι λαι τον απικιον κσιπνίσανε· δεν κιμ . . . πια.

Θιμ . . . όλι-μασ και δεν κσεχνόμε τις ιπόσκεσές-τουσ.

Τί ειλογ . . . Πέτρο;

Γιατί παραπον . . . :

Ετιμάζ . . . πάντα σ'ο μάθιμα.

Εργαζ . . . μαχιτικά.

Λιπ . . . που μίνανε απροβίθασι.

ΓΙΜΝ. 4 Πιεσ ίνε ι κατάλιχτεσ του παρατατικού τον παροκσίτονον; Ο παρατατικός πιανυ τύπου τον οκσίτονον δε διαφέρει απτον παρατατικό τον παροκσίτονον; Τί πέρνι ο παρατατικός του πρώτου τύπου τον οκσίτονον ανάμεσα στην ρίζα και την κατάλιξη;

Σινκρίνατέ-τονε με τον ενεστότα. Τί κινε έχουν; Πιεσ ίνε ι κατάλιχτεσ του αορίστου;

ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ

Παροκσίτονα	Ο κ σ ί τ ο ν α	
	α. τίποσ	β. τίποσ
πιανόμυν (σ)	αγαπιόμυν (ε)(α)	φοβόμυν (ε)(α)
πιανόσυν (α)	αγαπιόσυν (ε)(α)	φοβόσυν (ε)(α)
πιανόνταν (ε)	αγαπιόταν (ε)	φοβόταν (ε)
πιανόμαστε	αγαπιόμαστε	φοβόμαστε(όμασταν)
πιανόσαστε	(όμασταν.)	φοβόσαστε
πιανόνταν (ε)	αγαπιόσαστε	φοβόνταν(ε)
	αγαπιόνταν (ε)	

ΑΟΡΙΣΤΟΣ

Παροκσίτονα		Οκσίτονα	
πιάστικα πιάστικες πιάστικε πιαστικάμε πιαστίκατε πιάστικαν(ε)	βάφικα βάφικες βάφικε βαφίκαμε βαφίκατε βάφικαν(ε)	αγαπίθικα αγαπίθικες αγαπίθικε αγαπιθίκαμε αγαπιθίκατε αγαπίθικαν(ε)	φοβίθικα φοβίθικες φοβίθικε φοβιθίκαμε φοβιθίκατε φοβίθικαν(ε)

Ο παθιτικός παρατατικός τον οκσίτονον τυ β. τύπου σχηματίζεται όπως κ' ο παθιτικός παρατατικός τον παροκσίτονον.

Ο παθιτικός παρατατικός τον οκσίτονον τυ α. τύπου πέρνει όπως κι ο ενεστώτας το πρόσφικα ι ανάμεσα ετι ρίζα κε τιν κατάλιξι.

Ο παθιτικός αόριστος σχηματίζεται με τις κατάλιξες θικα, τικα κε ικα.

ΓΙΜΝ. 5. Σχηματίστε τον παρατατικό κε αόριστο τον παρακάτω ριμάτων:

Ροτιέμε, δέχουμε, καθαριόμε, λιμπίζουμε, μπιστέβουμε, οχτρέδουμε, απολογιέμε, επιμελιόμε, παραπονούμε, χαμόνομε, φτερνίζουμε, αντρίεδουμε, θιμόμε, νοστιμέδουμε, λιπόμε, νιάζουμε, ενιρέδουμε, παρακσενέδουμε, χαζμοριόμε, χριάζουμε, στοχάζουμε, γιμνάζουμε.

ΓΙΜΝ. 6. Κλίνατε τον παρατατικό κε αόριστο τον ακολούθους ριμάτων: ιποπιάζουμε, φιλιόμε, κιμόμε.

ΓΙΜΝ. 7. Πός σχηματίζεται ο κσακολυθιτικός μέλοντας; Πός ο στιγμικός; Πός ο παρακίμενος, ο υπερκιντέλικος κε ι προσταχτικι; Σινκρίνατε τις παρατιρίδες-ρας με κίνες τυ χάνατε προτίτερα σχετικά με το σχηματισμο τον ίδιονε χρόνονε στην ενεργητικι μορφι. Τί το κίνο παρατιρίτε;

ΜΕΛΟΝΤΑΣ ΚΣΑΚΟΛΥΘΙΚΟΣ

Παροκσίτονα	Οκσίτονα	
	α. τύπος	β. τύπος
θα πιάνουμε θα δέχουμε θα εργάζουμε	θα παραπονούμε θα φιλιόμε θα αγαπιόμε	θα φοβόμε θα λιπόμε θα κιμόμε

ΜΕΛΟΝΤΑΣ ΣΤΙΓΜΙΚΟΣ

Παροκσίτονα	Οκσίτονα	
	α. τύπος	β. τύπος
θα πιαστο θα δεχτο θα εργαστο	θα παραπονεθο θα φιλιθο θα αγαπιθο	θα φοβιθο θα λιπιθο θα κιμιθο

ΠΑΡΑΚΙΜΕΝΟΣ

Παροκείμενα	Οκσίτονα	
	α. τύπος	β. τύπος
έχο πιαστέ έχο δεχτέ έχο εργαστέ	έχο παραπονέθι έχο φιλιθι έχο αγαπιθι	έχο φοβιθι έχο λιπιθι έχο χιμιθι

ΙΠΕΡΣΙΝΤΕΛΙΚΟΣ

Παροκείμενα	Οκσίτονα	
	α. τύπος	β. τύπος
ίχα πιαστέ ίχα δεχτέ ίχα εργαστέ	ίχα παραπονέθι ίχα φιλιθι ίχα αγαπιθι	ίχα φοβιθι ίχα λιπιθι ίχα χιμιθι

ΠΡΟΣΤΑΧΤΙΚΙ ΚΣΑΚΟΛΥΘΙΤΙΚΙ

Παροκείμενα	Οκσίτονα	
	α. τύπος	β. τύπος
ας πιάνυμε ας δέχυμε ας εργάζυμε	ας παραπονιέμε ας φιλιέμε ας αγαπιέμε	ας φοβύμε ας λιπύμε ας χιμύμε

ΠΡΟΣΤΑΧΤΙΚΙ ΣΤΙΓΜΙΚΙ

Παροκείμενα	Οκσίτονα	
	α. τύπος	β. τύπος
ας πιαστο ας δεχτο ας εργαστο	ας παραπονέθο ας φιλιθο ας αγαπιθο	ας φοβιθο ας λιπιθο ας χιμιθο

Ο κσακολυθιτικός μέλοντας τις παθητικές μορφές σχηματίζετε με το *θα* και τον ενεστώτα τις οριστικές..

Ο στιγματικός μέλοντας σχηματίζετε απτον παθητικό αόριστο, αν αντικαταστήσουμε την κατάληξη *ιμα* με την κατάληξη *το* ενεστώτα τις ενεργητικές μορφές

Ο παρακίμενος κι ο υπερσιντέλικος σχηματίζουνε με το *έχο* και *ίχα* και το γ. ενικό πρόσωπο του στιγματικού μέλοντας.

Ι κσακολυθιτική προσταχτική σχηματίζετε με το *ας* ή *να* και τον ενεστώτα τις παθητικές μορφές.

|| Η στιγμική προσταχτική σχηματίζεται με το *ας* ή *να* με το στιγμικό μέλλοντα.

Το 6. πρόσωπο τις στιγμικής προσταχτικής σχηματίζεται με μονολεκτικά

λ.χ. πιάσω, αγαπίσω, φοβίσω, ειλογίσω κ.τ.λ.

GIMN. 8. Βρείτε τα ρήματα του παρακάτω κείμενου με πέστε σε πια μορφή, τρόπο χρόνι, πρόσωπο με αριθμο απαντιέτε:

Η άνθρωπι παρατιρίζανε προς όσο βαθια προχωρόνε μέσα στη γη, όταν ανίγουν οριχίο ζέστι ολοένα με περιεέβι. Η άνθρωπι γιρέθανε πετροκάρβουνο, αλάτι, μεταλέματα με γι-άφτο ανίξανε βαθια οριχία. Ιπάρχουνε τέτια οριχία που κάνι πάρα πολι ζέστι, ενο πάνο στην επιφάνια τις γης κάνι παγονια. Σε μια χώρα ίνε ένα οριχίο με βάθος διο χιλίομετρα με κι πάντοτε η θερμοκρασία ίνε 60°. Ηπολογίζουνε προς ο φλιος τις γης έχει πάχος 70 χιλίομετρα περίπου με κάτω απτο φλιο βρίζετε η λιομένη μάζα που έχει κάμποσε χιλιάδες βαθμυς ζέστι. Ιτανε κερω, που όλος ο κόσμως ίτανε λιομένος· αφτο βέβεια πολα εκατομίρια χρόνια πριν. Στα παλια αφτα χρόνια η γη δε σκεπαζότανε ακόμη απο φλιο με λαμποκοπούσε σαν αστέρι. Μα αγάλια-αγάλια η επιφάνια τις γης κρίςε με σκεπάστηκε απο φλιο, όπως όταν βραζμένο γάλα κρίςι κι απο πάνω σκεπάζετε μενα λεφτο σαν το τσιγαρόχαρτο στρόμα. Ο φλιος αφτος ολοένα με πάχινε, μα το εσωτερικο τις γης κάτω απτο φλιο ίνε ακόμη πάρα πολι ζεστο. Εκσον απαφτο σε μερικες χώρες ιπάρχουνε ιφέστια, διλ. θουα, που βγάλουνε καπνο. Απο κερω σε κερω η λιομένη μάζα, που θρίζετε κάτω απτο φλιο τις γης, διεφτίνετε στα ιφέστια αφτα με προκαλι τιν κίνισι του εδάφως. Αφτο ίσα-ίσα ίνε ο ριζμως

Η λιομένη μάζα, άμα φτάσι στη ρίζα του ιφεστίου, διεφτίνετε προς τα πάνω, χίνετε άκω απτο ιφέστιο με πλιμυρίζι όλα τα περιχώρα. Τι μάζα αφτι τι λέμε λάβα. Όταν η λάβα τρέχι απο ιφέστιο, ίνε τόσο ζέστι, ώστε α χόσωμε μέσα ένα κσίλο, αμέσως κέστε.

Λάβα περιέχι θιάφι. Εκι όπου ιπάρχουνε ιφέστια, τ. θιάφι θρίζετε σε μεγάλες ποσότητες.

Απο πύ προέρχετε η λάβα; Βέβεια, απτα βάθια του θουω, απτα βάθια τις γης.

Σχηματισμος των παθητικων ρημάτων

Παροκσίτονα	Οκσίτονα	
	α τύπος	β τύπος

Ενεστώτας

πιάνυμε (ομε)	αγαπύμε (ιμε)	φοδύμε
πιάνεσε	αγαπιέσε	φοβάσε
πιάνετε	αγαπιέτε	φοβάτε
πιανύμαστε	αγαπύμαστε	φοβύμαστε
πιάνεστε	αγαπιέστε	φοβάστε
πιάνυντε (οντε)	αγαπιύντε (ύντε)	φοδύντε

Παρατατικός

πιανόμυνε (α)	αγαπιόμυν	φοδόμυν (ε) (α)
πιανόσυνε (-α)	αγαπιόσυν (ε) (α)	φοδόσυν (ε) (α)
πιανότανε	αγαπιόταν (ε)	φοδότανε (ε)
πιανόμαστε	αγαπιόμαστε (ιόμασταν)	φοβόμαστε (ομασταν)
πιανόσαστε	αγαπιόσαστε	φοβόσαστε
πιανόνταν	αγαπιόνταν (ε)	φοδόνταν (ε)

ΑΟΡΙΣΤΟΣ

πιάστικα(ε)	αγαπίθικα	φοβίθικα
πιάστικες	αγαπίθικες	φοβίθικες
πιάστικε	αγαπίθικε	φοβίθικε
πιαστίκαμε	αγαπιθίκαμε	φοβιθίκαμε
πιαστίκατε	αγαπιθίκατε	φοβιθίκατε
πιάστικαν(ε)	αγαπίθικαν (ε)	φοβιθικαν(ε)

ΜΕΛΟΝΤΑΣ ΚΣΑΚΟΛΥΘΙΤΙΚΟΣ

θα πιάνυμε (ομε)	θ'αγαπιύμε	θα φοβύμε
θα πιάνεσε	θ'αγαπιέσε	θα φοβάσε
θα πιάνετε	θ'αγαπιέτε	θα φοβάτε
θα πιανύμαστε (όμαστε)	θ'αγαπιύμαστε	θα φοβύμαστε
θα πιάνεστε	θ'αγαπιέστε	θα φοβάστε
θα πιάνυντε (ον:ε)	θ'αγαπιύντε	θα φοβούντε

ΜΕΛΟΝΤΑΣ ΣΤΙΓΜΙΚΟΣ

θα πιαστο	θ'αγαπιθο	θα φοβιθο
θα πιαστis	θ'αγαπιθis	θα φοβιθis
θα πιαστι	θ'αγαπιθι	θα φοβιθι
θα πιαστούμε	θ'αγαπιθύμε	θα φοβιθύμε
θα πιαστίτε	θ'αγαπιθίτε	θα φοβιθίτε
θα πιαστυν(ε)	θ'αγαπιθυν(ε)	θα φοβιθυν

ΠΑΡΑΚΙΜΕΝΟΣ

έχο πιαστι	έχο αγαπιθι	έχο φοβιθι
έχis	έχis "	έχis "
έχι	έχι "	έχι "
έχουμε	έχουμε "	έχουμε "
έχετε	έχετε "	έχετε "
έχυνε	έχυνε "	έχυνε "

ΠΗΡΣΙΝΤΕΛΙΚΟΣ

ίχα πιαστι	ίχα αγαπιθι	ίχα φοβιθι
ίχεs "	ίχεs "	ίχεs "
ίχε "	ίχε "	ίχε "
ίχαμε "	ίχαμε "	ίχαμε "
ίχατε "	ίχατε "	ίχατε "
ίχανε "	ίχανε "	ίχανε "

ΠΡΟΣΤΑΧΤΙΚΙ ΚΣΑΚΟΛΥΘΙΤΙΚΙ

ας (να)πιάνυμε	ας(να)αγαπιύμε(ιε,με)	" " φοβύμε
" " πιάνεσε	" " αγαπιέσε	" " φοβάσε
" " πιάνετε	" " αγαπιέτε	" " φοβάτε
" " πιανύμαστε	" " αγαπιύμαστε	" " φοβύμαστε
" " πιάνεστε	" " αγαπιέστε	" " φοβάστε
" " πιάνυντε(οντε)	" " αγαπιύντε (ιεντε)	" " φοβούντε

Προσταχτική στιγμική

ας (να) πιαστο	ας (να) αγαπιθο	ας (να) φοβιθο
ας (να) πιαστις	ας „ αγαπιθις	ας » φοβιθις
ας (να) πιαστι	ας „ αγαπιθι	ας » φοβιθι
ας (να) πιαστύμε	ας „ αγαπιθύμε	ας » φοβιθύμε
ας (να) πιαστίτε	ας „ αγαπιθίτε	ας » φοβιθίτε
ας (να) πιαστύνε	ας » αγαπιθύν	ας « φοβιθύν

Παρατίριξες πάνω στις κατάλιξες το ριμάτον

ΓΙΜΝ. 1. Σκιματίστε το α. ενικο πρόσωπο τυ ενεστότα τις παθιτικις μορφις κε το α. πλιθιντικο πρόσωπο τυ ενεστότα τις ενεργιτικις μορφις τον παρακάτο ριμάτον. Τί πα-
ρατιρίτε;

Δένο, σκάθο, σκοτόνο, ποτίζο, οργόνο, λύζο, πίνο, χορίζο.

|| Το α, ενικο πρόσωπο τυ ενεστότα τις παθιτικις μορφις κε το α. πλιθιντικο
|| πρόσωπο τυ ενεστότα τις ενεργιτικις μορφις έχυν κινι κατάλιξι υμε

ΓΙΜΝ. 2 Χορίστε μια σελίδα τυ τέτραδιύ-ζας σε 3 στίλες κε γράψτε στυν πρότι
στίλι το γ. ενικο πρόσωπο τυ ενεστότα τις παθιτικις μορφις, στυ δέφτερι το β. πλι-
θιντικο πρόσωπο τυ ενεστότα τις ενεργιτικις μορφις κε στυν τρίτι το μονολεχτικο τυ β.
πλιθιντικο προσόπτυ τις ενεργιτικις κσακολουθιτικις προσταχτικις τον παρακάτο ριμάτον.

Καθαρίζο, χονέβο, ανίγο, αδιάζο, ζθίνο, ακύο, ιπερασπίζο, θρέχο, τρόγο, δέρνο,
ζιμόνο.

|| Το γ. ενικο πρόσωπο τυ ενεστότα τις παθιτικις μορφις, το β. πλι-
|| θι τικο πρόσωπο τυ ενεστότα τις ενεργιτικις μορφις κι ο μονολεχτικος τίπος
|| τυ β πλιθιντικυ προσόπτυ τις ενεργιτικις κσακολουθιτικις προσταχτικις, έχυν κι-
|| νι κατόλιξι στε

Ορθογραφία τυ θα, να, με, σε, τυ, το

ΓΙΜΝ. 1. Προσέκστε τις υπογραμιζόμενες λέκxes τυ παρακάτω κιμένυ κε πέςτε:
Αποτελύνε μια λέκxi γιά όχι; Πός ονομάσαμε το πάθιμα αφτο; Προσέκστε τιν ορθογρα-
φία-τυς.

ΤΥΣ ΦΑΝΤΑΡΥΣ ΣΤΙΝ ΕΛΑΔΑ ΑΦΥ ΤΥΣ ΚΑΝΥΝΕ ΦΤΙΣΙΚΥΣ
ΤΥΣ ΠΕΤΑΝΕ ΣΤΥΣ ΔΡΟΜΥΣ

Κατάγομε απο τον Πιρεα. Ιπιρετύσα στο 1-ο ζίνταγμα Πεζικυ. Εκι απτα κριολογί-
ματα, απτα κσεθεοτικα γυμνάσια, απτιν αθλία τροφι έγινα φτισικος. Ι σακαράκες μέδο-
σαν ένα απολιτίριο κε με πετάκxανε στυς πέντε δρόμυς χορις καμια περιθάλπι.

Σα θρέθιχα στο δρόμο πίγα στυ „Μάνα τυ στρατιότι“ να ζιτίζο ενίςχις. Αφτι
όμοσ μ' έδι ο x σε.

Ο γραματέος-τις μ' ές τι λ ε στο μιτροπολίτι. Πίγα. Μ' ό π ε ποσ δεν μοπορι
να με κάνι τίποτα κε μ' ές τι λ ε στο „Φιλανθρωπικο ζίλογο“ αγίυ Νικολάυ.

Πίγα. Εκι ι „χιρίες“ μυ ίπαν ποσ ίνε αναρμόδιες κε με στίλανε στυν παπα τις εκ-
λιςιας. Πίγα κε αφτυ. Μυ διλοσε ότι δε μοπορι να μυ κάνι τίποτε.

Αγαναχτιζόμενος τότες εγο, τυς ίπα πιο ρόλο πέζυν, ότι κσεγελυν τον κόζμο με το
πρόσχιμα τις „φιλανθρωπίας“ κε τυ πέρνυν τα λεφτα κε τα χρισμοπιον αφτι. Εκι όπυ
τ' ά λ ε γ α αφτα φονάζοντας, μαζέφτικε πολις κόζμοσ, ο οπίος άκυγε με ενδιαφέρο.

ΑΘΙΝΑ 25/4/ 31

Κσιντάρις

(Απτο „ΡΙζοσπάστι“)

ΓΙΜΝ. 2. Φροντίστε να ενόσετε τις παρακάτω λέξεις με τα ρήματα που ακολουθάνε σύμφωνα με τον παραπάνω τρόπο.

Θα έλεγα, να αναπάθουμε, θα ήμει, θα αντρίθουμε, να αρνιόμε, σε αγαπο, θα ακυμπο, σε άρινα, ευ έλεγα, να έφεβγε, θα έβρεχε, μυ έσφινκε, τυ έκοψα, το άναπσα, θα άδιασε, να άλαζε, το έσπασα, το έζδισα, θα ακριβένι, να αγριέθουμε, τυ έπεχε, να έπεζε.

Τα μόρια θα, να, τα άρθρα κ'ι πρόθεσες με, σε, όταν ακολουθύνε ρήματα που αρχίζουν απο άτριφτο φτόνκο, ενόνουντε μάφτα κε γράφουμε πάνο στις λέκσες αφτες το σιμίο τυ σιντραβιγμου.

ΓΙΜΝ. 3. Χορίστε τις παρακάτω λέκσες στα μέρι-τους:

Θάφεβγε, τ'ύδοσα, μ'έστιλε, νάφισι, ν'αγαπάτε, ν'αρνιθον, τ'ύπα, θ'άσε, θ'αρχίσις, τ'όλεγα, μύφερε, ε'έσφινκε, μ'αποκριθικε, μάρεζε, νάνκιζο, θ'αριθμο, νάρχεσε, νάγονιστόμε.

Ορθογραφία τυ ας

ΓΙΜΝ. 1. Προσέκίτε τα παρακάτω παραδίγματα. Πός προφέρνετε το ας μπροστα απτα ρήματα τις πρότις ετίλις; Πός προφέρνετε μπροστα απτα ρήματα τις δέφτερις; Πός στα παραδίγματα τις τρίτις ετίλις; Τί φτόνκι ακολουθον το ας στα παραδίγματα τις πρότις ετίλις; Τί φτόνκι ακολουθον το ας στα παραδίγματα τις δέφτερις; Τί στα παραδίγματα τις τρίτις; Θιμιθίτε, πός ονομάσαμε τυς φτόνκους απτυς οπίυς αρχίζουν τα ρήματα τις πρότις ετίλις; Πός ονομάσαμε τυς φτόνκους απτυ: οπίυς αρχίζουν τα ρήματα τις δέφτερις; Πός ονομάσαμε τυς φτόνκους απτυς οπίυς αρχίζουν τα ρήματα τις τρίτις;

ΠΑΡΑΔΙΓΜΑΤΑ

ας βοιθα	ας κσεκυρκασι	ας απομακρινθι
ας γιμνάζετε	ας πίνι	ας εργασι
ας δόσι	ας τρέχι	ας οδιγίσι
ας μένι	ας φίγι	ας υρλιάνκσυν
ας νίβετε	ας χαθι	ας ιδοπιον
ας λίπει	ας θάπει	ας αγαπα
ας ραντίσι	ας σταματίσι	ας ορμίσι
ας ζιτα	ας πέκσι	ας αμιλάτε

II Το ς τυ ας μπροστα απτα ιχικα προφέρνετε ος ζ.

ΓΙΜΝ. 2. Γράπετε 5 ρήματα που ν'αρχίζουν απο ιχικο τριθάμενο 5 που ν'αρχίζουν απο άιχο τριθάμενο κε 5 που ν'αρχίζουν απο άτριφτο φτόνκο στο γ. ενικο πρόσοπο τις κσεκολυθιτικε προσταχτικε.

Μετοχες

ΓΙΜΝ. 1. Προσέκίτε τις υπογραμμισμένες λέκσες τον παρακάτω παραδίγματον: Απο πίες λέκσες γίνοντε; Εχυν χαμια διαφορα ανάμεισό-τυς; Μπορούμε να πόμε «τρεχόμενος έπεσα» ίτε «έχι τρέχοντας λογαριαζο»;

Γράφοντας ει, εγο διαβάζο.

Τρόδοντας κε πίνοντας διασκεδάσαμε.

Γίρισε τα βρεμένοσι γάτος.

Κλιζμένοσι στο δομάτιό-τυ διαβάζι.

Στον τόπο-μας αποκσερένωμε τα στεκόμενα νερα

Εχι τρεχόμενο λογαριαζο.

Τρέχοντας έπεσα.

Απτα ενεργητικά ρήματα σχηματίζουντε επιρήματα με κατάλιχει οντας
 Απτα παθητικά ρήματα σχηματίζουντε επιθέατα με κατάλιχει μενος, υμενος
 κε άμενος.

Τις λέξεις αφτες λέμε μετοχες.

Ι μετοχες π'ύχον τιν κατάλιχει υμενος κε άμενος σιμένιν τόλοχροου γενόμενο
 ΓΙΜΝ. 3. Συμπλιρόστε τις παρακάτω πρότασες:

- Σόθικε κολιμπ. . .
 Περπατ. . . έφτασα ετιν πόλι. . .
 Χαρ. . . πολί ο φίλος μυ.
 Νάκι, ίσε εφχαρισιτι . . .
 Κσέχασα το προιγ . . . μάθιμο.
 Ιμε πολι θιμο . . .
 Βοιθ....τους αδίνατους ετα μαθίματα σιμαθιτέσ-μυ δοκιμάζο μεγάλι εφχαρίστισι.
 Πέθανα ετα καλα καθ . . .
 Μυ διγιθικε όλα κλέ . . .
 Λαχανιαζ . . . έφτασε
 Απορ....τί έπρεπε να κάνι.

Ανόμαλα ρήματα

ΓΙΜΝ. 1. Πός ίκαμε σχηματίζετε ο παρατατικος κι ο αόριστος το ριμάτεν; Εφαρ-
 μόζετε ο κανόνας ετα παρακάτω παραδείγματα;

Ενεστώτας	Παρατατικος	Αόριστος
βλέπο	έβλεπα	ίδα
θέλο	ίθελα	θέλισα
λέγο	έλεγα	ίπα
μαθένο	μάθενα	έμαθα
πιγένο	πίγενα	πίγα
πέρνο	έπερνα	πίρα
πίνο	έπινα	ίπια
τρόγο	έτρογα	έφαγα
φέβγο	έφεβγα	έφιγα
ανεβένο	ανέβενα	ανέδικα
δίνο	έδινα	έδοσα
θάζο ή θάνο	έθαζα ή έθανα	έβαλα
βρίσκο	έβρισκα	θρίκα
έρχομε	ερχόμυν	ίρθα
κάθουμε	καθόμυν	κάθισα
μπένο	έμπενα	μπίκα
κάμνο	έκαμνα	έκαμα ή έκανα
στεκουμε	στεκόμυν	στάθικα
χέρουμε	χερόμυν	χάρικα
πσέλνο	έπσελνα	επσαλα

Τα ρήματα πυ σχηματίζουντε παρα τον κανόνα λέγυντε ανόμαλα
 ρήματα.

Ι περιφραστικι χρόνι τον ανομάλωνε ριμάτεν ος κ'ί προσταχτικι σχηματί-
 ζυντε απτυσ αρχικος κε δεν παρυσιάζυν καμια δικολία.

ΓΙΜΝ. 2. Σχηματίστε τους άλλος χρόνους το ριμάτεν αφτεν προφορικα.

ΓΙΜΝ. 3. Γράψτε στο α. πρόσωπο ολον το χρόνον τα ρήματα, μαθένο κε
 μπένο.

ΠΑΡΑΓΟΓΑ

(ΣΙΝΕΧΙΑ ΑΠΤΙ ΣΕΛ. 37)

ΓΙΜΝ. 1. Σκιματίστε ρίματα απτα ακόλουθα ονόματα (ουσιαστικά, επίθετα) κε τα επιρίματα:

Σίντροφος, μαζι, αγάπι, δίκεος, αγόνας, τραγύδι, τριγύρο, ασίμι, χορις, κάτικος, αντίκρι, ιρίνι, οδιγος, αργα, τιμι, γυμος, περίφανος, χαμόγελο, φόβος, έφκολος, μικρος, μεγάλος, αποθήκι.

ΓΙΜΝ. 2. Απτα ακόλουθα ρίματα σκιματίστε ονόματα υσιαστικά σε μα.

Κομπόνο, γράφο, δένο, δουλέβο, κόβο, διαβάζο, φίλο, διορθόνο, αντίγο.

Σε ιμο: εκάβο, πλέκο, γράφο, τρέχο, λύζο, σφάζο, φτίνο, νίβο, κόβο, σπρόχνο, διόχνο, πιάνο, πέζο.

Σε τιοιο: αναπάβο, βασανίζο, εργάζομα, χίνο, δικάζο, ποτίζο, γυμάζο, σπουδάζο.

ΓΙΜΝ. 3 Σκιματίστε επίθετα απτα ακόλουθα ρίματα:

Αστράφτο, κόφτο, λάμπο, αγαπο, μισο, λατρέβο, αντίγο, κλίνο, ποθο.

Εχουμε κε ρίματα παράγωγα κε προτότιπα.

Παράγωγα λέμε κίνα πυ γίνοντε απάλες λέκκες.

Προτότπα λέμε κίνα πυ δεν έγιναν απ'άλες λέκκες.

ΓΙΜΝ. 4. Βρέστε τα ρίματα απτα οπία έγιναν τ'ακόλουθα υσιαστικά:

Διέρει, διόρθοι, έστισι, θέλισι, χρίσι, αφέρει, κύρασι, πίσι, όρεσι, άσκισι, χτίστι, ράφτι, μαθητι, καπνιστι, τοκιστι, διορθοις, εκστρατία, πεδία, πόλεμος, ερχομος, προδιβαζμος, ιγρασία.

ΚΣΕΝΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΓΙΜΝ. 1. Πια διαφορα ιπάρχι στις πρότασες τυ παρακάτο κίμενου; Πέστε, οδιγόμενι απτα παραδείγματα πυ παραθέτομα με πόκος τρόπος μπορομα να μεταδόσομα τον κίενο λόγο; Προσέκτε με πιο σιμί τις στίκεις κσεχορίζοντε στο παρακάτο κίμενο τα λόγια τον προσόπον πυ ενεργον απτα λόγια τυ σιγραφια κε με πιο σιμί χορίζετε ι ομιλία το διάφορον προσόπον; Πέστε, αν ιπάρχι καμια διαφορα στα σιμιά τις στίκεις πυ μεταχιριζόμαστε στις πρότασες πυ σινκρίνομα.

Ανικσιάτικι βοίθια

Προι-προι ο ομαδάρχις Νίκος διςφτινίδικε με τιν ομάδα-τυ στο σιδεράδικο τυ κολχοζω.

— Γιά-εας, σίντροφι σιδεράδες! — φονάκσανε τα πεδια. — Εμικ ιρθαμα να σας βοιθίσομα.

— Να μακ βοιθίσατε; — ροτίσανε μ'ένα στόμα ι σιδεράδες. — Καλα βοιθίσατε!

Τότε ο προικτάμενος διγίδικε ετά πεδια προς μερικα εκσαρτίματα το μηχανον τυ αγροτικυ νικοκιοιου ίτανε εκπαζυένα με χιόνι κε προς για όλα τα μέρη το μηχανόνα χριάζοντε δοκάρια πυ κι απτα βρίσκοντε κατο απτο χιόνι.

Τα πεδια πέρανε τα φτιάρια κε πρόβημα καταπιαστίκανε ετι δουλια.

— Μπράβο, πεδια, απτα λόγια περάσατε στα έργα — ίπανε ι εργάτες, βλέποντας πός δουλέβον ι μικρι πιονέρι.

Τον ίδιυ κερσ μερικα απτα πεδια τις ίδιας ομάδας μαζέδανε απορίματα.

Ι όρα 2 ίστρα απτο μεσιμέρι ι δουλια τέλιοσε. 35 πύτια απορίματα μαζεφτίκαν απτις αποθήκας τις Βορινις σιδεροδρομικις γραμικ.

Κυραζμένα τα πεδια φτάσανε προς το βράδι στο βιολογικο σταθμο. Γιωματίσανε κε πήγανε στο ιπνοτίριο. Κάνανσ αρκετι δουλια τιν πρότι μέρα. Ταποτελέζματα ανακινό,ανε στο σπιτελίο.

Τα παιδιά ίπανε στους ριδεράδες

— Ιρθαμε να ρα, βοιθίζουμε.

Ι ριδεράδες απαντίσανε:

— Καλι, βοιθίστε!

Ι ριδεράδες βλέποντας τι δουλια τον πεδιόνε,

λέγανε:
— Μπράβο, πεδια, απτα λόγια περάσατε
στα έργα.

Τα παιδιά ίπανε στους ριδεράδες πο: ίρθανε
να τος βοιθίζουνε.

Ι ριδεράδες δεχτίθανε να τος βοιθίζουνε τα
πεδια.

Ι ριδεράδες λένανε, μπράβο πεδια πο
απτα λόγια περάσατε στα έργα.

|| Τα κξένα λόγια, όπος τα λέγι κίνος πο ομιλι, ριματίζουν τον άμερο
λόγο. Αν τουναντίο αναφέρνετε μονάχα το νόμα κίνον πόπε κάποιος, τότες
θάχουμε έμερο λόγο.

ΓΙΜΝ. 2. Κάντε γραφτι έχθεσι για τιν εκδρομι πο κάνατε φροντίστε τα κξένα
λόγια να τα γράψετε, όπος ταχύσατε.

ΕΠΙΦΟΝΙΜΑΤΑ

ΓΙΜΝ. 2. Προξέχτε τις υπογραμιζόμενες λέκσεσ τον παρακάτο παραδιγμάτον. Τί φα
νερόνου ι λέκσεσ αφτεσ; Πιο ριμάδι τις ρτίκσισ χρισιμοποιύμε;

Μπράβο, Νίκο!

Προσοχι!

Υφ! αδελφε.

Οιμένα τιν ταλέπορι!

Ε! Κόστα, δεν ακυς;

Γύχα κε πάλε γύχα το φιγόπονον!

Μπα! Πόσ γέν κε τότο;

|| Στι γλόσα υπάρχουνε λέκσεσ πο φανερόνου πσιχικο πάθιμα, διλαδι χαρα,
λίπι, απορία, θαμαζμο κτλ.

Ι λέκσεσ αφτεσ ονομάζουνε **επιφονίματα**

ΓΙΜΝ. 2. Βρέστε 10 επιφονιματικεσ πρότασεσ κε γράψτε-τισ στο τετραδιό-ρασ.

ΣΙΜ. Επιφονίματα έχουμε

α) Θιμαστικα ο! μπα! μπρε! ποπο!

β) Διπιτικα αχ! βιχ! οιμε! οιμένα! αλι! αλίμονο! κρίμα!

γ) Στενοχοριτικα υφ! ραζμοσ!

δ) περιπεχτικα γύχα!

ε) Κλιτικα ει ο!

ζ) Γελαστικα χαχα! χα!

θ) Βροντιστικα μπαμ! μπομ! πατ κιωτ! παφ πυφ! νκαπ νχοπ!

ι) Πενετικα γιά-ρο! μπράβο! ζίτο!

κ) Διοχτικα όκσο! βάρδα!

λ) Παρακινιτικα μπροσ! έλα! άιντε! κυράγιο! προσοχι!

μ) Εφκιτικα καλιμέρα, καλοσ όρισεσ, όρα καλι, περαστικα, στο καλο κτλ.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πρότασι	Σελ. 6
Προσφώνισι (κλίσι)	14
Υγιαστικά	16
Επίθετα	21
Αριθμητικά	23
Αντωνυμίες	24
Ρήματα	30
Κενός λόγος	58
Επιφωνίματα	59

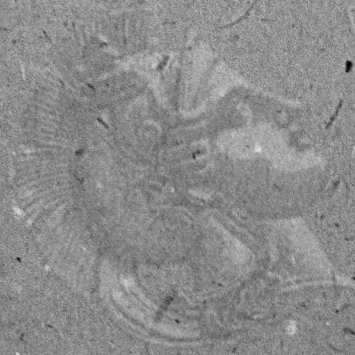
Ότιναι ρεδαντωρ
Χ. ΚΑΧΑΛΩΒ

Τεχ. Ρεδαντωρ
Φ ΓΡΗΓΟΡΗΑΔΗ.

Σδανω ν ναιβωρ 1/Χ 32 γ. Σδανω ν νειανη 1/Χ 32 γ

Τυπ. γρεχ. Να-εγνα „ΚΟΜΜΥΝΗΣΤΗΣ“ Ρωστον - Δων

Υπολ. νραιλντ 05006 Δακ. 1014 Όβ'ων 3,0 ν.λ. ελ.φ. Β5 176Χ250 τυρ. 4. 000

К. Топхара и Д. Канониди
ВСПОМОГАТЕЛЬНАЯ КНИГА ПО ИЗУЧЕНИЮ ЯЗЫКА
4-й год обучения
